Aslı Erdoğan

Taş Bina ve Diğerleri

§ öykü

EVEREST
664

ASLI ERDOĞAN

1967, İstanbul doğumlu. Bilgisiyar mühendisliği ve fizik okudu, yüksek lisansını CERN'de (Avrupa Yüksek Enerji Fiziği Laboratuvarı) hazırladı. Rio de Janeiro'da başladığı fizik doktorasını yarıda bırakarak yazmayı seçti, iki yıl Güney Amerika'da yaşadı. İlk romanı *Kabuk Adam* 1994'te, öykü kitabı *Mucizevi Mandarin* 1996'da yayımlandı. *Tahta Kuşlar* adlı öyküsü Deustche Welle Ödülü kazandı, dokuz dile çevrildi. İkinci romanı *Kırmızı Pelerinli Kent* (1998), Fransızca ve Norveççeye çevrilerek Actes Sud ve Gyldendal Yayınları'nın "Marg" (Ölumlilik) Serisi'nde yayımlandı. *Radikal*'de yazdığı köşe yazılarını *Bir Yolculuk Ne Zaman Biter* adlı kitabında topladı (2000). *Lire* dergisince "Geleceğin 50 Yazarı" arasında gösterilen Erdoğan'ın 2005'te yayımlanan *Hayatın Sessizliğinde* adlı şiirsel-düzyazı metni, Dünya Yayınları tarafından düzenlenen yılın kitabı ödülünü kazandı. 2006'da gazete ve çeşitli dergilerde çıkan yazılarının toplandığı iki seçkisi, *Bir Kez Daha* ve *Bir Delinin Güncesi* yayımlandı. Uluslararası basında kendisinden övgüyle söz edilen yazarın, eserleri halen pek çok dile çevrilmeye devam ediyor.

TAŞ BİNA VE DİĞERLERİ

Aslı Erdoğan

§

Türkçe Edebiyat 210

Taş Bina ve Diğerleri
Aslı Erdoğan

Yayına hazırlayan: Çiğdem Su
Kapak tasarım: Utku Lomlu
Son okuma ve düzelti: Özgür Tunçel
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

© 2009, Aslı Erdoğan
© 2009; bu kitabın tüm yayın hakları
Everest Yayınları'na aittir.

1-2. Basım: Mayıs-Haziran 2009
3. Basım: Eylül 2009
4. Basım: Ekim 2011
ISBN: 978 975 - 289 - 593 - 5
Sertifika No: 10905

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Tel: (0212) 674 97 23
Faks: (0212) 674 97 29

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

SABAH ZİYARETÇİSİ 1
TAHTA KUŞLAR 11
MAHPUS 33
TAŞ BİNA 51
Başlangıç 53
İnsanlar 61
Taşlar 71
Düşler 83
Kahkaha 99
Öyküler 107
Sonlar 119

TAŞ BİNA VE DİĞERLERİ

SABAH ZİYARETÇİSİ

Sonunda sabah oldu. Yokuş yukarı tırmanan bir yük treni gibi ağır ağır, zahmetle yol alan geceden sonra, gün doğdu. Çatı katı penceremde bir leke sessizce belirdi, giderek derinleşti. Uykulu bir güneş, temkinli ve utangaç kuzey güneşi, yeni günün başladığını, bir yükümlülüğü yerine getirircesine ilan etti. Şu anda tüm gördüğüm, dik açı çizercesine yükselen ıslak çatıyla, devasa ağaçlar arasına sıkışmış bir dilim gökyüzü. Rüzgârla savrılan ince, yaslı dallar, hafifçe çürümüş titrek yapraklar... Boş yere havaya açılan dilenci elleri gibi. Aylardan ağustos, diyebiliriz ki mevsimlerden yaz... Güya yaz. Bu kuzey ülkesinin puslu kasvetine şimdiden yenik düştüm, ruhum denizin kuşattığı kentle, yağmurla, yosun kokusuyla dolu.

Ahşap evin içinde bir yerlerde, telefon uzun uzun, ısrarla çalıyor. Odanın karanlığı insanı yanıltsa da, saat sekizi geçmiş, ama burası için, göçmenler yurdu için fazlasıyla erken. Bu saatlerde horlamalardan, iç çekmelerden, sıkıntılı uykusundaki ahşap evin soluk alıp vermelerinden başka ses duyulmaz. Sağımdaki odada, kuzeyin soğuk dilberlerine şarapnel yaralarını göstermekten çok özel bir zevk duyan Bosnalı kalıyor – çoğumuzun yaraları daha sessiz. Solumdaysa. porno filmlerde çalışarak geçinen bir Rus, sabahlara dek çoktan kapanmış bir dönemi protesto eden şarkılar dinliyor. Daha ötede, ne kökenini, ne de yaptığı işi kimsenin bilmediği, saçları kızıla boyalı bir kadın, en dipteyse Somalili anne masalını herkese yutturmuş, yüzde yüz Çingene, hayatı boyunca tek gün çalışmamış, çapkın ve otlakçı Romen var. Akordeonuyla en buz kesmiş yüreği bile çözdüğünü söyleyerek övünmeyi seviyor. Her biri bir başka topraktan, bir başka geceden gelmiş göçmenler, şimdi cephe gerisinin kana aşina uykusundalar. Nefret ettikleri kaderleriyle yetiniyor, çoktan teslim oldukları talihsizliklerinden başka şeye güvenmiyorlar. Ortak sığınağımızda, içki, ter, tütün, kirlenmiş ten kokulu bir bulut sürüne sürüne dolanmakta, dünyanın bütün taşkınlıkları ve hayal kırıklıklarıyla ağırlaşmış, ki bu bulutun içinde bazı sabahlar çok hafif ayak sesleri yankılanır. Belki yalnızlığın derbeder hayaleti, çamura ve nesnelere bulanmış, yalpalaya yalpalaya evi terk etmektedir, belki kızıl saçlı kadın yeni bir âşık denemiştir.

Telefonun çalışı bitmeden, merdivenlerde ayak sesleri duyuluyor. Ağır, yorgun, uzun yoldan gelmiş adımlar, yaklaşıyor, yaklaşıyor, kapının önünde duraklıyor. Saniyeler yerine geçen bir yürek kasılmasından sonra adımı duyuyorum. Belki hayal gücüm beni yanıltıyor, boğuk bir ses, anadilimde beni çağırıyor.

"Evet, benim. İçeri gelin."

Kapı keman sesi kadar dokunaklı gıcırtısıyla, neredeyse inleyerek açılıyor. İçeriye dolan cıva soğukluğundaki esintiyle birlikte, kısa boylu, esmer bir adam beliriyor. Omuzları çökmüş, geniş sırtı bütün odayı kaplıyor, kapı hiç açılmamışçasına kapanmış bile. Ziyaretçim bir süre kıpırdamadan duruyor, gövdesini güçlükle taşıyan ince bacaklarının üstünde, bir kuklanın mekanik hareketiyle aniden bana doğru dönüyor. Alçıdan yapılmış gibi duran yüzü, sanatçı baştan savma işini bitiremeden kuruyup katılaşmış gibi. İrikıyım burnu sanki eriyip çökük yanaklarından aşağı akmış, gözleri derin çukurlarında görünmez olmuş. Üzerinden dökülen buruşuk, koyu renkli takım elbisesi yıllardır çıkarılmamış gibi. Kravatsız, tıraş olma alışkanlığını epeydir boşlamış. Siyah, kalın telli, seyrelmiş saçlarından serin ve karanlık gecenin kokusu yayılıyor. Onu daha önce gördüğüme emindim.

"Şöyle bir uğrayayım, dedim. Burada yaşadığını öğrendim."

Belki hoş geldin cümleleri mırıldanmam, ölü soğukluğundaki elini sıkmam gerekirdi. Belki korkmalıydım. Ama bu kıpırtısız liman kentinde korkacak hiçbir şey yoktu ki... Ölüm bile yoktu sanki. O da, tramvaylar gibi, tam vaktinde gelirdi, ne önce, ne sonra...

Soluk, beyaz elleriyle pardösüsünü kavramış, gözlerini kırpıştırarak odamı inceliyordu. Karanlığa alışmaya başlayan bakışları önce sert eğimli çatının altına sıkıştırılmış yatağı seçti. Demirden örümcek ağının üzerine atılmış cılız şilte, yeni durulmuş bir çatışmanın ardından, gece kâbuslarıyla darmadağınıktı. Kitaplar, kavanozlar, kirli bardaklar, tepeleme dolu küllüklerle kaplı masada, bira şişesine geçirilmiş bir mum hâlâ yanıyordu. Günün her saatinde karanlık, geniş, eşyasız bir odaydı benimki. Sabahları, avuç içi kadar pencerenin al-

tında durup da başımı kaldırdığımda, kendimi gökyüzüne doğru hızla ilerleyen bir denizaltında sanırdım. Gündelik hayatın her türlü ıvır zıvırı sağa sola saçılmıştı. Kadri bilinmeyen bu marifetli, sokulgan nesneler, mutlak yalnızlığımın tanıkları, sıkıntılı karanlığın izlerini taşıyorlardı. Hepsi, elimi dokundurduğum her şey, yaralı bereliydi. Bavuldan taşan giysiler, masaya yığılı kitaplar sararıp solmuş, yırtılmış, lekelenmişti. Bardaklar saydamlıklarını yitirmiş, kalemler de, küflü ekmekler de iç karartıcı duvarlar gibi orasından burasından kemirilmişti. Tiksindirici bir sıvının dalgalandığı lavabonun üstünde, küçük bir ayna asılıydı. Aynanın sırları öylesine dökülmüştü ki, bütün bu hırpalanmış nesneler, kendi yansımalarını görmek istediler mi, bir türlü başaramaz, bulanık bir sisin içinde dağılıp giderlerdi. Bense nesnelerin zedelenmiş yüzeyinde kendimi görüyordum. Kendi zedelenmiş tenimi... Boşluğa, hem içimdeki, hem dışarıdaki boşluğa direnen incecik bir zar gibi, yaralı bereli...

"Soğuk diyarlar buralar, değil mi?" Gözleri elektrik sobasına takılmış, gülümsemişti. Merhametli bir gülümsemesi vardı. "Üstelik daha ağustostayız."

Konuşmadan yüzüne baktım. Bütünüyle kapkara iki gözden, sonu belirsiz bir çift tünelden başka bir şey göremedim.

"İki ayı bulmaz ilk karın düşmesi. Önce denizden ciğerleri acıtan bir rüzgâr esmeye başlar. Çamur birikintilerini kaplayan buz tabakası giderek derinleşir, bir sabah uyandığında kendini bembeyaz bir dünyada bulursun. Her şey donmuştur. Donmuş ve canlı canlı gömüldüğü buzdan tabutunda yeniden doğacağı günü düşlemektedir."

Odanın ışık alan merkezine, tavana dikilmiş, şaşkın bir gözü andıran dikdörtgen güneş lekesine yürüdü. Hep dar mekânlarda yaşamış birinin kısıtlanmışlığını fark ettim devinimlerinde, bu eşyasız odada bile sağa sola çarpmaktan korku-

yordu sanki. Belki ardı sıra iz bırakmak istemiyordu. Yüzünde solgun bir ışık demeti dolandı. Birden onu tanıdım. Toprak sarısı cansız ten, gözaltlarındaki morumsu şişlikler, kanlı damarlarla yol yol çizilmiş gözakları... O da geceleri uyku tutmayanlardandı.

"Ama soğuktan da dayanılmazı karanlık. Şu güneş..."

Durdu, yerdeki parlak lekeye baktı. Sanki eğilip bir kapağı açsa, gün ışığı fışkırarak odayı dolduracaktı. Başımı pencereye çevirdim. Yeşil yeşil titreşen dallar, yaprakların üzerindeki gümüşümsü damlalar, camdaki gölgelerin yumuşak, düşsel dansı... Bakışımı hem kucaklayan, hem sınırlayan engin mavilik... Kuzey güneşi parıldadığı ender anlarda, bütün dünya ışıldıyor, dönüşüyor, gülümsüyordu. Ancak hava derhal bulutlandı, oda eskisinden de kararda.

"Şu güneşi günde bir, bilemedin iki saat göreceksin. Öğleye doğru ufukta, hastalıklı, beyaz bir leke gibi belirecek, daha tepeye varamadan güçten kesilecek. Aslında gerçek güneş hiçbir zaman doğmayacak. Onun yersiz yurtsuz yalancı hayaleti günlerin yerine, içi boş çerçeveler dağıtacak. Dünyanın aydınlık yarısıyla, karanlık yarısı, bıçakla kesilmiş gibi birbirinden ayrılacak."

Gözlerini duvarlara çevirdi, ben de, onunla birlikte, onun gözleriyle ezbere bildiğim tozlu duvarları taradım. Saç telleri gibi sarkan kablolar, borular, kabuk bağlamış yaraları andıran yağmur izleri arasında, insan biçimini yitirmiş bir gölge bana bakıyordu. Kendisinden daha iri, daha korkunç gölgesi, gölgeler arasında bir gölge daha...

"İşte o zaman, uzun, kesintisiz, tek bir geceden oluşacak hayatın. Böyle bir geceye yalnızca hayaletler dayanabilir. Beyaza kesmiş insanlar, beyaza kesmiş ağaçlar, hayaletlerin dolandığı kent... İşte o zaman, belleğin uzun gecesi başlayacak."

Bu ses... Bu ürkünç, tanıdık, kederli ses daha önce de konuşmuştu benimle, defalarca... Ruhumda art arda kapılar açılıyordu; derhal kapıyordum onları, içeri dolan soğuk cıva esintisiyle titreyerek...

"Neyse, fazla vaktimiz yok. Artık karar vermelisin."

Sigara paketime ve muma uzandım.

"Karar vermeli ve bitirmelisin. Hayat böyle bir şey işte, basit ve yalın. Soluk al, ver, al... Basit ve yalın."

Aynaya doğru kısa, yoğun, onaylamayan bir bakış fırlattı ama gördüğü bulanık, lekeli bir imgeydi yalnızca.

"Sana binlerce yıl önce geçmiş bir öykü anlatacağım," diye başladı, gözkapakları bir tabutun üzerine inercesine ağır ağır kapanarak.

"Seni dinlemeyeceğim. Beni hep oraya geri götürüyorsun. (İlk kez konuşuyordum. Gerçekten konuşuyor muydum?) Oradan hiç çıkamadığımı hatırlatmak için geliyorsun. O karanlık hücre, nereye gitsem peşim sıra beni izliyor. Aslında içimde taşıyorum onu. Bir ağacın kökleri gibi geceleri büyüyor. Büyüyor, büyüyor, tenimi parçalayarak dışarı çıkıyor. İlk bulduğu boşlukta somutlaşıyor."

Elimle odamı gösterdim.

"Görüyorsun, sanki hep aynı üçboyutlu tabloyu yapıyor, kendimi içine kapatıyorum. Hayatım tek bir resmin sayısız taşbaskısı. Ağaçlar, ufuk, gökyüzü... Nereye baksam, içeriye ya da dışarıya, yalnızca bir duvar görüyorum. Hangi yöne dönsem, geçmişe ya da geleceğe, üzerime bir taş duvar geliyor. Belki de boşluğa dayanamadığım için duvarların arasına saklanıyorum. Boşluğun dipsizliğine. Gürültüsüne..."

"Evvel zaman içinde bir adam varmış," diye sürdürdü sabırsızca. "İyi bir insanmış aslında. Bilirsin, herkes aslında iyi bir insandır. Ama bu adam gece olunca değişirmiş. Kötü bir adam olurmuş. Anlıyor musun? Sözcükler sınırlıdır. Duvara

vuran gölgesine dönüşürmüş. Belki karısıymış onu bu hale getiren, adam ne denli kötü olursa, o denli üstüne titrermiş.

"O uzak diyarda, güneş batar batmaz karanlığa bürünen bir bina varmış. Her diyarda olan taş binalardan... Hatırlıyor musun? Karanlıkla birlikte uçsuz bucaksız, dipsiz bir sessizlik çökermiş. Ölümden de korkunç kâbusları bilmeyenler, buna ölüm sessizliği derler. Aslında, sessizliğin içindeki sesleri, yokluğun soluk alıp verişini duyamadıklarındandır bu.

"Ve o korkunç karanlık çöktüğünde, ay ışığı, beyaz saten eldivenli parmaklarıyla demir parmaklıkları okşarmış. Soluk altın renkli, mükemmel, kocaman bir yüreği vardır onun. Ama böylesi bir yürek karanlıkla baş edemez. Zaten insanlar demir parmaklıkları içlerindeki karanlık dışarı sızmasın diye icat etmediler mi?

"Ve o karanlık binanın çatısında kuşlar varmış. Bu kuşlar, yüzlerce yıldır, durup dinlenmeden çatıya kuru dallar taşırlarmış. Günün birinde, yeterince dal yığdıklarında, taş bina dayanamayacak, tuzla buz olacak sanırlarmış. Ama akşam olur, amansız bir yel eser, dalları savururmuş. Ama kuşlar, her sabah, yeniden işe koyulurlarmış. Ağlıyor musun? Neden?

"Ve o uzun gece başladığında, adam da hazır olurmuş. Hep aynı saatte yemeğini yer, karısının ütülediği takım elbisesini giyer, hep aynı saatte evden çıkarmış. Kimse bilmezmiş nereye gittiğini... Önce aheste, sonra giderek hızlanan, hummalı, şaşmaz, dönüşsüz adımlarla yürürmüş. Onu gören kuşlar işaretleşir, kentin bir ucundan diğerine seslenir, birbirlerini uyarırlarmış. Solgun, yufka yürekli ay ışığı bulutların ardına saklanırmış. Belki adam zifiri karanlıkta yolunu bulamaz diye umarmış. Ama insan gecede izlediği yolu unutmaz, değil mi? Dinle, daha bitmedi.

"Ve o gölge adam, taş binaya vardığında, tüyler ürpertici çığlıklar yükselirmiş. Gündoğumuna dek kesilmeyen çığlık-

lar... Kuşlar çığlık atarmış, ay çığlık atarmış, kara alevlerden bir girdap gökyüzünü sararmış. Uçsuz bucaksız, dipsiz bir çığlığa dönüşürmüş gece. Tek, uzun, kesintisiz bir çığlığa... Kabaran uçurumun üzerinde incecik bir zar gibi titrermiş, çırılçıplak ve kana bulanmış, korkunç yaralar açılırmış her yerinde, yırtılır, yarılır, kanar, çatlar, yaralarına boşluğun susamış dudakları kapanırmış. Sonunda paramparça olur, dünyanın dört yanına dağılırmış. Karanlık göğün taşları biçiminde yağarmış insanların üzerine, karabasanlar ve lanetler; bir gölge gibi dolaşırmış uyuyanların arasında, kara bir karla örtermiş gövdelerini, en derin çukurları doldurur, en gizli damarlara sızar, kör bir kaplan gibi atılırmış uykunun üzerine... İşte o zaman, belleğin tek, uzun, bitimsiz gecesi başlarmış."

Başımı kaldırdığımda çoktan gitmişti. Masanın üzerinde mektubu duruyordu. Çekmecemi açıp onu da diğerlerinin arasına koydum. Dünyanın neresine gidersem gideyim, beni buluyorlardı. Ölüler bana yazıyor, artık anlatamadığım bir şeyi anlatıyor, eninde sonunda geri döneceğim bir yere çağırıyorlardı. Uğruna kendi öykümden kaçtığım hayat karşısında uyarıyorlardı beni. Sığındığım geleceğin, geçmişin yeniden, yeniden anlatılmasından başka bir şey olmadığını biliyorlardı. Beni bekleyen geçmişin sürgündeki hayaletiydi yalnızca, hücreme, içimdeki o karanlık, ebedi hücreye gelen tek ziyaretçi... Zarfların tekini bile açmamıştım, ama biliyordum. İçinde kuru dallar, soluk altın renkli ay ışığı ve son sahipsiz çığlık vardı.

TAHTA KUŞLAR

Odanın kapısı aniden açıldı, kızıl bir kafa içeriye uzandı. Dijana'nın soluk soluğa, sabırsız sesi işitildi:

"Hadisene Felicita! Bütün gün seni mi bekleyeceğiz? Kaldır şu koca kıçını yataktan. İçin ölmüş kızım senin, için!"

Kapı, açıldığı hızla kapanmış; hastane koridorunun dezenfektan kokusu, Dijana'nın tiz sesi ve yüzeysel de olsa can yakan alaycılığı dışarıda kalmıştı.

Akciğer hastalarının eşsiz bir ironiyle "Felicita" – "mutluluk" diye çağırdıkları Filiz, son derece karamsar, içedönük, kırgın biriydi. Politik göçmen statüsü, tarih doktorası, odasındaki cilt cilt kalın kitaplarıyla, hastaların gözünde pek de sevimli olmayan bir entelektüel konumundaydı. "Ah, şu bizim Felicita," derdi Dijana. "Onunla sohbete kalkışacağıma

onkoloji kitabı okurum daha iyi. Ağzından cımbızla laf alınıyor." Şu bizim kara-kuru Felicita! Ülkesinde iki yıl hapis yatmış; kitaplardan kafasını kaldırmayan, Almancayı aksansız konuşmayı on yılda öğrenememiş Felicita!

Filiz ağır ağır kalktı yataktan. Uzun süreli hastalığı -çift taraflı zatürree ve kronik astım- gücünü tutumlu bir biçimde kullanmayı öğretmişti. Sürekli sızlayıp istemlerde bulunan bedeninin kaprislerine boyun eğerdi.

Sekiz ay sonra ilk kez hastane binasının dışına çıkacaktı. İyileşme aşamasındaki hastalara verilen iki saatlik cumartesi izni listesinde "Filiz Kumcuoğlu" adı da vardı. Geceleri, nöbetçi hemşireyi atlatıp hasta dosyalarını aşırmayı hastane yaşamının en büyük serüvenine çeviren Dijana, zaten pazartesinden beri bu gelişmeden haberdardı. "Büyük bir sürpriz" hazırlamıştı onun için. AMAZON EKSPRESİ! Üçüncü kattaki hastaların sırrına ortak olmaya, Amazon Ekspresi'ne binmeye hak kazanmıştı. Doğrusu hiçbir beklentisi yoktu Filiz'in. Olsa olsa, otuz kilometrelik bir çember içindeki tek yerleşim yerine, T. Köyü'ne giderler, bir-iki kadeh içerlerdi. Belki de köy delikanlıları ya da erkekler sanatoryumunun, kendileri kadar tükenmiş hastalarıyla buluşurlardı. Karaormanlar'ın ortasında başka ne yapılabilirdi ki?

Filiz, en azından yirmi yıl önce dinleyip belleğinin ücra köşelerinden birine gömdüğü bir öyküyü ansızın, tam kapıdan çıkarken hatırladı. Bu yüzyıl başlarında, Heybeliada Sanatoryumu'nun veremli kadın hastaları, geceleri gizlice ormana dalar ve veremli erkek hastalarla sevişirlermiş. Ellerinde meşalelerle yürüyen, beyaz gecelikli, solgun benizli, ölüme mahkûm kadınlar... Öykünün gerçek olabileceğine inanmamış, ama şiirsel ve trajik bulmuştu. Şiir çoktan çıkıp gitmişti yaşamından ve kişisel trajedileri öylesine çoğalmışlardı ki, asalak bitkiler gibi varlığının özünü kurutmuşlardı.

Çifte cam kapıdan dışarı çık! O ciddi, çatık kaşlı, gri "T. Hastanesi, Akciğer Hastalıkları Servisi" levhasına arkanı dön ve sağa sola bakmadan, hızla yürü. Binanın dev gölgesinin bittiği çizgiye dek. İşte orada, güneşin imparatorluğunun sınırlarında dur, nefesini tut ve o tek adımı, seni gölgeden çıkaracak tek adımı yavaşça at. Öyle ki, cılız kuzey güneşi bile bir anda ısıtsın sırtını ve sen, geçmişini bütünüyle kafandan silip atabileceğine inandır kendini! Bırak güneş küçük oyunlar oynasın saçlarında, orman çığ renklere bürünsün, çizgileri silinsin dünyanın, gerçeklik saf ışığa dönüşsün.

Kollarını kaldırırsa gökyüzüne uçacağını düşleyen Nadezda'yı hatırladı Filiz, Çehov'un *Düello*'sundaki mutsuz Nadezda. Kendini bir Çehov kahramanı gibi hissediyordu. O anda bir kuşa da dönüşebilirdi belki, ama olsa olsa tahtadan bir kuş. Kanatları uçmaya değil de mekanik gürültüler çıkarmaya yarayan, cansız, aciz, gülünç bir kuş. Acı veren bir coşkuyla dolmuştu. Aynı anda hem ağlamak, hem gülmek; hem yaşamak, hem ölmek istiyordu.

"Hadisene Felicita! Mumya gibi donup kaldın. Gecikiyoruz."

Dijana'ya, Gerda'nın sigara ve veremden çatallaşmış kontralto sesi eşlik etti: "Amazon Ekspresi'ni kaçıracaksın!"

Bahçe kapısının önünde toplanan grup altı kadından oluşuyordu. "Üç yabancı, üç Alman, üç veremli, üç astımlı," diye anında sınıflandırdı Filiz. "Almanların hepsi veremli, biz üçüncü dünyalılar ise astımlıyız. Tam tersi beklenirdi oysa." Vereme rağmen güçlü kuvvetli kalmayı başarmış, iki sarışın, boylu boslu Alman; Martha ve Gerda. (Aslında Gerda pek uzun değildi, sarışın da sayılmazdı, ama Filiz'in kişisel ayrıntılara duyarsız gözleri, onları birbirine eş kılmış, küçük toplulukta işçi sınıfı temsilciliğine yerleştirmişti.) Filiz, bu kadın-

ların bedensel güçlerinden, kabalıklarından, çıkarlarını savunuşlarındaki kararlılıklarından biraz ürker, bir yandan da için için onlara gıpta ederdi. Üçüncü Alman, totem çubuğu gibi ince, avurtları çöküк, içedönük bir eroinman eskisi, yirmi yaşındaki Beatrice'di. Kısacık kestiği kestane saçları, hep yitirdiği bir şeyi ararmış gibi bakan hüzünlü gözleri, kurumuş bir ağacı andıran yeniyetme bedeniyle bu kız, Filiz'i kederlendirirdi. Her taşın altından çıkan, oyuncu kızıl tilki Dijana. Hiçbir şeye metelik vermez, hiçbir şeye sinirlenmezdi. Hırvat yerine Yugoslav denmek dışında. Ve Arjantinli Graciella...

Sanatoryumda Filiz kadar, hatta ondan da fazla dışlanmış tek hasta Graciella'ydı. Oybirliğiyle "seçkin, zarif, kültürlü" gibi sıfatlarla betimlenen, doğuştan ayrıcalıklı, tuzu kuru bu kadını, akciğer hastaları arasında görmek bile, hayatın tatsız şaka anlayışına bir örnekti. Boyu bir elli sekiz civarındaydı (Filiz'den bile kısa), çıtı pıtı, minyon yapılıydı. Kâküllü düz saçları, hastanede bile hiç aksatmadan biçimlendirdiği "Marlene Dietrich" kaşları, aynı anda hem ılık, hem de buz gibi bakabilen badem gözleriyle "Evita" lakabını kazanmıştı. Doktorların, hemşirelerin gözdesiydi; kırılgan, eşsiz bir antika vazoymuş gibi davranırlardı ona. Zaten bütün dünya, ona özenle ve incelikle davranmalıymış gibi bir izlenim bırakırdı. Gelgelelim Filiz, porselen kadın biblosunu andıran kusursuz yüz hatlarındaki katılığı sezmişti. İnsanları korkutan bir gülümsemesi vardı Graciella'nın. Filiz'e sevimli, hanım hanımcık, her gün fular takan ve sınıfa girdiği anda birinci sınıf bir işkenceci kesilen ilkokul öğretmenini anımsatıyordu.

Onu ilk kez gördüğünde, yolu yanlışlıkla hastalar kantinine düşmüş bir ziyaretçi sanmıştı. Cam kenarında, tek kişilik bir masadaydı Graciella. Dar siyah kadife etek, göz alıcı düğmeleri göğüs çizgisine dek açık bir gömlek giymişti. İki çekici göğsün arasında yürek biçiminde bir kolye parlıyordu.

Yüksek topuklu, tokalı "tango ayakkabıları" ve naylon çoraplar görünümü tamamlıyordu. Eşofmanlar, sandaletler, yağlı saçlarla dolaşan hastaların arasında, eşine az rastlanır bir tropikal çiçek gibi ayrıksı duruyordu. Gelgelelim günün birinde, hastanenin fısıltı gazetesi editörü Dijana, paldır küldür odasına dalmış ve bir sırrı açıklamıştı:

"Biliyor musun, şu Arjantinli... Evita da aynı senin gibiymiş."

"Ne demek 'aynı senin gibi'?"

"Politik göçmen yani. Hapis, işkence filan. Ciğerleri öyle hapı yutmuş zaten. Eski kocası diplomatmış, ikisi de çok zengin, köklü ailelerden geliyormuş, hatırlı dostları varmış. Ama işte, adam birinin kuyruğuna basmış, hakkında tutuklama emri çıkmış. İki saat içinde toz olmuş. Karısını geride bırakarak. Graciella'yı iki ay boyunca konuşturmaya uğraşmışlar ama kocasının yerini söyletememişler. Belki de bilmiyormuş. İnanabiliyor musun, şu çıtkırıldım kadın! Dış görünüşe aldanmamak lazım."

Yıkıcı bir darbeydi bu Filiz için. En derin acılarıyla alay edilmiş, kişiliği ve tarihiyle Filiz K. değersizleştirilmişti sanki. Benliğinde kendi kendisinden mitolojik bir kahraman yaratmıştı ve yaşamını ancak bu kahramana inanarak sürdürebilirdi. Korkunç geçmişinin anısı, varoluşunun kanıtı için gerekliydi ve ruhunda kutsal bir köşe edinmişti. Oysa şu züppe kadın, ikonalarının yüzüne tükürmüştü. Ne hakla güçlü, gözü pek, ilkeli, inançlarının bedelini ödemiş Filiz'le (kendini böyle tanımlardı) aynı trajedilere sahip olabilirdi? Hem de göbekli, çift metresli, aşağılık bir adama duyulan aşk adına!

Boz renkli bir yılan gibi, kıvrıla kıvrıla T Vadisi'ne doğru giden dar asfalt yolda yürüyordu hasta kadınlar kafilesi. Yolculuğun daha en başında bir mitoz bölünme gerçekleşmişti.

Dijana ve iki cüsseli Almandan oluşan öncü topluluk, havadan sudan bir sohbete dalmıştı. Filiz'i hiç ilgilendirmeyen konulardan oluşan, daldan dala atlayan bir cumartesi sohbeti. Doktorların ayrıntılı bir çekiştirilişi -kadın doktorlar kıskançlıkla, yakışıklı erkek doktorlar kayırılarak ele alınıyor-, kafeteryadaki yemeklerin, kahvenin yerin dibine batırılışı, televizyon programları, Banderas-Pitt karşılaştırması vb... Almanlar Banderas'ı savunurken, Germen ırkı hayranı Dijana, Pitt'i destekliyordu. Hastane öncesi döneme ait bir-iki anı... Martha'nın dört yıl önce çalıştığı fabrikada, kadın işçilerden biri çırılçıplak, gırtlağı kesilmiş bir durumda bulunmuştu. Gerda'nın daracağında da birkaç cinayet öyküsü vardı; içlerinden birini ısıtıp sunmak için derin dondurucudan çıkardı. Ailesi Bosna'da yaşayan Dijana ise, vahşetten hiç söz açmadı; çığ gibi giderek büyüyen bir sessizliğin ardına saklandı.

Nereye ait olduğuna bir türlü karar verememiş Beatrice, tek başına yürüyordu. Kendi iç dünyasıyla baş başaydı. Olağanüstü eylül ikindisini, önündeki zümrüt yeşili vadiyi, iki saatlik özgürlüğü bir damla bile ziyan etmeden yudumlamaya çalışıyordu. Mutlu görünüyordu ve bu harap olmuş genç yüzdeki mutluluk, acı dolu bir ifadeden nedense daha dokunaklıydı.

Filiz, Graciella'nın yanına düşmüştü, boş yere konuşacak bir şeyler bulmaya çalışıyordu. Aralarındaki sessizlik uzun ve dikenliydi.

"Doğrusu, Amazon Ekspresi'nde seni görmek çok şaşırtıcı."

"Neden?" diye sertçe sordu Graciella. Gözlerinde soğuk bir alev parlıyordu. Yıllar yılı bir cevher gibi içinde saklanan öfkenin yansımasıydı bu. "Nereye gittiğimizi sana söylemediler, değil mi?"

"Hayır, çok büyük bir sırmış gibi saklıyorlar."

"Gerçekten de çok büyük bir sır Amazon Ekspresi. (Alaycı, içten pazarlıklı bir ses tonu, yara izi gibi gülümseme.) Sen bile şaşıracaksın."

"Köye gidiyoruz herhalde?"

Graciella kiraz kırmızısı ojeyle boyanmış, uzun tırnaklı parmağını dudaklarına götürdü. "Şişşş," dedi. Hastanedeki "Sessiz olun!" tabelasındaki hemşire gibi.

Konuşmayı sürdürecek cesareti de, isteği de kalmamıştı Filiz'in. Yolculuğun tadını çıkarmaya verdi kendini. Sekiz ay sonra dışarıdaydı, masal gibi bir ormanda yürüyor, su gibi durgun, saf ve lezzetli havayı içine çekiyordu. Yorgun ciğerlerine dolarken, geçmişin bütün kirini arıtan bir hava. Sevecen, cömert bir güneş, ufka kadar uzanan yeşil sonsuzluk ve sınırsızca, canı çektiğince yürüyebilmenin basit, yalın, muhteşem mutluluğu... Önüne kapalı kapılar çıkmadan... Demirparmaklıklı koğuş kapıları, üzerlerinde oda numaraları yazılı, ses geçirmeyen, menteşeleri yağlanmış hastane kapıları... Bacaklarını özgürce kullanabilmenin, bedenini taşıyabilmenin verdiği sınırsız hazzı, sağlıklı biri kesinlikle anlayamazdı. Ormanın kendine özgü, benzersiz kokusunu algıladı Filiz. Hastane bahçesinin yeni biçilmiş çimen kokusu gibi tatlı ve evcil değildi bu koku, kaba ve dünyasaldı, baş döndürücüydü. Belki de o tuhaf sessizlikti Filiz'in başını döndüren, T. Vadisi, sık dokunmuş yeşil bir halı gibi serilmişti önüne, tepeler birbirinin sırtından göz kırpıyorlardı sanki. Sonbahar ışığının derinleştirdiği vadide, güneş ve gölge, bitmez tükenmez toprak kapma savaşlarına girişmişti. Köy kilisesinin altın gibi parıldayan haçı seçiliyordu uzaklarda. "Her şey üzüntü verecek derecede pırıl pırıl ve kaygısız," diye düşündü.

Beatrice, avuçları dağçilekleriyle dolu, siyah saçlı kadınlar grubuna yanaştı. Kimlik bunalımını aşmış, yerinin "yabancılar" arasında olduğuna karar vermiş olmalıydı. Bu iki mah-

kûm eskisini birbirine çeken trajik bağ, zehirli bir örümcek ağı gibi Beatrice'i de yakalayıp yutuyordu. Eroin, yalnızlığı, umutsuzluğu, yıkımı öğretmişti ona ve hepsinden genç olmasına rağmen, ölümle en içli dışlı olan da oydu. Yan-çocuk bedeninde taşımıştı ölümü. Diğerleri yaşama inanmaya, tutunmaya, dahil olmaya çabalamışlardı, hâlâ da çabalıyorlardı, ama o daha on altısında yaşamı yadsımıştı. Eroin, fahişelik, sarılık, verem... Art arda ölümcül darbeler yemişti ama her seferinde, nakavt gongu çalmadan, dokuzuncu sayıda ayağa kalkan bir boksör gibi doğrulmuş ve dayak yemeye devam etmişti.

"Dağçileği ister misiniz?" (Hayır, ikisi de istemiyor.)

"Dün gece televizyonda Arjantin'le ilgili bir program vardı. İzlediniz mi?" (Hayır, ikisi de izlememiş.)

"Buenos Aires'i gösterdi. Olağanüstü bir kent. Ne kadar hüzünlü! Bir parça Berlin'i andırıyor, mimari, kafeler... Gökkuşağı gibi rengârenk evlerle dolu bir semt varmış: Elbakar..."

"El Boka," diye düzeltti Graciella. "Ağız, demektir. Tangonun doğum yeri."

"Evet, evet. El Boka. Marjinallerin, ressamların, müzisyenlerin semti."

"Artık yankesicilerden ve turistik eşya satıcılarından geçilmiyormuş."

"Tango bilir misin?" diye atıldı Filiz.

"Hayır, ben Buenos Airesli değilim, Mendozalıyım." (Nedense bu kadının Buenos Airesli olduğuna ve mükemmel tango yaptığına emindim.)

"Mendoza?"

"Şili sınırında. Aconcagua eteklerinde bir kent."

"Aconcagua. Güney Amerika'nın en yüksek dağı!" (Şu Alman milletinin eroinmanı bile iyi eğitilmiş!)

Suskunluk. Zoraki sohbet ansızın, bıçakla kesilmişcesine bitiverdi. Üç kadının birbirine söyleyecek hiçbir şeyi yokmuş

gibi. "Bakın, bakın. Şu alçak daldaki kemente bakın!" Sesindeki coşkuyu dizginleyememişti Beatrice; iki orta yaşlı kadın şaşkınlık içinde, hiçbir özelliği olmayan ip parçasına baktılar. "Herhalde bir cüce intihar etmiş burada," diye devam etti Beatrice, yirmi yaşın ve eroinin verdiği zehirli hayal gücüyle. Ama hemen yol arkadaşlarının aşırı kısa olduklarını anımsayıp kızardı. Neyse ki hiçkimse üzerine alınmamıştı.

Kadınlar kafilesi, vadiye giden yoldan ayrılıp batıya, sık ormanlarla kaplı, sarp tepelere doğru saptığında, Filiz kuşkulanmaya başladı. Demek ki T Köyü'ne girmiyorlardı. Belki okul çocukları ya da tutuklular gibi, cumartesi özgürlüğü için gizli bir cennet-köşe seçmişlerdi. Ama bu durumda, ikide bir saate bakıp hızlanmalarına gerek olmazdı. "Amazon Ekspresi!" Yağmur ormanlarını mı kastediyorlardı, yoksa erkekleri, sağ memeleri gibi kesip yaşamlarından atan, av ve savaş ustası efsanevi kadınları mı?

Geniş, güneşli bir asfalt yolda yürümüyorlardı artık; bitki örtüsünün kolay kolay geçit vermediği, çalılıklar, ağaç kökleriyle kaplı bir patikada tek sıra halinde ilerliyorlardı. Gerçek orman yolculuğu başlamıştı. Güneş bile yeşillere bürünmüştü. Yabancı yolcuları önce hafifçe uyaran, giderek saldırganlaşan dikenler, fundalıklar, öbek öbek eğreltiotları, dalların arasında koşuşturan kahverengi kelebekler, kuytu köşelerde saklanan utangaç mantarlar, sonbahar çiçekleriyle dolu bir yolculuk. Yapraklardan süzülen yağmur incileri, ağaç gövdelerinin ıslak, yapış yapış yosunları, gün ışığının kırılan renkleri... Yolu sürekli kesen akarsular, ormanın can damarları Nereye gittiklerine dair sır vermeyen, baştan çıkarıcı patikalar...

Filiz hep büyük kentlerde yaşamıştı; ormanı tanımazdı. Gerçi, sekiz aydır Karaormanlar'ın göbeğindeki sanatoryumdaydı, ama burada da orman, ulaşılmazlığını sürdürüyordu; soyut ve esrarengizdi. Geceleri, penceresinin önüne kara bir

kuş gibi çöken karanlık, kâbuslarına eşlik eden uğultular, dışarıya çıkmasına ve gerçek hayatına -bu her neyse- dönmesini engelleyen, iriyarı, sağır dilsiz bir gardiyandı. Oysa şimdi, ormanın tam içine, yüreğine girmişken, onu ilk kez gerçekten görüyordu. Bir tanışmadan da öteydi bu: Birbirinin varlığından habersiz iki canlının ansızın yüz yüze gelmesiydi. Bu nedenle sarsıcı bir etkisi oldu Filiz'in üzerinde. Basit, ilkel, görkemli bir ruh vardı karşısında, okyanus gibi. Onu kendi tozlu, kurak, fındık kabuğu dünyasından çıkarmış bambaşka bir varoluşun tınısını dinletiyordu. Vahşi, çok renkli, nabız gibi atan bir ritmi vardı ormanın. Tuhaf gölgeler, çelişkiler, ürpertilerle kaplıydı; sırlarının üzerini titreşimli, buğulu bir hava tül gibi örtmüştü. Ağaçlar, ağaçlar, ağaçlar... Yaşlı, ulu, vakur, yüksek, gür, buyurgan ağaçlar... Yeryüzündeki her mucizeyi ve suçu görmüşçesine ağırbaşlıydılar. Zamandan bile daha yaşlı... Derinlere salmışlardı köklerini, gökyüzünü, sadece gökyüzünü hedefleyen yolculuklarında, sağa sola savrulmayı, özgürlük sanmayacak denli ilerlemişlerdi.

Dik bir yamacın eteğinde yavaşladıklarında, Dijana, Filiz'i bir köşeye çekti.

"Şimdi sırası değil gerçi." Bir-iki saniye durup soluğunu toparlamaya çalıştı. "Bu akşam görüşmeliyiz. Hans'a mektup yazdım da."

"Son yazdığım... birlikte yazdığımız mektubu gönderdin mi?

Konuşmaya başlayınca ne denli soluk soluğa ve susamış olduğunu fark etti Filiz. Ağzı öyle kurumuştu ki, dilini damaklarından güçlükle ayırabiliyordu.

"Elbette, hemen o gün. Henüz yanıt yok. Dur bakayım, dokuz gün olmuş. Postada gecikmiştir. Hem Hans da biraz ağırkanlıdır."

"Cevap yazacağına inanıyorsun, öyle mi?"

Dijana'nın amber renkli gözlerinde bir şimşek çaktı. Yüzü yağmur bulutlarıyla kaplandı. "İnanmıyorum. Seziyorum."

Yaklaşık iki ay önce, başhekimin odasından dönerken, zemin kattaki telefon kabinlerinden birinde görmüştü Dijana'yı. İki eliyle birden telefonu kavramış, bir yandan konuşuyor, bir yandan da durmaksızın ağlıyordu. İlkin Yugoslavya'dan korkunç bir haber daha aldığını sandı – kız kardeşinin Bosna'da öldüğünü, bu kabinlerden birinde, sık sık kesilen bir hattın ucundaki boğuk sesten öğrenmişti. Neyse ki, bu kez durum başkaydı. Dijana'nın son sevgilisi, uzun boylu, "çakı gibi" Hans, bu soluğu hırıltılı, gözlerinin altı torbalı, harabeye dönmüş veremli kadından; kasvetli hastane ziyaretlerinden fazlasıyla sıkılmıştı. Birlikte beş mektup yazmışlardı Hans'a ve ama Filiz'in duyarlı ve etkili kalemi de işe yaramamış, hiç yanıt gelmemişti.

"Ben olsam onu hemen kafamdan siler atardım."

Yırtıcı ve acımasız davrandığının bilincindeydi Filiz, ama çok yorgundu. Tere batmış, dehşetli susamıştı; aşırı zorlanmış bacaklarında damarlar atıyordu. Dijana'nın sorunlarıyla uğraşacak hali kalmamıştı.

"Amma taş kalplisin!"

"Benim de kalbimde birkaç taş vardır elbette. Pekâlâ, bir de onu kıskandırmayı deneyelim."

"Ormanın ortasında mı? Ağaçlardan kozalak yerine erkek yağsaydı belki!"

"Doktorlardan biriyle aranda romantik başlangıçlar olduğunu ima edebiliriz. Hem de Hans'ın tam tersi özellikleri olan birini seçeriz. 'İnce, uzun cerrah parmakları', 'geceleri ay ışığında orman yürüyüşleri' vb."

Dijana gülümsedi, bir anda olağan neşesine kavuşmuştu. Eşi bulunmaz bir gülümsemesi vardı doğrusu, orantısız yüzünü baştan aşağı dönüştürürdü. İnsanın içine işleyecek den-

li yalın, içten ve abartısızdı. Filiz, mutluluğu bu kadar kolayca dile getirebilen bir başka ifadeyi hiç görmediğini düşündü.

"Onu geri istiyorum." Yüzü yeniden gölgelenmeye başlamıştı.

Sesinde bir titreşim, belli belirsiz bir yakarı vardı. Sanki Hans'ı gerçekten istediğini kanıtlayabilirse, ilahi bir adalet onu geri yollayacaktı. Şen şakraklığının, kayıtsızlığının ardına saklanan karanlık gölge, ancak böyle anlarda açığa çıkıyordu. Gerçek benliğini, gün ışığını görmemesi gereken bir canavar gibi, çok gizli dehlizlerde saklardı Dijana.

"Geri döner, eminim," dedi Filiz, zoraki bir tonla, canı iyice sıkılarak. Yalan söylemekten de, erkeklerden söz etmekten de hiç hoşlanmazdı. Aşka inanmıyordu: Bir zamanlar, kan ve çığlıklarla dolu bir hücrede saydığı otuz üç günden önce de inanıp inanmadığını artık hatırlamıyordu.

"Dijana! Dijana!"

"Evet, ne var?"

"Çok geç kalıyoruz! Bu hızla varamayız. Kestirmeye sapmamız gerekiyor."

"Bir dakika, yanına geliyorum. Duruma bir bakalım."

Sarsak adımlarla Almanlara doğru koştu. Filiz birdenbire, Graciella'nın akkor halindeki gözlerini üzerinde hissetti. Ona doğru döndü; iki acılı, yoğun, derin bakış karşılaştı. Sözcüklere dökülemeyecek bir iletişim, ansızın, kendiliğinden kurulmuştu aralarında.

"Şu dünyada bir parçacık mutluluk istiyorsan, oradan oraya hoplayıp zıplayan bir kız çocuğuna dönüşmelisin."

Graciella'nın yüzü bütünüyle kımıltısızdı. Anlıyor muydu? Kuşkusuz.

"Breziyalı Paolinho'yu hiç dinledin mi?"

"Hayır, aslında Güney Amerika müziğini yok denecek kadar az tanırım."

Ansızın, Graciella şarkı söylemeye başladı. Bir mucizeydi bu, umulmadık, şaşırtıcı, sarsıcı, olağanüstü bir şeydi.. "*Vida e bonita...*"

İnanılmaz hüzünlü, ipeğimsi, insanı can evinden vuran bir melodi. Aynı anda hem acı, hem mutluluk verebilen; ölüme de, yaşama da yakınlaştıran bir müzik. Gözleri doldu Filiz'in, ağlamamak için yutkundu. Kafasına silah dayasalar, başkalarının önünde ağlamazdı, şarkı da söylemezdi.

"Sözlerin anlamı şöyle: 'Yaşam güzeldir, güzeldir, güzeldir... Keder ve neşeyle doludur, ama gene de güzeldir... Mutlu olmayı istemekten utanma...' Paolino sokakta doğmuş, sefalet içinde sürünmüş, otuz üçünde de veremden ölmüş. Tüm bunları anlatmamın nedeni, şarkıya burun kıvırmanı önlemek."

"Uçurumun dibindeki biri, yaşamın güzel olduğunu söylüyorsa, durup da kulak vermeliyim herhalde. Ama bu müziği gerçekten anlayabilmek için, farklı türden bir acı çekmiş olmak gerek."

Dijana aralarına daldı. "Dinle Felicita, kestirmeye sapmak zorundayız. Çok az vaktimiz kaldı. Topu topu yirmi beş dakika çeken, ama beygir öldüren cinsten bir dağ yoluna dayanabilir misin? Körüklüler ne durumda?"

"Henüz şikâyete başlamadılar. Ama anlamıyorum, nereye geç kalıyoruz?"

"İşin özü de bu zaten, varana kadar nereye gittiğini bilmemek. Gelip gelmeyeceğine şu an karar vermek zorundasın, çünkü seni dağın ortasında bırakamayız. Takdir edersin ki, sırtımızda da taşıyamayız."

"Geliyorum, yarı yoldan dönmem ben."

"Haydi kızlar, Felicita da bizimle! Kadınlar Taburu! İleri marş!"

Dört bir yandan çığlıklar, şakalar, buyruklar yükseldi. "Haydi Amazon Ekspresi! Geliyoruz!" "*Aventa!*" "Ölmek var, dönmek yok!"

"Aman Allahım! Bu ne histeri, bu ne maskaralık," diye düşündü Filiz. "Şimdi de askercilik oynamaya başlıyoruz. Yarı kaçık, veremli kadınlar kafilesi. Bir çıngıraklarımız eksik! Şu acımasız dünyada acıyla nefes alanlar..."

Kadınlar kafilesi, bağırış çağırışlarla, ortalığı kasıp kavurarak, dağ yoluna daldı. Orman sakinleri kaçıştı, kuşlar suskunlaştı; doğa, bu gürültücü, sakar, bencil hayvana yol açmak için, sessizce kenara çekildi. Yolu iyi bilen Dijana, bir Kızılderili iz sürücü gibi en önde hızla ilerliyor, rotayı belirliyor, patikaları bulup çıkarıyordu. Hemen ardında Martha ve Gerda'nın geniş sırtları seçiliyordu. Güçlü, pes etmeyen, sadece kendilerine güvenen sırtlar... Hantal ama sağlam adımlarla dağları aşıyor, dalları, çalıları gerekirse kırarak, öncü panzer birlikleri gibi yolu açıyor, geridekilere komutlar yağdırıyorlardı. Beatrice, kafesinden kaçmayı başarmış bir yabani kedi gibi tırmanıyordu. Uzun çevik bacakları ve dağ ayakkabıları, hepsinden de öte, gençliği sayesinde, dağ keçisi kadar kıvrak ve rahattı. Hatta sık sık durup zor durumdaki siyah saçlı arkadaşlarına yardım elini uzatıyordu.

Filiz, yirmi beş dakikalık orman yolculuğunu, kan ter içinde, dikenli çalılara, köklere tutunmaya çalışarak, telaşla ayağını basacak sağlam taşlar arayarak, panik ve endişeden neredeyse bayılarak geçirdi. İğne yaprakların üzerinde ikide bir kayıp düşüyor, köklere takılıp tökezliyordu. Çalılar pembe izler bırakarak elinden kaçıyor, dallar sert tokatlar yağdırıyordu. Kullanılmaya kullanılmaya pelteleşmiş kasları, diyapazon gibi titremeye başlamışlardı, bacaklarının yerinde iki ağrılı su torbası vardı sanki. Terli sırtında dişlerini birbirine çarptıran ürpertiler, soğuk yılanlar gibi dolanıyordu. İç çamaşırlarına

varıncaya dek sırılsıklamdı ve bir akciğer hastasının, üstelik de daha o gün dışarı çıkma izni almış bir hastanın böylesine terlemesinin ölümcül olduğunu aklından çıkaramıyordu. Ciğerlerinden hastane argosunda "vardiya düdüğü" diye adlandırılan o ürkütücü ıslık duyulmaya başlamıştı üstelik. Bu serüvene katıldığı, bin bir güçlükle kazanılmış sağlığını boş yere tehlikeye attığı için lanet okuyordu kendine. Yorgunluk, pişmanlık ve umutsuzluktan ağlamak üzereydi. Ancak, başı çok sıkıştığında anımsadığı kişisel tanrısına sığınmış, içtenlikle yalvarıyor, dualar sıralıyordu.

Bütün korkunç şeyler gibi, bedensel acı ya da hapis gibi, yolculuk da sonunda bitti ve Filiz, gözlerini patikadan ayırıp nerede olduğuna bakabildi. Bir sonraki adımın ölüm-kalım sorunu olduğu, dehşet dolu yirmi beş dakika boyunca kendi bedeni ve korkusuna gömülmüş, çevresiyle hiç ilgilenmemişti. Ancak şimdi, soluk soluğa, kalbi sıkışarak, tuzdan yanan gözlerini kırpıştırarak, olağanüstü bir yere ulaştıklarını görüyordu.

İnsan boyunda çalılıların, ağaç köklerinin, fundalıkların dev bir balık ağı gibi sardığı dimdik bir yamacın tepesindeydiler. Kırk-elli metre aşağılarda, kızgın bir ırmak hiddetle köpürerek, gürleyerek, çentik çentik oyduğu kayalara hiç durmadan darbeler indirerek akıyordu. İri karanfillere benzeyen, mor çiçeklerle bezeli bir patika, ırmağın keskin bir kavis çizip kayalıklar arasında yitip gitmesinden önce görünen boynuz biçimli dilimi boyunca yamaca işlenmişti, ince bir nakış gibi.

"Mor düşler yolu," diye düşündü Filiz.

"Buradan aşağı ineceğiz Felicita. Çok dikkatli olmalısın."

Filiz şaşkınlık içinde yol arkadaşlarına baktı. Perişan görünüyordu hepsi. Morumsu bir renge dönüşmüş yüzleri, terli ve çamurluydu, çiziklerle doluydu. Saçları, pantolonlarından fırlamış gömlekleri sırılsıklamdı: Göğüs uçları belirginleşmişti.

Herkes defalarca düşmüş, orasını burasını kesmişti. Neydi bu kadınların derdi? Bunca uğraş, tehlike, yara ne uğrunaydı?

"Bakın, canıma tak etti artık! Çılgınlar gibi ormanın içinde koştuğumuz yetmiyormuş gibi, bir de uçurumdan aşağı ineceğiz! Neler oluyor?"

"Oyunbozanlık etme," diye tısladı Dijana. "Sonuna dek geleceğine söz verdin."

"Söz filan vermedim ben."

"Bırak ne istiyorsa yapsın." Martha'ydı bu, hayır, Gerda.

"Felize lütfen azıcık daha sık dişini. İnan değecek." Graciella'ydı bu.

"Hadi lütfen Filiz." Beatrice kolunu tutmuş, hafifçe çekiştiriyordu.

"Haydi kızlar! Saat üç yirmi üç! Yedi dakika kaldı!"

Topluluk bir anda Filiz'i unuttu. Bir fiskeyle yamaçtan aşağı yuvarlanan kozalak gibi harekete geçti. Kadınlar, güçlerinin son damlasını kullanarak, dallara, taşlara, bulabildikleri her şeye tutunarak, çoğu zaman popolarının üstünde kayarak, el ele tutuşup birbirlerini destekleyerek, ırmağa doğru iniyorlardı. Tek bir yanlış adım uçurumda parçalanmak demekti. Filiz de zincirin bir halkası oluvermişti, hem de hiç düşünmeden, karar bile vermeden. Kendisini çağıran aşkın güce boyun eğmiş, ölüm ile yaşamın ince, keskin, kaygan sınırındaki yolculuğa katılmıştı. Tehlike onu uyarmış, bütün duyumlarını kamçılamıştı. Cinsel arzuya benzeyen bir duyguyla doluydu. Nasıl da derinlemesine seviyordu yaşamı şu an, var olmanın coşkusunu iliklerinde hissediyordu. Avuçlarında tuttuğu bir taş ya da çalı değil, ormanın, dünyanın, yaşamın koskocaman, yaralı yüreğiydi. Irmağa paralel duruma gelecek denli eğilmiş bir ağaç çıktı yoluna. Ahtapotumsu köklerini sert kayaya salmış, ısrarla, inatla, azimle bu dimdik yamaçta büyümeyi başarmıştı. Gölgesi uçuruma vuruyordu.

Filiz'e yorgun kollarından birini uzattı; kısacık bir an, kendi eğreti yolculuklarına ve yaşamlarına devam etmeden önceki kısacık bir an boyunca el ele tutuştular.

Cehennemi bir uçtan bir uca aşmayı andıran bir inişten sonra bambaşka bir dünyaya varmışlardı. Dost canlısı ağaçlar, düş çiçekleri, yaşamın bütün izleri gözden silinmişti. Yalnızca ve yalnızca kayalar vardı burada, ürkütücü, soğuk kayalar... Yukarıdan göründüklerinden çok daha büyüktüler. Parlak siyah hançerler gibi gökyüzüne uzanıyorlardı. Bir de ırmağın korkunç gürültüsü, nedensiz ve ereksiz öfkesi... Bir sahnede olduğunu sandı Filiz; zembereklerinden fırlamış kuklalar topluluğu bilinmez rolleri için burayı seçmişti.

Filiz'in fal taşı gibi açılan gözleri önünde, Dijana çift kişilik yatak genişliğinde bir kayaya oturdu. Üçüncü sınıf erotik dergilere özgü bir poza büründü. Dizlerini hafifçe kırarak, bacaklarını V biçiminde iki yana açmış, ellerini apış arasının üzerine koymuştu. Yüzüne de cinsel zevkten mest olmuş, bir "orgazm-öncesi" ifadesi kondurmuştu. Martha ise, ırmağa profilini gösterecek şekilde uzanmış, bir dizini karnına doğru çekmiş, başını geriye atarak ellerini ensesinde kavuşturmuştu. Onun yüzünde de aynı bayağı, aşifte, satılık cinsellik vardı. Gerda emekleme pozisyonunda görkemli poposunu sergiliyordu. Beatrice ayaktaydı, bir ayağını kayalara dayamış, öne doğru eğilerek kollarını aşağı sarkıtmıştı. Sevecen ve tutkulu bir erkek omzuna yaslanırcasına yanağını dizine koymuştu. Mavi, hülyalı gözlerle bakıyordu suya. Bu akıllara durgunluk veren görüntü karşısında, Filiz son bir umutla Graciella'yı aradı; ama o da çoktan oyuna katılmıştı. Yelken biçimindeki bir kayanın üstünde, bir tanrıça heykeli gibi tek başına, kımıltısız, yarı çıplak duruyordu. Gömleğini sıyırıp atmış, sağ elini beline dayayarak göğüslerini hafifçe öne çıkarmıştı. Duruşu bir güvercini çağrıştırdı Filiz'e; doğal, ma-

sum ve kırılgandı. Böğürtlen renginde iki meme ucunun arasında, gümüş kolyenin ardına saklanmaya çalışan yol yol yanık izleri vardı. Gökyüzünde bir noktaya dikmişti gözlerini. Sol elinin ince parmakları yarı aralık, susuzluktan gerilmiş dudakları üzerinde geziniyordu. Konuşamıyor, yoğun ve acılı tutkusunu bir türlü dile getiremiyor gibiydi. Bütün bedeni incelmiş, uzamış, göğe doğru nişan alan bir oka dönüşmüştü. Fırlayıp uçmaya ve hedefi vurmaya hazırdı. Kendini bir türlü uyanamadığı akıl almaz bir düşte bulmuştu Filiz; ama düşlerde bile bundan daha çok anlam ve iç mantık olurdu.

"Felicita, hadisene, bir poz ver hadi. Komik bir şeyler bul."

Filiz, sfenks gibi kaskatı durmaya devam etti. Hiçbir şey anlayamıyordu. Gerda'nın dakik saati üç otuzu çaldı. Önce hiçbir şey olmadı. Ağır, sisler içinde eriyen bir dakika boyunca kadınlar neredeyse soluk bile almadan o gülünç, saçma, tuhaf pozlarında beklediler. Ve en sonunda, kayaların arasından bir kano gözüktü. Dört genç erkek, can yeleklerindeki, amblemlerden anlaşıldığı kadarıyla, yetmiş kilometre ötedeki H. Üniversitesi kürek takımından dört genç, sağlıklı, kuvvetli sporcu, var güçleriyle küreklere asılıyor, ırmağın bu en dar ve tehlikeli geçidinde, sivri kayalarda parçalanmamak, için insanüstü bir uğraş veriyordu. Kadınları gördüler. Her cumartesi gördükleri yerde.

"Hey, orman perileri! Gene mi siz? Bugün köyünüze uğrayacağız!"

"Kızlar, biraz daha açsanıza yahu!"

"Kanoyu park edip geliyoruz. Bir yere kaybolmayın!"

"Kızıl saçlı, pantolonunu çıkarmayınca neye yarar ki!"

Kadınlar hiç cevap vermiyorlardı, kıkırdamıyorlardı bile. Kaskatı ve donuktular, kuklalardan bile suskun.

Islıklar, bağırışlar, belden aşağı ama düzeyi pek düşmeyen şakalar... Beatrice'in sıskalığını, Dijana'nın edepsizce açılmış

bacak arasını, Gerda'nın poposunu, Graciella'nın çıplak göğüslerini pervasızca ele alan birkaç söz... Felicita ise kendi kendisinin pozunda, şaşkınlıktan taş kesilmiş, gözlerini Graciella'nın bütün dünyaya sunduğu göğüslerinden ve yara izlerinden ayıramadan, hiçbir şey düşünmeden, hatırlamadan, duyumsamadan, öylece kıpırtısız duruyordu En sonunda, kano neredeyse gözden yitip gitmek üzereyken, Filiz'in kolları ağır ağır havaya kalktı. Tahta bir kuşun uçmayı unutmuş kanatları gibi zorlanarak, duraksayarak iki yana açıldı, ama hemen güçten kesilerek başının üzerine kapandı. Kırık kanatlar gibi birbirinin üzerine yığıldı kaldı. Graciella'nın başka bir evrenden gelen sesi, ırmağın hiddeti ve giderek uzaklaşan bağırışlar arasında belli belirsiz duyuldu: "*Vida e bonita...*"

İki ılık damla, Filiz'in gözpınarlarında doğdu; sarı, çamurlu bir ırmak gibi izler bırakarak yanaklarından süzüldü. Kano çoktan yok olmuş, kadınlar ormanın ortasında bir başlarına kalmışlardı.

MAHPUS

Saatin çalmasından çok önce uyanmıştı. Gecenin bittiğinden emin olmak istercesine, nemli alacakaranlıkta gözlerini kırpıştırdı bir süre. Topu topu üç saat uyumuştu, ama sıçramalarla, yoğun bir gerçeklik duygusu taşıyan, gerçeklikten çok daha acı veren düşlerle dolu gece sonsuzca uzamıştı sanki. Uçsuz bucaksız bir bekleyiş...

Saatler boyu, ufacık bir gürültüye kulak kabartarak, kımıldamaktan korkarak, dizleri karnına çekili, zincirlenmiş bir hayalet gibi yatmıştı. Ağlayamadan, uyuyamadan... Karanlıkta bir mum bile yakmadan... Sanki onunla beraber eşyalar da gözlerini kırpmamış, belli belirsiz, sıkıntılı kıpırdanmalarını sürdürmüşlerdi.

Tam çözümleyemediği bir görev duygusuyla yataktan fırladı. Evin soğuğu aniden yakaladı onu, uyuşturdu, hiç ama hiçbir şey düşünmemesine yardım etti. Gündelik devinimlerini yineledi: Çay koy, küllüğü boşalt, yüzüne buz gibi suyu çarp, sigara paketine uzan! Sinsi sevecenliğiyle içini ısıttı duman, mutluluğa benzeyen bir duygu! Birden, bedeninin derinlerinden gelen, keskin bir bulantıyla, pusuda bekleyen günü hatırladı. Her şey, kendinden uzak tutmaya çalıştığı ne varsa bilincine üşüştü. Koşar adım mutfağa yöneldi.

Çekmeceleri, dolapları gürültüyle açıp kapıyor, rafları altüst ediyordu. Akşam aldığı peynirli börekleri, kuru pastaları bitirmişti. Boş olduğunu bilmesine karşın buzdolabını karış karış yokladı. Diplerde bir yerde, unutulmuş bal kavanozunu buldu. Bir çocuğun iştahıyla, bayat ekmek dilimlerini çaya bana bana, balla beraber yedi. Ne sahici bir açlık, ne de tokluk duyuyordu. "İçimde nasıl bir boşluk var!" dedi, karnını ovuşturarak. İşte ilk kez o an bebeği hatırladı.

Oysa her sabah, uyanır uyanmaz, karnındaki bebeği düşlerdi, onun da tam aynı anda kendisini düşlediğine inanarak... Kimi kez yalın, dosdoğru, aydınlık bir imgeyle yetinirdi, ağız dolusu gülen, saçlarını rüzgârda savura savura yürüyen, üniversiteli bir kız sözgelimi, yaşamın yenilmezliğine, direngenliğine bir kanıt. Kimi kez, ultrasonda gördüğü, elleri bile oluşmuş, minyatür bir insan – insan biçiminde bir leke. Çoğunlukla da, çoktan kaybettiği gençliğini, kendi zamanının ötesine, sonrasızlığa taşıyan tılsımlı, buğulu bir ayna. Yarın düşüncesi olmayan biri, hangi yöne bakarsa baksın, bilinmeyeni değil, yalnızca tanıdık olanı arar. Sanki onun şimdiye dek hiç geleceği olmamıştı, gençken bile, o zaman da hiçbir işe yaramayan gençliği vardı sadece. İlk kez bir biçime dönüşmüştü gelecek, giderek büyüyen, ete kemiğe bürünen... Ilık, canlı, kımıltılı bir varoluş, kendi kanından olduğu

kadar yarıda kesilen düşlerden yaratılmış... Başı sonu belli bir bekleyiş. Bir mucize. "Ben bebek bekleyen bir kadınım," derdi her fırsatta, yerli yersiz, önüne gelene... Sanki kendisi bile tam inanamıyormuş gibi.

Oradan buradan, tanıdıklardan, ikinci el dükkânlardan toparladığı, hor kullanılmış eşyalarla dolu oda, hırkaların, battaniyelerin, tomar tomar gazetelerin altında güçlükle soluk alıyordu. Haftalardır biriken toz, bu her daim loş, ufacık bodrum dairesini, ağır ağır kumlara gömülen bir anıt-mezara benzetmişti. Üç soğuk, yalnız kışı geçirdiği ev, sanki hâlâ sahipsizdi, kendisinden hiçbir şey yansıtmıyor, geçmişine dair ipucu vermiyordu. Fotoğraflardan, biblolardan, vazolardan, herhangi bir anı çağrıştırabilecek, duygusallık uyandırabilecek nesnelerden elleri yanacakmış gibi uzak dururdu. Kendine bir kadın gibi davranmamış oluyordu böylece. Kırmızı-siyah kırlangıçlarla kaplı bir Çin kutusunda "görülmüştür" damgalı mektupları saklardı. Sanki bu mektuplar, sonsuza dek saklanmak, tekrar tekrar okunmak için yazılmışlardı, kendi bütünlükleriyle çerçevelenmiş, bir duvara asılmayı bekler gibiydiler. Duvarların arasından gelen, gürül gürül, acılı ama asla sızlanmayan ses... Kendini yeterince güçlü hissettiğinde açardı mektupları, onlardan bir serum gibi beslenir, karşılığını da kanıyla öderdi. Her seferinde biraz daha fazla.

Giyebileceği tek etekle ceketini, üniversitenin son yılında aldığı koyu yeşil takımı geceden ütülemişti. Sandalye, arkasına asılı ceketle, çarpık bacaklı, asık suratlı bir devlet memuruna benziyordu. Aynı yıllardan kalma açık yeşil -bebe yaka deniyordu galiba bunlara- bir gömlek, kalınlaşmış kalçalarında fazla kısa, sakil duran yırtmaçlı eteğin altına küt burunlu, hafifçe topuklu, kahverengi çizmeler... Naylon çorabındaki kaçığı da gizleyebilirdi böylece. Kızkardeşinin Stockholm'dan yolladığı, yıllardır el sürülmediğinden yepyeni gibi

duran, hâlâ bir-iki beden büyük, şık bir kaban kostümünü tamamlıyordu.

Kuklayı, şöyle bir sars, tozlarından silkele, ayna karşısına sürükle. Yüzünü gözyaşı izlerinden arındır, gündelik katılık maskesini tak ki, insan içine çıkmaya hazır olsun. Pudralarla, farlarla, kat kat boyalarla kapat ölüm solgunluğunu, yoksa insanların dünyasına sızamazsın.

Kılığı iç burkacak denli uyumsuzdu, renklerin düşüne taşına tutturulmuş uyumuna rağmen... Gece yarısı yıkayıp da elektrik kesilince kurutamadığı saçları, gelişigüzel bukleler halinde kabarmış, geçen yüzyıllardan kalma bir peruğa benzemişti. Aynanın üzerindeki floresanı açtı, soluğunu tutup yüzüne baktı.

Kadın olmak demek, herkesçe onaylanan bir kılığa girmek demekti. "Lütfen birisi beni görsün," diye haykırmaktı her an, "görsün ve belleğinde sonsuza dek saklamak isteyeceği bir imgeye dönüştürsün. Benim kendimi bir türlü göremediğim gibi." Kalabalıkların içinde erimesi gereken gün, acemice yanaklarını, kirpiklerini boyuyor, gözaltı morluklarını kapatıyor, titreyen gözkapaklarına sağa sola taşırarak çizgiler çekiyordu. Kendi karikatürünü çizercesine... Beceriksizce hatlarını belirginleştirdiği yüzünün biricikliğini yitirişini, aynada beliren anonim kadından adım adım silinişini yabanıl bir zevkle izliyordu. Yırtmacın sergilediği bacaklarını bir başka kadında izler gibi. Son doğallık kalıntısını, çenesindeki sert sarı tüyleri teker teker acıtarak yoldu, bu acıdan da ummadığı kadar zevk almıştı.

Mavi, yumuşak, yağlıymışçasına yumuşak havluyla ellerini kuruladı. Ondan geriye kalan tek nesne buydu. Bütün tutku dokunuşlarından, dokunuşların anısından daha sıcak, daha sokulgan olabilen, indirimli alınmış bir Bursa havlusu! Bu sabah da buradaydı işte, kaybolup gitmemişti, insan yalnızlığı-

nın tanığı nesnelerin ortak yazgısıyla, hep el altında, hep ulaşılabilir beklemişti. Suskun direnciyle, deniz mavisi sevecenliğiyle, onu burada unutup gitmiş adamdan çok, yokluğunu hatırlatıyordu, ve tuhaftır, sanki her geçen gün o da büyüyordu. "Mola yerinde aldım," demişti adam, ufacık çantasını karıştırırken, aylar sonra çıkıp geldiği o gece. "Evinde belki havlu bile yoktur diye düşündüm." "Bir düzine var," diye cevaplamıştı, alınarak...

Kapıcı gene gazeteyi bırakmamıştı, bodrum dairesinde tek başına oturan kadını asla hatırlamazdı, savunmasızlığın kokusunu almak en eski içgüdüdür, kapıyı var gücüyle çarpmadan önce uzanıp her gün giydiği kasketini taktı.

Erimiş mumların dizildiği havasız, rutubet kokan merdivenlerden tırmandı, bir uyurgezer gibi, çukurlarını, girintilerini, çıkıntılarını ezbere bildiği yoldan anacaddeye doğru yürümeye başladı.

Gece boyunca kentin tek hâkimi fırtınadan geriye ışıltılı yağmur damlaları kalmıştı. Renksiz, ama aydınlık bahar göğü, bomboş bir ayna kadar donuk ve kayıtsız, uzanıp gidiyordu. Her an silinecek gibi duran iki ufkun arasında dar bir koridor.... Kentin dimdik yükselen yüzü, ıslak, solgun, titrekti, madeni parıltılarla silkinip canlanıyordu. Son yağmur bulutları, bir cenaze törenindeymişçesine ağır, hüzünlü geçiyorlardı.

Çamur birikintilerine aldırmadan ilerliyordu. Topuklarının çınlayışını dinleyerek, hızlanarak, sarsılmaz iradesiyle bir adımı ötekinin önüne koyarak... Elden geçirilmiş, yenilenmiş, dipdiri... Uzaklardan gelen boğuk korna sesleri, çalışmayı reddeden bir motor, çöp kamyonu, metali delen matkap... Kendini her sabah yeniden yaratan dünyanın insansız sesleri...

Az sonra, işyerlerine, bürolara, otoyollara, okullara doğru bir haçlı seferi başlayacaktı. Sabah mahmurluğunu atamamış, sürmesini istedikleri düşün peşinde uygun adım yürüyen ne-

ferler kaplayacaktı ortalığı; dalgın, telaşlı, suskun, gergin, kızgın yüzler... Dizginlenmiş atların huzursuzluğuyla sokaklar boyunca koşturacaklardı. Taşların arasında yollarını açа açа... Binlerce, on binlerce yazgının, hırsın, istencin, düşün, savaşımın kesiştiği, katmer katmer iç içe geçip kördüğümleştiği bir ağda, birbirlerine dönüp bakmadan... Başkalarının oyunlarında rol kapmak için kıyasıya savaşacak, pazarlıklara, çatışmalara katılacak, paylaşımı çoktan tamamlanmış dünyadan pay koparmak için uğraşacaklardı. Artlarında yalnızca rüzgârın savurduğu buruşuk kâğıt mendiller kalacaktı.

Yollar, çamurlu kaldırımlar, kalabalıklar, başkaları... Gece bitmiş, geceye bile özlem uyandıran gün başlamıştı, o da çabucak kente karıştı.

Kırbaç yemişçesine sıçradı kadın. Aynada kendi yüzünü görmüştü. Rujlu dudakları açık bir yarayı andırıyordu. Kanlı, çığırtkan, müstehcen... Görüntüsüne katlanamadığından yerini değiştirdi, çizik çizik yağmur izleriyle dolu pencerenin kenarına geçti.

Elektrik bu semte henüz gelmiş, donuk, beyazımsı, gözleri acıtan floresan ışığı kahveyi bir anda aydınlatmıştı, gecikmiş kış güneşi gibi. Tek müşteri oydu. Garsonların daha genci, kadını kuşkulu, küçümseyen bakışlarla süzmekten usanmış, bordo örtüleri masalara mandallamaya girişmişti. Cicili bicili giysileri içinde, bacak bacak üstüne atmış, bir vitrindeymişçesine oturuyordu kadın, sadece onun masasını örtüsüz bıraktı. Diğeriyse dalgın dalgın televizyonun önünde duruyordu. Kış uykusundan vakitsizce uyandırılmış, hâlâ toparlanamamış gibiydi.

'Keşke duble ısmarlasaydım,' diye hayıflandı, soğumuş, şekerli son yudumu içerken. 'Bir başına oturan, sıradan bir ka-

dınım işte! Hamile olduğumu da mı anlamadılar!' "Şu çayı tazeler misiniz?"

Gazetelerde kafasını oyalayacak bir şey yoktu. İç politika, dış politika, kurlar, çapraz kurlar, haftanın kültür-sanat etkinlikleri... YAŞAM başlıklı sayfa. Gene bir savaş çıkmıştı, her savaşın ekonomik, politik, tarihsel nedenleri vardır, hepimizin bildiği sömürgeci güçler, ezenler ve ezilenler, köle-efendi çatışması... Sadece kadınlar gözüne batıyordu. Şık, alımlı, sonsuz bir gençlik-güzellik hastalığına yakalanmış gibi duran, objektife sonsuzluğa bakarcasına bakan kadınlar. Güzel olmayan hiçbir şeyi yiyip içmez, giymez, söylemezlerdi. Aptalca kaybedilmemiş, trajedi-geçirmez bir hayatın belirgin rahatlığı içinde, insan ilişkileri üzerine fikir yürütürlerdi. Korkusuzca, bir an bile gözlerini ayırmadan bakarlardı geleceğe, objektife bakarcasına... Onlar da rötuşlanmıştı. Pozitif düşünmeyi öğrenmek gerek, dünyayı değiştiremiyorsan tarzını değiştir. İnsanı sevmek gerek, şimdilik boş ver insanları, bu hayata kendininmiş gibi sahip çık, nasıl olsa ölenler hep başkaları. Çapraz bulmacada yumurta biçimli bir çalgı soruluyordu. Günlük falı, sosyal etkinliklerle dolu bir gün vaat ediyordu, ancak kırıcı davranmamaya özen göstermeliydi. Uzun bacaklarını merdivenler boyunca uzatmış, kanı fıkır fıkır kaynayan çok genç bir kadın, gerçek aşkı bulamadığından yakınıyordu. (Sen de tıpkı basımlarla yetin, güzelim!) Yüzünü buruşturarak gazeteyi kapattı. Ne vazgeçebildiği, ne parçası olabildiği gerçek dünyaya -hadi öyle diyelim- nasıl da kinlendiğini şaşırarak fark etmişti.

"Bir çay istemiştim," dedi hedeflediğinden çok daha yüksek, çatlak, buyurgan bir sesle...

(Gene başarınıştı unutulmayı!)

"Tamam abla, su kaynasın!"

Daha fazla bekleyemeden paketi açtı. Taze, peynirli poğaçaları, yağlı açmaları, alelacele, çöp tenekesine tıkarcasına ye-

di. Ancak böyle baş edebiliyordu, bedeninin en diplerine gizlenmiş, yabani bir hayvan gibi içini kemiren boşlukla.

Kirli sarı duvarlara, karolu zemine, lekeli çuhalara iç kaldırıcı bir koku sinmişti. "Parasına oyun oynamak yasaktır" levhasının altında yosun bağlamış, kupkuru bir akvaryum vardı. İki-üç boş porselen vazo, çerçevelenmiş gazete kesikleri, bir deniz tablosu, herhalde altmışlı yıllardan kalma, dantel örtülü kocaman bir radyo, bu donuk, ruhsuz mekânı kendi evinden daha insani kılmıştı. İçi sıkılıyordu. Gözü gemi maketine takıldı, bir zamanlar en güzelleri hapishanelerde yapılırmış. Televizyondan gelen silah sesleriyle irkildi.

Ansızın masadan fırlayıp dışarı çıkmak, koşmak istedi. Hamile kaldığından beri artan sıklıkla, arkasına bakmadan çekip gitme isteği duyuyordu. Bir keresinde otobüsten otobüse atlayarak, hiçbir yerde tek geceden fazla konaklamadan beş gün, beş gece gitmişti. Aslında doğup büyüdüğü kente dönmek, annesini görmekti niyeti, bebekten söz etmeyecek, İstanbul'a gelir gelmez de aldıracaktı. Otobüs terminalinde kalakalmıştı, elinde biletiyle, her yolculuğu başlatan 'o tek adımı' bir türlü atamadan. Saatlerce... Duble çay, bir duble çay daha, nasıl olsa son sefer değildi, bir sütlü -süt yoktu- kremalı neskafe, bir sigara daha... Sonra beş gün, beş gece gitmişti, bir ucundan ötekine hızla kat edip çabucak unuttuğu kentler arasında daireler çizerek, gürültülü, kötü kokulu terminaller, anonslar, art arda dolup boşalan çay bardaklarıyla küllükler, güneş görmeyen, beyaz badanalı, eşyasız pansiyon odaları... Bulantılar başlayıncaya dek.

Şimdi hemen hemen bitmişti korkunç, tek kelimeyle korkunç bulantılar, içini dışarı çıkaran öğürmeler, sabah kusmaları... Kokulara karşı aşırı hassasiyet, ağrılı göğüs uçları... Yalnızca daha sık acıkıyordu, hiç doymuyordu aslında, hemencecik yoruluyordu. Ama teni pürüzsüz, taptazeydi, yanakla-

rına bir yeniyetme pembeliği gelmiş, keskin hatlarını, sert ifadesini sevimlileştirmişti. Bu kış, geçen yıllara oranla çok daha az üşümüştü. Yeni yeni tadına vardığı bir adanmışlık, kutsaliyet, sorumluluk duygusu. Gerçi sigaraya tekrar başlamıştı.

Garson, ağır, çalımlı adımlarla yaklaştı, gözlerini kadının dudaklarından ayırmadan. Sanki sormak istediği bir şeye cesaret edemiyordu, belki de gizliden gizliye eğleniyordu. Kırlangıçlı Çin kutusunu, damgalı zarfları, sessizliğe yalınkılıç savaş açmış, sayfalarca uzayan mektupları hatırladı. Hiçbir taze esintinin gelmediği, toz, kül, küf, kurumuş kan kokan mektuplar... Sanki kâğıttaki mürekkep rengi izler -özenle seçilmiş sözcükler, kendinden emin cümleler, ünlemler, noktalı virgüller 'vb.'ler- bir tükenmezkalemle art arda getirilmemiş, yerkabuğunun çatlaklarından sızmışlardı. Bunca içten, ustalıklı sevgi sözcüğüne karşın ne kadar uzaktılar! Bunca acının, kaybın, trajedinin ortasında nasıl soğukkanlı, nasıl sıradan! Sanki ona değil, sağır kalabalıklara, ufuktaki aynalara sesleniyorlardı. Oysa herkesten çok o gönüllüydü işitmeye, dinlemeye, her şeyi üstlenmeye... Ezberlercesine okuduğu mektuplardan ona geçen, ağır bir havasızlık, soluksuzluk, boğulma duygusuydu. Gene de nasıl iç burkucuydular! Cezaevi sansürünün üstünü çizdiği, bir mezar kazıcısı gibi teker teker arayıp bulduğu sözcüklerde kök salmıştı ilişkileri. Söylenenden çok söylenmeyende, simsiyah, kalın şeritlerde... Garson boş bardağı kaparcasına çekti önünden, daha da çalımlı adımlarla çay ocağına doğru yürüdü.

İnsanların dünyasının kenarına ilişmiş, koyu kahve kabanının içinde, göz alıcı ama başarısız bir tablo gibi oturuyordu. Çoktan kapanmış bir çağa, artık özlenmeyen zamanlara aitmiş gibi. Kırgın, ayrı, yoğun, donuk bakışları, sanki görme yetisini yitirmiş, çok daha keskin, çok daha karanlık bir yetiye kavuşmuştu. Uçları sararmış, şiş parmaklarını, ojesiz tır-

naklarını inceledi. Büründüğü kimlik onu teslim almış, duruşunu, oturuşunu, ifadesini değiştirmişti. Sırtını daha dik tutuyor, sigarayı, zarifçe dudaklarını öne uzatarak içine çekip dumanı ötelere savuruyor, artık aynadaki görüntüsüne bakabiliyordu. Ama bu dönüşümün kendisi, ardına saklanan kadını ele veriyor, göz çukurlarına kara bir yılan gibi çöreklenmiş hüznü daha da karartıyordu. Modası on yıl önce geçmiş giysilerinin, aşırı kısa eteğinin, buklelerinin içinde tuhaf, dokunaklı, kasvetliydi. Boyaların birbirine karıştığı yüzü bütünüyle çıplak, bütünüyle kırılmış. Çatlak çatlak, sinirli dudakları ikide bir titriyordu.

Koyu, acılı, derin bir yalnızlıktı onunki. Hep en ummadığı, en dokunulmaz sandığı yerden, belleğinden vururdu. Yalnızlığını kollamış, büyütmüş, kanıyla beslemişti, artık çok çaresiz kaldığında ondan besleniyordu. Bir mumyayı dağılıp çözülmekten koruyan sargılar gibiydi, ama son gücüyle sarıp sarmaladığı aşkın içten içe çürümesine engel olamıyordu. Paylaşılan ortak bir bilinmezden başka bir şey değildi artık aşk. Belleğin giderek büyüyen sessizliğinde işitip işitmediğine emin olamadığı bir yankı. Onun yerini anılar alıyordu, elden geçirilmiş, kusursuzlaştırılmış, iliğine, kemiğine dek tüketilmiş anılar... Üzerlerine üflenen yorgun solukla defalarca, anı olmaktan çıkana dek canlandırılmış... Billurlaşmış bir acı ve özlem, bedenin tekinsiz derinliklerinde hâlâ yakıcılığını sürdüren arzu.

"Filmin adı neydi?" diye sordu ilgisizce, gözlerinden uyku akan garson.

"Unuttum!"

"Eğlenceli mi?"

Dalgın, düşünceli bir kadın gibi görünüyordu. Sigara üstüne sigara içen, gazetelere bir şeyler çiziktiren... Gözleri masadaki belli belirsiz yansımasına takılıp kalmış. Kendi içine

kapatılmış... Üstünkörü, el çabukluğuyla kotarılmış bir yalandı bu görünüm, içten gelecek bir patlamayla sağa sola saçılmasını engelleyen astarımsı bir zardı. Yoksa gerçek benliği yere devrilir, kapkara izler bırakarak, dizlerinin üzerinde sürüne sürüne kaçardı. (Nereye?)

Dışarıda ağaçlar, sokaklar, unutulmuş deniz vardı. Gölgeleri birbirinin üzerine devrilen kalabalıklar, başkaları... Taş bina orada duruyordu, bir dağ gibi. Katı, renksiz, sağır, ışıksız. Sımsıkı örtülmüş pencereler, ise bulanmış havalandırma delikleri.. Sanki düzinelerce göz aşağılara bakıyor, sonuna dek kapanmış kapaklarıyla insanların dünyasını tartıyordu. Midesi bulanıyordu, midesi, yüreği, ruhu... Dudaklarını ısırdı, damağına ruj tadı yayıldı, gözleri yanmaya başlamıştı.

Bedeninde iki ayrı varoluş mücadelesi sürüyordu, sonsuza dek yitip gitmişle hiç başlamamış, bütünüyle ona ait olanla hiç olmayan, baş döndürücü bir biçimde iç içe geçiyordu. Yabanıl, vahşi, muhteşem bir şeyin, adlandıramadığı bir şeyin ısrarla büyüdüğünü, durmamacasına büyüdüğünü, bebekle birlikte kendisini de büyüttüğünü hissediyordu. Tekmeleriyle bağımsızlığını dile getiren, hiçbir sırrını ele vermeyen bebek, her geçen gün daha çok "olmak" istiyordu. Birisi olmak, kendisi olmak, her şey olmak... Gün ışığına bakabildiği gün, tek başına, ciğerlerini yırtarcasına soluk alabildiği, geri dönüşsüz ilk ayrılığa, dünyaya koşacaktı. Ortalığı kan gölüne çevirerek... Doğacaktı.

Bir başkasını, öz çocuğunu, yaşamaya mahkûm etmişti, ne gerçeklerinden hayatla ölümün, ne de yalanlarından koruyabileceğini bile bile.. Kim kimi koruyabilmişti ki? Otuz iki yılda kendi yazgısı kıldığı, nesilden nesile geçen bir trajediyi ona devrediyordu. İnsanların dünyasına incecik, ölümsüz, kopmaz bir kordonla bağlanmak için mi aldırmamıştı bebeği? Yalnızlığa karşı, tam ve son bir zafer çığlığı atmak, geleceğin gö-

rünmez limanlarına upuzun zincirli bir çıpa sallandırabilmek için mi? Sonunda kendi hikâyesinde var olabilmek için mi? Yenilmiş, yaralı yüreğinden bir yürek biçivermişti ona, tahammül edemediği suretinden yepyeni bir yüz... Artık yıkılamaz, ölemez, tekmelenemezdi. Bu da onun ufuklardaki aynaya yolladığı mektubuydu belki, yitirdiği, yitireceği, yaşadığı, yaşamadığı her şeye... Bir çocuk. Yerine getirilememiş bir karar, teninin altına, dölyatağına geri dönüşsüzce sızmış bir ışık, umut ve pişmanlık, bir rastlantı. Elleri bile oluşmuş, insan biçimindeki mucizemsi leke. Pek yakında, 'Ben canlıyım,' diyecekti, 'bir mumya değilim ki... Hayatın kendisini istiyorum.'

"Buyurun çayınız. Kusura bakmayın, yeni demlendi de..." Genç garson nazik mi, alaycı mı olduğu kestirilemeyen bir ifadeyle tam yanında, fazlaca yakınında duruyordu. Ellerinden sabun kokusu yayılıyordu. Dikkat çeken esmerlikteki kalın, kaba bileklerinde bir çağrı, bir kışkırtma vardı. Sözcüklerle başı hoş değildi, geviş getirircesine damağında yuvarlıyor, ağzının kenarından tükürüveriyordu.

"Artık istemiyorum," dedi, bakışlarını parmak izleriyle dolu masadaki yansımasından kaldırarak...

"Efendim? İyi ama..."

"Artık istemiyorum. Hesabını getirin lütfen." Ellerini üst üste masaya koymuş, yukarı bakıyordu. Garson bocaladı, bir anlığına, kadının gölgeli, ıslak gözaltlarına baktı. Yoksa ağlamış mıydı? Arkasını döndü. Sırtı böyle kaprislere pabuç bırakmayacak denli genç ve kaslıydı.

Derin bir soluk alarak arkasına yaslandı. Az sonra çıkacağı sahneyi inceleyen bir oyuncu gibi, sokağı izlemeye başladı. Otobüsler işliyor, duraklar bir dolup bir boşalıyor, bankamatiklerin önünde kuyruklar oluşuyordu. Kenti sosyal etkinliklerle dolu bir gün bekliyordu. Herkes yeterince hoşnut görünüyordu. Kendinden, her şeyden...

Vitrinlere külyutmaz gözlerle bakan kadınlar devralmıştı sokakları... Gürültülü, öfkeli bir dünyanın mevzilerini belirlemiş pazarlık ustaları. Parmakları hamarat, göğüsleri sutyenlerinin altında dimdikti. Çocuklar doğurur, emzirir, büyütür, evlerinde çeşit çeşit peynir, çerçevelenmiş fotoğraf, çiçekler için porselen vazo bulundurur, garsonlara, kapıcılara, hepsinden çok da öteki kadınlara pençelerini göstermekten çekinmezlerdi. Gerçek trajedileri, kayıpları, gerçek aşağılanmaları sessizce, sır gibi taşır, böylece acılarının boşuna olmadığına inanırlardı. Yenilmişliklerini gizleyen uzun, rengârenk tırnaklarla tutunurlardı hayata, bir ermiş sabrıyla kazırlar, kazırlar, kazırlar, tanrıçaların sabırsızlığıyla parmaklarına bulaşan yıldız tozunu yalarlardı. (Oysa o, hayatın aleyhine dava açmak için fırsat kolluyordu. Tek bir tanık bulabilse...) Ya onlar, onlar mutlu muydu acaba? Kıyısına köşesine uçurtmalar, oklar, darmadağınık kadın yüzleri çizdiği gazeteyi katladı, çantasını topladı. Gözlerini sildi, çoraplarını düzeltti, eteğini çekiştirdi. Taş binaya baktı. Onca büyüklüğü, loşluğu, heybeti, ciddiyeti içinde bekliyordu. Gece boyunca çözülüp dağılmamış, karanlığa katran gibi sızmamıştı. Sarsılmazdı, dokunulmazdı, yok sayılamazdı. Gene de, Tanrı'nın sözcülüğüne soyunan herkes gibi dünyeviliğini gizleyemiyordu. Buyruklarını daha da katlanılmaz kılan buydu. Bir idam hükmünü, bir saman kâğıdından okumak...

Defalarca çiğnenmiş, ama insana dair hiçbir iz taşımayan bahçede, sert bir rüzgâr dolanıyordu. Uğursuz, lanetli, hayaletli... Ağaçları titretiyor, kâğıtları, pet şişeleri, birbirine çok benzeyen adamlarla kadınları oradan oraya savuruyordu. Karşı konmaz, amansız bir iradeye teslim olmuş kalabalık, binaya doğru koşar adım yürüyor, aniden çekilen bir balık ağının içindeymişçesine çabucak sıraya giriyor, ikişer üçer, kapılar tarafından yutuluyordu. Şimdi istedikleri kadar çırpınsın-

lar, sıçrasınlar, birbirlerinin sırtına tırmansınlar! Ağlarına düşen herkesi kolayca öğütmüştü taş bina. Sayısız hayat, yıl, mevsim, saat, düşle düşkırıklığı, umutla pişmanlık... Vakit tamamdı. Daha değil! Hayır. Şimdi.

Yüklü bir bahşiş bırakıp kapıya yöneldi. Gece boyunca direnen, bir setin arkasındaymışçasına tıkanan zaman, artık yolunu açmış, sel suları gibi önüne çıkan her şeyi kendine katarak akıyordu. Saf değiştirip atağa kalkmış saniye göstergesi durmadan ileri atılıyordu. 'Sakin ol kızım,' dedi kendi kendine, 'sakin ol bebeğim! Beni yarı yolda bırakma sakın!' Bütün bedeni dertop olmaya çalışıyor gibiydi, kurumuş boğazından soluklar geçmiyordu sanki. Dişetlerini göstere göstere gülen taş binanın karşısında, kuytulardan tek başına fırlayan bir böcek gibi hissediyordu kendini. Gözlerini ovuşturdu, eteğini çekiştirdi, ağır, acıklı, hantal yürüdü. Sanki arkasında dev bir kuyruğu sürüklüyordu.

Yumurta biçimli çalgının adını anımsamıştı: Okarina!

"Şapkasını unutmuş," dedi genç garson.

"Kim?"

"Pencerenin önünde saatlerdir oturan şu komik kadın."

O gece rüyasında bir ufuktan diğerine uzanan bir bataklık görmüştü. İnsan boyunu aşan sazlar, upuzun kollarıyla birbirine dolanmış eğri büğrü bitkiler, ihtiyar kadınlar gibi titreyen, cılız saçlarını sallayan ağaçlar, dev sarmaşıklar... Yere sürünecek denli alçalmış bulutlar... Adam var gücüyle kaçıyordu. Çamurlara bata çıka, sendeleyerek, düşerek, yuvarlanarak kaçıyor, kaçıyordu. Kana, çamura bulanmış... Köpek sürülerinin havlamaları giderek yakınlaşıyor, çember daralıyordu. Umutsuzluk içinde başını göğe kaldırıyordu, dua, lanet ya da isyan edercesine, belki son kereliğine gökyüzüne bakmak istiyordu, bulutlardan uzanan merdiveni görüyordu. İri, say-

dam, elmas gibi yağmur damlalarından bir merdiven, göklerin umulmadık lütfu. Tırmanmaya başladığında kırılıp dağılıyor, bin ışınlı parçalara ayrışıp toprağa yağıyordu.

İşte o zaman beliriyordu Kadın. Bataklıklar Tanrıçası. Ölülerin arasından kalkıyor, karanlık sularda el yordamıyla ilerliyor. Kalçalarına dek gömülmüş çamura, daha derinlere, dünyanın belleğine salıyor köklerini, saçlarından yosunlar, ölü yapraklar, sülükler sarkıyor, gözleri bataklık hayvanlarına yem olmuş. Adamı eteğinin altına, ılık, yumuşak, yapışkan balçığa saklıyordu. Karanlık bastırırken avcılar da, köpekler de gidiyordu. Korkunç yeşil parıltıların belirdiği, yıldızlar yerine binlerce zehirli gözün, bir anda kaybolan binlerce yolun titreştiği, hırıltılı rüzgârdan başka sesin duyulmadığı bataklıkta kimse geceleyemezdi. Kadın dışında... O buraya aitti. Onun gerçek dünyası buydu, bu rüzgâr, bu sessizlik, bu korkunç yeşil. Ölülerle dirilerin birbirini çağırdığı, toprağın karanlığının insanınkinden ayırt edilemediği bataklık gecesi. Yolunu şaşırmış, kaybolmuş, yenilmiş herkesi kucaklayan, yeraltı sularının düşlerini fısıldayan... Soluk ay ışığında, gıkı çıkmadan, eti yırtıla yırtıla adamı dünyaya geri getiriyordu. Çamura, kana bulanmış. Bir terslik olmuştu, bacaklarının yerinde kollar, kollarının yerinde bacaklar olan bir ucube doğurmuştu. Silkinip kaçmaya devam ediyordu adam, cılız kollarının üzerinde topallayarak koşmaya çalışıyordu. Düşe kalka, debelenerek, emekleye emekleye... Kadın ona saçlarından ördüğü merdiveni uzatıyordu. "Bu yoldan git," diyordu, iri, ağır, çamurlu gözyaşlarının karanlık sularda açtığı izi göstererek...

Kaldırımın ortasında durdu. Kayalıkların üzerindeki bir tanrıça heykeli gibi, dimdik, kıpırtısız. Bütün tekmelere açık. Yüzü ifadesizdi, bakışları sabit. Artık hiçbir şeyi alıkoyamayan, kurumuş kuyulara benzeyen gözlerini hayali bir ufka dikmiş, çantasını sıkı sıkı karnına yapıştırmıştı. Sesi çıkmıyor-

du, kısılmıştı. Rüzgâr saçlarını dağıtıyor, onu fırtınaya tutulmuş bir selvi gibi titretiyordu. Uçurumun üzerinde kendini yakabilir, dumanını savurabilirdi artık. Bir meydan okumaya, bir çağrıya, bir yakarıya dönüşmüştü: GEL. 'Bir kez olsun, bir anlığına olsun, görün! Yoksa o uzun, acılı bekleyişe geri dönemem. O boşluğa... Daha fazla dayanamam.'

Tutuklu taş binadan çıkarılıp cezaevi arabasına götürülene değin öylece durdu. Dimdik, erişilmez, dilsiz. Rüzgârda savrularak... Bütün tekmelere açık. Hepsini gördü. Adamın gözbebeklerindeki anlık ışığı – şaşkınlık, sevinç, minnet ya da aşktı bu, ya da hiçbiri değildi, dudaklarının ucundaki kımıltıyı, göğsüne kaldırdığı kelepçeli ellerindeki belli belirsiz selamı, başparmaklarının devrilip yeri işaret edişini -tam o an bir polis şiddetle itti adamı, bir küfür savurarak-, ötekilerle birlikte apar topar arabaya tıkılırken başını çarpışını... Hepsini gördü.

Cezaevi arabası uzaklaştıktan çok sonra bile öylece kımıltısız duruyor, kendi başı yarılmışçasına alnını ovuşturuyordu.

TAŞ BİNA

BAŞLANGIÇ

Olgular açık, uyumsuz, kaba... Yüksek sesle konuşmaya hevesli. Dev taşlar gibi yığılmış olguları, önemli şeylerle ilgilenenlere bırakıyorum. Beni çeken yalnızca aralarındaki mırıldanma. Belli belirsiz, saplantılı... Kayalar dolusu olguyu eşeleyerek elde edebileceğim bir avuç hakikatin -ya da eskiden öyle denirdi, şimdiyse bir adı yok- peşindeyim. Bir ışıltının ardından derinlere, en derinlere dalıp diplere ulaşır da geriye dönmeyi başarırsam, parmaklarının arasından kayıp gidecek bir avuç kumun, kumların ezgisinin peşindeyim. "Gerçeği söylemiş olur gölgeden söz eden." Hakikat, gölgelerle konuşur. Bugün taş binadan, yazının köşe bucak kaçtığı ya da güvenli bir mesafede durup sözcüklerin arkasından baktığı taş bina-

dan söz edeceğim. Benim doğumumdan çok önce inşa edilmiş, bodrumu saymazsak beş katlı, girişinde basamaklar var.

İnsan bedeniyle yazmalı, tenin altındaki çıplak, savunmasız bedenle... Oysa sözcükler yalnızca başka sözcüklere seslenir. Bir "H" harfi alırsın, iki tane "A", "Y" ve "T": HAYAT diye yazarsın. Tek sır, harflerin yerini şaşırmamak. Efsanedeki gibi, bir harfi düşürüp canlanan çamuru saf ölüme çevirmemek... Hayat, diye yazıyorum, bir soluktan çok derin bir iç çekmeyle, onu koparıp alabilenlerin. Dalından bir meyveyi, topraktan bir kökü koparırcasına... Sana kalansa, boş bir kabuğa kulağını dayadığında duyduğun uğultu. Hayat: İliğine kemiğine dek emilmiş bir sözcük, iç sızısını andıran bir uğultu, okyanuslar dolusu uğultu.

Bir zamanlar gencecik bir çocuk şöyle demiş: Sen hayata rest çekmezsen, o sana çeker. Gözü kara bir çocuktu, bir karanlıkla ötekinin meleziydi, taş binayla çok erken tanışmıştı. Bir daha hiç korkmadı, ya o ilk korkusunu hep hatırladığından ya da unuttuğundan... O gün bu gündür yerli yersiz güldüğü söylenir.

Farz edin ki, taş binaya giden sokakta bir kahve, kahvenin önünde de yaz-kış bir adam var. (Binanın içinde dev bir avlu, avluyu çevreleyen merdivenlerde insan boyunu aşan tel örgüler... Kimse kendini aşağı atamasın diye. Çünkü insan hayatı, taşlarda parçalanmayacak kadar değerli son bir-iki yüzyıldır. Dışındaysa döne döne beşinci kata dek yükselen bir yangın merdiveni. Geceleri, soluk ay ışığının altında basamakları tırmanan gölgeler belirir, ama kimsenin indiği görülmemiştir bugüne değin.) Hangi çağdan kaldığını kestiremediğiniz bir kalıntı gibi hep oradadır, kaldırımlarda... Bulabildiğinde gazetelerin, kartonların, mukavvaların üzerine oturur. Yanı başında boş şişeler, yemek artıkları, kusmuk, idrar birikintileri görmek mümkündür. Ay yüzeyi gibi pürtüklü,

derin bir yara iziyle eşit olmayan iki parçaya ayrılmış yüzü, hiçbir sırrını, yaşını dahi ele vermez. Anıa bu yara izini, yer yer içeri göçmüş kafatası boyunca izlerseniz, bir dağ yolunu izlercesine, ıssız, hüzünlü göz çukurlarının çevresinden dolanıp bir uçurumun kıyısında bulursunuz kendinizi. İnsanların değil, rüzgârın ve ay ışığının, taşların diliyle konuşan bir uçurum. Adını sormaya cesaret edemeyeceğinizden, ona alfabenin ilk harfini verebilirsiniz: A.

Bu kahvenin müşterilerinin hayatı öylesine yalın, öylesine sıradandır ki, onu anlatmaya yeltenen sözcükleri yapay, zorlama, cilalı bırakır. Zaten kimse uzun uzun kendini anlatmaz burada, anlatsa da dinleyen birini bulamaz. Bu kahvenin müşterileri, tıka basa dolu da olsalar, yıkımla, yenilgiyle, aşağılanmayla, insanların özünde iyi olduğuna inanırlar, fakat yeryüzünde neden bu denli kötülük olduğunu bir türlü açıklayamazlar. Her biri kendince dünyayla, 'dünya' dediği yoksullukla, yoksunlukla, hayal kırıklığıyla kapışmıştır, olabildiğince, kendi bildiğince... Yumruklarını sıkarak, söverek, alttan alarak, çalarak, çabalayarak, hepsinden çok, yetinerek... Çok da fazla seçenek yoktur aslında. Ama cehennem bile o kadar kötü değildir bazen, orada bile bir bardak çay, kurulacak, sahip çıkılacak bir köşe bulunur, dostça bir el, bir gülümseme, tanıdık bir ezgi.

Farz edin ki, tabelasız kahvenin karşısında, müdavimlerinin dışında pek az kişinin kabul edildiği, iş bilir görevlilerin sabaha dek kapıda durup sarhoşları, olay çıkaranları taksiye bindirdiği bir bar var. Bu barın gediklileri içinse, karşıdaki hayatlar, günün birinde anlatmak istedikleri birer öyküdür. İnsan üzerine bir öykü kurgulamaya giriştiklerinde... (Öykü anlatma sanatı, korları eşeleme sanatı değil midir bir yanıyla, parmaklarını yakmadan?) Kekremsi bir ölüm tadı bırakır damaklarında. Bu kokuşmuş düzenden, sistem denilen bunca

pislikten, ruhlarının saat gibi kurulu labirentlerinden usandıklarında, son bir umutla, gözlerini sokağa çevirirler. Parlak camda yansıyan imgelerinin ardında beliren, yarı-karanlık, suskun, kestirilemez arka sokaklara... Avlulara, bodrumlara, tünellere, özgürlük hayaletinin zincirlerini şakırdata şakırdata dolaştığı gizli dehlizlere... Kendilerininmiş gibi hissettikleri o sokaklardan fazlaca gürültülü adımlarla, derin izler bırakarak geçerler, başkalarının süpürdüğü merdivenlerden aşağılara iner ve çıkarlar. Düşkünlük, kendilerine zaman zaman tanıdıkları bir hak, alçaklık, tadında bırakılınca keyfini çıkardıkları bir ayrıcalıktır. Hem kim istemez ki serüven ve mücadele dolu bir hayatı? Üstelik onlar, Titanlar kadar ağır bedeller ödemiş, yeterince kayıp vermişlerdir. Kıyasıya vuruşmaktan, kavgaya tutuşmaktan, risklere atılmaktan hiç çekinmemişlerdir. Herhangi bir karşılık beklemeden sözcüklerini sunmuşlardır bu aldırışsız dünyaya, içlerinde kendi yansımalarını görebildikleri koca koca, büyük harfli sözcüklerini... Arka sokaklardan yeterince umutsuzluk devşirdiklerinde, birbirine benzeyen yeterince öykü, suç, günah, itiraf, kendi yazgılarına bıraktıkları yerden geri dönerler. İyinin ve kötünün ötesine geçip insan özgürlüğünün cehennemini kurgulamak için... Mutlak iyiden ve mutlak kötüden uzakta, ortalamaların güvenli uzaklığında... Sonuçta her insan hayatı bir yenilgidir, ama bazılarınınki daha görkemli bir yenilgi.

Kahvedekilerse cehennemi bilirler, adını koymasalar da... "Özgürlük" onlara tellerle çevrili avluyu hatırlatır. "İnsan" denince... İnsan daha ilk çığlığından 'insan' olarak doğmaz mı zaten? Ama bunu taşıması güçtür, yalnızca bununla yetinmesi daha da güçtür.

A.'ya gelince... Kimsenin dikkatini çekmez. Boş bir çuval gibi pencerenin önüne serilmiştir, dünyanın suratına çarptığı bütün kapıların önüne serildiği gibi. Bütün sokaklar onun-

dur, ama o hiçbir yere gitmez. İçerideki bir şeye -belki sobaya, belki televizyona- sevdalanmışçasına... Baka baka eskittiği bir şeye... Kirli cam, varlığının görüntüsünü yansıtır. Lekeli, çok lekeli... Onun varlığı, insan üzerine uzun bir şiirdir.

Bazen, durup dururken, içinde kıymık kadar kalmış yaşam kabarır, gecemsi bir kahkahaya dönüşür. Katıla katıla güler, gülmekten yere devrilir, tekrar kalkar, bir türlü kendini tutamaz, gülmeye devam eder. Deliliğin sisli halesi onu soğuktan, acıdan, tokatlardan korumasa da, taş binanın ilk anılarından korur. Dayak yerken bile güldüğü söylenir, sanki doğduğundan beri hiç ağlamamıştır. (Ne de olsa, hüzün herkesin sahip olamadığı bir lüks.) Dünyayı anlamaya çalışmaz – sanırım onun adına ben yelteniyorum buna. Öfkelenmez de... Pis suya atılmış bir sünger kadar içindedir dünyanın. Dünya da onun... Bakışlarının altında eskir, yıpranır, içi oyulur, saf çamura dönüşür. Hem 'dünya' dediğin nedir ki, camda beliren bulanık bir imgeden öte! Lekeli, çok lekeli, hiçlik üzerine uzun bir şiir. Biraz sen konuş A., gölgeni esirgeme sözden. Yeterince gölge ver ona, gölgelerin ağırlığıyla bütün gerçeği söylet!

Şimdi gülmemi erteleyip sizi taş binaya götüreceğim. Köşeyi dönünce kendinizi bir çıkmazda sanacaksınız ama yol tam merdivenlerin önünden sola kıvrılır. Bu noktada durup insanların dünyasıyla vedalaşacaksınız. Sizi buraya getiren yol, bir daha geri götürmeyecektir. İçeride gece gündüz ışık yanar, çiğ, insafsız ışığın altında her şey, herkes kendi gölgesine eşitlenir. Kısacık bir yanıt olup çıkar sorulacak bütün sorulara, birkaç cümleyle özetlenen bir yazgı. Bir itiraf. Saat başı koparılıp alınan bir itirafa dönüşür. İnsan: en eski bilmece, konuşan madde.

Bir zamanlar birini sevmiştim. Gözlerini bende bırakıp gitti. Bırakacak başka kimsesi olmadığı için. Sevmek... Yüre-

ğin döküp saçtıklarını, bunca karanlığı eşeleye eşeleye bulduğum bir sözcük. Kimse bana "Herkes sevdiğini öldürür" dememişti ki! Taş binada birlikteydik. Sesleri dinledim, dinledim, bekledim. Sıra bana geldiğinde, henüz gün doğmamıştı.

Bana inanmıyor, taş binayı benim bir düşüm sanıyorsunuz, değil mi? Ama zaten bizler, düşlerin mayasından yaratılmadık mı? Eninde sonunda şafak söker, kan kırmızı izler belirir doğu ufkunda... Gergin, donuk, yamyassı gökyüzünde katılaşır kalır yıldızlar, teker teker görünmeze dağılır. Sonuncu yıldız bir ip sarkıtır, aşağılara, bizlere doğru. Susmuş gecenin, ikiye yarılmış, kan içindeki sözcüklerin, ele verilmiş, sahipsiz gölgelerin, kimsenin istemediği yürek rengi düşlerin, kanatlanmış ölülerin tutunup tırmanabileceği... Aramızda yaşamaya gelmiş, vedalaşamadan dönüp gitmiş bütün düşlerin derinlere tırmanabileceği... İçinde herkesin, her şeyin kaybolduğu en derinlere...

Beni duymuyorsunuz, değil mi? Belki geçmiş zamanda anlatmamalıydım. Şarkıya gene yanlış yerden, yanlış perdeden girdim.

İNSANLAR

A. öyküsünü hiçbir zaman bitiremedi, insan hayatından daha dolambaçlıdır cehennemin halkaları... Günler geçti, mevsimler yenilendi ama o, bir genişleyip bir daralan çemberler çizdi taş binanın yörüngesinde. Yürüdü, yürüdü, yorgunluktan kaldırımlara çöküp kalana dek habire yürüdü. Aşındırdığı yollarında hayatın, gecemsi kıyılarında... Hep dışarısında bırakıldığı kapıların önüne bir rulo gibi kıvrılıp kaldı, çamur ve idrar birikintilerinde soğuktan titreyerek... Anlattıkça anlattı. Yerli yersiz gülerek, giderek daha sık gülerek... Onu dinleyecek bir kişi bile bulamadı. Bu yüzden ölülerle konuşmayı öğrendi A., kuşlarla, rüzgârla...

Onu son gördüğümde, ağırlaşmışçasına öne düşmüştü başı. Saçları alnını, gözlerini örtüyordu. En korktuğum, o an bakışlarını yerden kaldırıp bana bakmasıydı. En korktuğum... En çok istediğim de buydu, bakması, görmesi, bir sözcük mırıldanmasıydı. Bir işaret, bir sitem, bir veda... Hiçbirini yapmadı. İşte böyle bıraktı gözlerini bende. Bırakacak başka kimsesi olmadığı için.

Sonra senin sesini tanıdım, sende cisimlenen kendi sesimi. Tuhaf, en korktuğum, ağlaman, yalvarman, çökmendi. Hiçbirini yapmadın. Sanki ölüm, kendim için alıkoyduğum fazlasıyla dramatik bir son, edebi bir noktaydı. Ama sen, şafağın sökmediği bir cümlenin orta yerinde kalakaldın. Kül rengi pırıltılarla gözlerinde... Direncinin son mumunu yakıp şafağa doğru uzattın.

Başın öne düşmüştü. Yaralarına yapıştırdıkları kâğıt rulolarının ortasında tuhaf bir çiçeklenmeyi başarıyordun sanki. Dalların gizlediği iki ıslak, yalnız yıldız gibiydi gözlerin. Bende unuttun onları. Teker teker dalları araladım. Günler, geceler boyu, yıllarca araladım. Bitirdiğimde, sen çoktan gitmiştin.

DUVARIN BERİSİNDEN

Seni senden ayıran duvar, soğuk ve ıslaktır, delik deşiktir, binlerce elin kazıdığı, zamanın ve başka binlerce elin sildiği sözcüklerle doludur. Gülkurusu rengi parmak izleriyle. Kızıllıkları, kıvrımları, dikenleriyle salkım salkım açmış, çabucak kurumuş gülleri belleğin... O taş duvarın öte yanından konuşur seninle en gerçek sesin. 'Burada mısın?' diye çağırır seni, 'merak etme, çok kalmayacağız,' der, avutur, yatıştırır. Annenin söylediği ninnileri hatırlatır, ama dua edercesine ya da ağıt yakarcasına söyler onları. Sözcükler bulup çıkarır dilin

kafeslerinden, tutunup dik durabileceğin, karanlıkta bir mum gibi tutuşturabileceğin, avuçlarının içinde saklayıp okşayabileceğin sözcükler. Duvarlar katılaştıkça düşlerin genişler. Gökyüzünde yürürsün, kırlarda, kumsallarda, suların üzerinde yürür, yürür, yürürsün. Çılgınca, doludizgin koşmak zorundadır düşgücünün atları, seni içine çekip almış, taşlara doğru fırlatmış bu girdaptan daha hızlı koşmak zorundadır. Uğursuz bir lekeyi, bir zamanlar sevilmiş bir insanın gözlerine, dalları meyvelerle dolu bir ağaca, balta girmemiş ormanlara, kıtalara dönüştürür. Çöllere ve denizlere, kervanlara, ardı sıra ruhunu üflediğin yelkenlilere... Renk renk, imge imge, bitimsiz öykülere... Karşı kıyıya varamayacak, sabahı çıkaramayacak öykülere... Koskoca bir evren bulup yoğurur hiçlikten, gün doğarken, doğduğu yere, hiçliğe iade etmek için. Saf ışığın renginde bir dünyaya açarsın gözlerini. Açmak istersen. Sonra o ses, seni çağıran, avutan, senin adına çığlık atan, senin gecene karışan ses de sustuğunda, yalnızlık bile yok olur.

Tekrar gördüğümde A.'yı, kararmış, kapkarармış bir adamdı. Bir yaz gününün çok erken, aydınlığın henüz bir renge bürünmediği saatleriydi. Taş binanın önüne çökmüş, sabah çiğiyle ıslak, aşınmış betonda oturuyordu. Sanki gecenin apar topar giderken ardı sıra unuttuğu tuhaf, yabancı, yarı-kör bir kuş kaldırımlara tünemiş, insan algısına bu kadar yabancı olduğu için kendi haline bırakılmıştı. Gün ışığı bile onu fark etmiyor gibiydi, her şey aydınlanırken, bir tek o, gölgede kalıyordu. Gözlerini yerden ayırmadan, biteviye bir tonla, ağır ağır konuşuyordu. Arada bir kafasını sallayıp söylediğinde ısrar ediyor, birkaç kez yineliyor, arada bir şüpheye kapılıyor, şaşkınlıkla bakıyor, tökezleyip baştan alıyordu. Ba-

zen sözcüklerden korkuya kapılarak, bazen kendi sesini yardıma çağırarak durmamacasına konuşuyordu. Damarları mosmor, geçit vermez bir ormana dönüşmüş yüzü kıpırtısızdı, iki yana hafifçe salınımları dışında gövdesi de; ama parmakları sürekli deviniyor, işaret ediyor, birleşip ayrılıyor, görünmez bir kili yoğurdukça yoğuruyordu. Çaldığı bir ekmek somunuymuşçasına avucunun içinde gizliyor, ısıtıyordu sözcükleri, iri lokmalar halinde koparıp teker teker biçimlendiriyordu. Bir yükselip bir alçalan, son noktaya varamayan, kesik kesik bir konuşmaydı bu, sıçramalarla, çemberlerle, çıkmazlarla dolu. Bir serzenişten ya da söylevden çok, bir öyküyü ya da masalı andırıyordu. Titrek, sallantılı insanlık durumu üzerine bir söylenceyi... Görünmezin mürekkebiyle hayata mektup yazıyordu belki, ya da yalnızca dipnotları düşüyordu. En kimsesiz, en hırpalanmış sözcüklerle bir araya getirmeye çalışıyordu dağılmış parçalarını, gazete kâğıtlarından yamalar yapıyor, sağa sola atılmış, isimsiz nesneleri, sonsuza dek kaybettiklerinin yerine koyuyor, bu çerden çöpten dünyadan kendine bir ruh biçiyordu. Ya da başkalarının 'ruh' dediği bir şey. Taşlarla konuşuyordu A., gecenin rutubetini, soğuğunu, ıssızlığını emmiş kaldırımlarla, asfaltın gizlediği toprakla... Ağaç köklerinin ölülerle, kurbanların katiller, ateşin, demirin ve külün, yeniden doğum sancılarıyla iç içe geçtiği belleğiyle toprağın... Yorgundu, müthiş yorgun, kendi yolunda dönüp duran ortak dünyamıza doğru tek bir adım atamayacak kadar. Bollaşmış ceketinin, belinden düşen pantolunun içinde ufalmış gibiydi, ama bu kupkuru beden bile yanında taşıyıp götüremeyeceği kadar ağırdı. Ayakkabılarının bağcıkları alınmış, oynatamadığı kollarıyla bacakları ölü yapraklar gibi sarkmıştı. Bütün sokaklar onundu, ama o hiçbir yere gitmiyordu. Orada, taş binanın önünde, öylece, sallanarak duruyordu, ağır ağır aralanan, kapanan, aralanan bir göz gibi. Yeryüzü-

nün kırış kırış derisinde eski bir yanık izi, bir doğum lekesi gibi. Son biçimine, insan biçimine ulaşamadan katılaşan, üzerine basıldıkça sınırlarından dışarı akan bir gerçeklik lekesi. Şaşırtıcı derecede öfkesizdi – her şeyi anlamış, her şeyi bağışlamıştı. Kaşları çatık, dikkati yoğunlaşmış, sesi duru, ciddi, neredeyse duygusuzdu, ama çok ender, bütün kaslarını ele geçiren bir seğirmeyle sarsılıyor, hummaya tutulmuşçasına titriyor, karanlık bir dalga, yüzünü boydan boya alıp götürüyordu. İki ıslak, yalnız yıldız gibi sönüyordu gözleri. Sanki yüreğindeki bir tornavidayı sıktıkça sıkıyor, bir çiviyi söküp çıkarıyor, kendi hikâyesinde tamamlanmayı, uç vermeyi, zorlu bir çiçeklenmeyi başarıyordu. O zaman susuyor, küskün, umutsuz, 'İşte, hayat böyle!" dercesine ellerini havaya açıyor, rolünü tamamlamış bir soytarı gibi kalabalığın alkışını bekliyordu. Oysa yaraların diliydi onda konuşan, yaraların ve yalnızlığın, terk edilmiş pazaryerlerinin, sokakların, ranzaların, içinden kimsenin geçmediği öykülerin... Suskunluktan koparılmış sözcüklerin, aşılmaz bir sessizlik halesiyle çevrelendiği ve suskunluğa geri döndüğü, kimsenin işitmediği, kimsenin istemediği bir dil. İşitilseydi, belki Sirenlerin şarkısı gibi insanların dünyasını kendine doğru çağırır, taş binanın kayalarında parçalardı. Görme yetisinden feragat etmiş gözlerine bir bakan olsaydı, dünyayla dolan bir ayna görürdü orada, o kadar. O aynanın kendi gözlerinde de bomboş baktığını görür, saf çamura dönüşürdü. Ama artık yalnızca taşlara sesleniyordu A., taşın altında gizlenen toprağın suskunluğuna... Omuzunda uyuyakalan yaralı bir güvercine yazıyordu mektubunu. Rüzgâra ve ölülere... Bir yara iziyle, eşit olmayan iki parçaya ayrılmış hayatını tuttuğu bomboş elleriyle konuşuyordu A. ve hiçbirinden yanıt beklemiyordu. Sonunda gülmeye başladı, zincirlerinden boşalmış, korkunç bir kahkahayla, kendi öyküsünden geri çekildi. Silip attı ismini hayat de-

nilen alaşımdan. O devasa, bulanık, anlaşılmaz tablodan kendini kazıp çıkardı, dünyayı, boş beyaz bir kâğıtmış gibi, yeni başlayan güne saldı.

Sesleri dinlersin, fısıltıları, adımları, bağırışları, dış dünyanın çağrılarını... Seni çoktan bütün resimlerinden silmiş dış dünyanın uğultusunu. Taşların cömertçe ilettiği, gerçek mi, hayal mi, anı mı olduğunu kestiremediğin seslerle yankılarını... Çınlayan topuklar, çarpan kapılar, bir yerlerde ısrarla çalan, açılmayan bir telefon. Bir çığlık başlar, kesilir, iniltiye dönüşür, yeniden başlar. Bu kez devam eder. Çığ gibi büyüyen, seni karanlığın derinlerine, duvarlara dek gerileten bir çığlık. Bir kadından mı, erkekten mi, bir insandan mı yoksa çok daha masum bir yaratıktan mı geldiğini anlayamadığın bir çığlık. Bedenden mi, yoksa ruhun kendisinden mi? Bedenim ya da ruhum dediğin ucu bucağı belirsiz bir geçmiş, bir anda kaybettiğin gelecekten mi? Belki de kendini uçurumlardan salan Sfenks'in çığlığıdır bu. Hazırlanırsın sen de, kendince, olabildiğince... İçindeki sen'lerden hangisini cepheye sürüp hangisini geri çekeceğine karar verirsin. İçinizden biri mutlaka ölesiye korkacaktır. Gözden çıkarabileceklerini, çıkaramayacaklarını tartar, kapatabileceğin hesapları kapatırsın. Bedeninin kuytularında bir başka beden tir tir titrer, onunla birlikte taş duvarlar da titrer, koskoca bir dünya, onu çevreleyen gökyüzündeki yıldızlar da titrer. Boynuna sarılırsın olup olabileceğin en iyi sen'in, aceleyle vedalaşırsın. Hazır mısın, der usulcacık bir gece gülümseyişiyle, hazır mısın kanatlı bir varlığa, bir orman dolusu eğreltiotuna, taşa dönüşmeye? Dünyayla yaşıt, sert, suskun, delik deşik taşa... Yeniden doğabilmek için bir aynayla ve bir yürekle beraber toprağa gömülmen gerekir. Ama yüreğin yokluğu çevreleyen incecik, geçir-

gen bir zara dönüşmüştür. Kendi yüzünü görmek istersen bir ırmak dolusu ağlaman gerekir. Sana kimin suretinden yaratıldığını gösterecek çamurlu bir yeraltı ırmağı. Uçmaya hazır mısın? Bilmiyorum. ALIN BUNU BEŞİNCİ KATA!

Bir başına, acıyla, dimdik doğrulursun, umudun ve umutsuzluğun, iyinin ve kötünün ötesine, güçten kesilen kolların iki yanından kırık kanatlar gibi sarkar. Soğuk bir hava akımı biçiminde yüzüne çarpar son özgür ülken, sonsuzlukla dolu bir rüzgâr saçlarını dağıtır, ama sanki seni yeniden bir araya getirir, parçalarını toparlar, yüzünü sana geri verir. Uykuya susamış gözlerinde usulcacık dolaşır ay ışığının parmakları, bir mucizeymiş gibi gösterir hayatı, gözkapaklarını örter canını hiç yakmadan. Artık yaralanamaz gövden, gerili bir yay gibi titrer, son sürgününü bekler yeryüzünün kapılarında. Yalnızca bir çift yürek vuruşudur bir ufuktan ötekine yolculuğun, sabah yıldızı, senin yıldızın, yanına kadar tırmanabileceğin ipi uzatır, ilk kez böylesine bilincine vararak suçsuzluğunun, başını yaslarsın dikenli geceye. Tek başına, yenik ve mağrur, burada kesişmiş bütün yazgıları sahiplenir, rüzgârda sessizce sallanarak, kendi kayboluşunun içinde dimdik durup yaşamın ve ölümün yalanlarını üstlenirsin. Bir kez daha, son defa duyulur görkemli ezgisi koronun, hafifçe başlar, giderek yayılır, dalga dalga yükselir, dünyanın bütün seslerinin ve sessizliklerinin, göklerinin ve gecelerinin ötesine yükselir. Seni çağıran, en gerçek sesinle seni ve yalnızlığını çağıran o uzak, inanılmaz, muhteşem koro, zafer ya da bozgun davulları, o rüzgâr... Rüzgâr.

TAŞLAR

KORO

Galiba konuşuyordum. Sanki bir an duracak olsam yere devrilirdim, taştan zemin bile durduramazdı daha derinlere düşüşümü. Dışarıda gün batıyor olmalıydı. Henüz sakindim, serinkanlı, aklı başında – gerçi buna benzer sıfatları dizebileceğim bir özne kalmamıştı. Ben değildim ki bunları yaşayan. Ben orada, kendi hayatımın içinde değildim. Hepimiz insanız, diyordum satır aralarında, hani Diyojen'in elinde bir lambayla sokak sokak aradığı, kiminin seslenmek, kiminin işitmek, bir bulsa, kiminin yaşatmak, kiminin öldürmek için aradığı son insan. Masaların, evrakların, kilitli kapıların, ışıkla karanlığın zıt köşelerinde bulunuşumuz yazgının talihsiz

bir oyunu. Yoksa özünde hepimiz aynıyız, hepimiz birer kurbanız. Belki de bunları söylemiyor, adresimi, doğum yerimi, doğum tarihimi sıralıyordum. Birden, cümlemin orta yerinde, sanki biri beni ismimle çağırmışçasına başımı dışarı çevirdim, kapı aralıktı o an, sonradan çok düşündümse de ne zaman aralandığını hatırlayamadım. Dehşet içinde gözlerimi kapadım, kısacık bir sonsuz düşüş ânı boyunca -keşke kapalı tutsaydım- sonra yeniden açtım. Düşlerdeki gibi belirmişlerdi, insan boyunu aşan tellerin, çıplak duvarların, taşların arasında, loş yeraltı koridorlarında... Karanlık onları yarı yarıya gizliyor, daha da koyultup düşselleştiriyordu. Birbirlerine dayanmış, ağır ağır yürüyorlardı, çok ağır... Duralayarak, sendeleyerek, yalpalayarak, tökezleyerek... Suyun altındaymış kadar sessizce, ruhlarına işlemiş bir sessizlikle. Zeminde sürüklenen, taşlarda kırılan uzun gölgeleri kadar... Bu mesafeden bile, neredeyse insanüstü bir güçle, cam kırıkları üzerinde yürüyormuşçasına attıkları her adımdaki ıstırabı görebiliyordum, yarı-çocuk yüzlerini çarpıtan, sırtlarını kamburlaştıran, hücre hücre uzuvlarına yayılan dayanılmaz acıyı... Alçı rengi, kül rengi, kıpkızıl, mosmor izlerini darbelerin, susuzluğun, soğuğun. Tek adım atamayacak kadar bitkindiler. Penceresiz odalardan, gün ışığı görmeyen bodrumlardan, çığlıkların sırdaşı duvarların, gölgelerin arasından çıkıp gelmişlerdi. Yerin yedi kat dibinden... Görünürle görünmezin sınırlarında, karanlıktan oyulmuş, genç, sessiz siluetler biçiminde belirmişlerdi. Büyük acılara mal olan adımlarla, prangaya vurulmuşçasına ağır ağır, eziyetle, devasa bir yükü sürüklercesine yürüyorlardı. Hepsinin ayakları yaralıydı. İçlerinden en büyüğünün -on altı, on yedi yaşlarındaydı- kırılmış bacağı dizden aşağı kirli bir bezle üstünkörü sarılmıştı. Dayanacak değneği olmadığından, yanındaki boyca kendine yakın çocuğa tutunmuştu. Dişlerini sıkmış, yüzünü allak bullak eden, yanakları-

nı cılız kanatlar gibi titreten bir çabayla, acı içinde sıçraya sıçraya ilerliyordu. Taşın hep ötelere sürüldüğü zalim bir seksek oyunundaymışçasına... Başları öne eğik, gözleri boşlukta bir noktaya sabitlenmiş, bakışları donuk, tek sözcük söylemeden geçiyorlardı. Bir an nerede olduğumu unuttum, cephe gerisinde bir sahra hastanesinde, savaştan dönen askerlerin arasında sandım kendimi. Ardı sıra çözülüp dağılan sargı bezleri bırakarak, yavaş yavaş yaklaşan bir yaralılar taburu, ölülerini sırtlanmış, çamura, bozguna, simsiyah, pusuda bekleyen bir kana bulanmış... Taş binanın çocuklarıydılar bunlar. Kara-kuru, öldüresiye değilse de kıyasıya dövülmüş suçlu çocuklar. Nesiller boyunca işlenen suçları devralmış, soğuğa ve aşağılanmaya bizden daha alışkın, kemikleri daha hızlı kaynayan... Acımasız sokakların, terk edilmiş pazaryerlerinin, ranzaların, birbirinden ayırt edilemeyen vesikalık fotoğrafların, kolay kolay ölmeyen, trajedinin kendine layık bulmadığı, belki birkaçını 'ıslah edebileceğimiz' çocukları... Görünmezin sınırlarında sessizce belirmiş, ıssız vadilerden, bataklıklardan, yeraltının ışıksız düşlerinden çıkıp gelmişlerdi. Çölün ortasındaki gibi uzak ve yalnız. Sanki aylardır, yıllardır yürüyorlardı ve daha aylarca, yıllarca yürüyeceklerdi (Oysa tek adım atacak dermanları kalmamıştı). İnsan ömründen daha uzun bir çemberde, taş döşenmiş sessizlik yollarında, gecemsi kıyılarında hayatın. Kördüğümlerinde, yol ayrımlarında insan oluşumuzun... Kendi çocukluklarının cesetleri gibi bizimkileri de sırtlanmış. Lime lime sarkıyordu çağın ruhu üzerlerinden, üstünkörü mumyalanmış ortak ruhumuzdan çözülüp dağılan sargılar artları sıra derin, karanlık bir iz bırakıyordu. Yeni çiçeklenen dallar gibi birbirine kenetlenmiş, yüzleri külrengi, başları ağırlaşmışçasına öne eğilmiş, boşlukta bir noktaya sabitlenmiş bakışları donuk, tek sözcük etmeden geçiyorlardı. Belki hiç konuşmadan bir selam, bir sır, bir lanet de-

ğiş-tokuş ederek, bazen 'dayan' diyerek yanındakine, bazen 'boş ver!' Ve onlar geçerken dünya bütünüyle susuyor, soluğunu salıyor, bir ayna kadar kıpırtısız ve suskun, gözlerinin içine bakamadığı sakatlanmış çocuklarını izliyordu. Ansızın, içlerinden biri duyulur duyulmaz bir sesle şarkı söylemeye başladı. Ezgisi tanıdık ama sözlerini anlamadığım, belki de sözcüklerin dünyasında karşılığı olmayan bir şarkı. Sanki ceplerinde, kırıntıların arasında gizlediği bir somunu çıkarıp paylaşıyormuş gibi. Hemen ona katıldılar, birinin bıraktığı yerden öteki sürdürüyordu yalın, tekdüze, duraksız ezgiyi, sesleri giderek yükseliyordu. Yaşamak için söylüyorlardı, tutkuyla, yaşam adına, ellerinde avuçlarında ne kalmışsa ortaya koyarak... Gözlerinde kısacık bir an boyunca beliren ışıltıyla, hâlâ ve herşeye karşın beliren güçlü, saf, fışkıran ışıltısıyla çocukluğun... Son mumunu yakınışlardı dirençlerinin, karanlıkta tutuşan, alevler içinde kalan yalın bir ezgiyle... Uzun, anlaşılmaz, durdurulamaz, büyülü... Yeryüzünün, şimdiye dek pek azını gördükleri yeryüzünün en ıssız yerinden, buzdan bir kıskaca alınmış yürekten geliyordu bu ezgi, kabarıp taşıyor, her şeyden yeniden doğuyor, taşların arasında bile gökyüzünü yeniden kuruyordu. Yoluna çıkan her yüreğe koyu koyu, ılık ılık yayılıyor, onu akşamın hüznüyle dolduruyor, sonsuza çekip götürüyordu. Mutluluğa, umuda hiç benzemeyen bir yaşama sevinciyle, nesnesi belirsiz bir sevme gücüyle... Durmamacasına yükseliyor, yükseliyor, onu işiten her insanla yükseliyor, ufuklarda sarı bir çizgiye dönüşmüş günbatımının ötesine geçiyordu. Aslında seslendiği yere, sahipsiz bir yüreğe, Hiçkimse'nin yüreğine doğru, gökyüzünün derinliklerinde uçup gidiyordu. İçinde her şeyin, herkesin kaybolduğu bir yolda... Kendi gecesinde kayan bir yıldız gibi.

Belli belirsiz duyduğum koro yanı başımda, kapının önünde, bakışlarımın menzilindeydi. Giderek daha yakın, da-

ha gerçek, daha derin, daha benden. İşte o an, bütün çaresizliği ve görkemiyle İnsan'ın ezgisini işittiğim, tanıdığım an -hepimiz tanırız bu ezgiyi, tanıyamadığımız onda kendi sesimizdir- parmaklarının arasından kaydım hayatın. Tek başına anlamsız bir 'A' gibi, 'H'lerin, 'Y'lerin, 'T'lerin arasından kayıp düştüm. Bir daha bir araya gelemeyecek, birbirini işitemeyecek parçalara ayrıldım. Daha uzak, yitik, sağır ben'lere... Taş binadan asla çıkamayacaktım.

Bir gardiyan, çocuk-hırsızları, yankesicileri, oto farelerini, on sekizini doldurmamış gaspçıları, hepsi falakadan geçmiş 'küçük suçlu'ları nezaretten çıkarmış, tuvalete götürüyordu. Ansızın içlerinden biri, anlamadığım bir dilde bir şarkıya başlamış, hepsi ona katılmışlardı. Sesler giderek yükseldi, sonra birdenbire bütünüyle kesildi. Tıpkı belirdikleri gibi, karanlık koridorların derinliklerinde yok oldular, çıplak duvarların, taşların, insan boyunu aşan tellerin arasında bir sonsuzluktan içeri savrulup gittiler. Hâlâ işittiğim, hâlâ aradığım o büyülü, bambaşka ezgiyi söyleyen, hep söyleyen, genç, sessiz, karanlık gölgelerin korosu....

Karnının üzerinde sürünürsün yürek grisi taşlarda, ıssız, soğuk koridorlarında belleğin, duvarın bir ucundan ötekine, sonra geriye... Bitimsiz akşamlarıyla sabahları arasında sürünürsün Araf'ın, gökyüzüyle toprak, alevlerle buzlar arasında... Kurumuş veya hâlâ akan, susmuş ve hiç susmayan kanın darboğazlarında... Bir duvar boyudur ufkun ufka uzaklığı. Göz boşluklarına tozlar dolmuş bir hayalet gibi el yordamıyla yıkıntılarda dolanırsın, lime lime sarkar bedenin kemiklerinden, zamanın ta kendisi, yokluk kılığında omurgan boyunca tırmanır, çenelerin birbirine çarpar. Son sözcüğü koparıp alıncaya dek dilini ısırırsın. İki büklüm sürünürsün, diz-

lerinin, dirseklerinin üzerinde, kayaların ardındaki görünmez ırmağa doğru, dudaklarını kanatan bir susuzlukla... Karanlık sularda uyanmayı, çoktan ölmüş olmayı düşleyerek... Anlamını çözmüşsündür artık, duvarlardan, derinlerden, en derinlerden gelen ezginin. "Bırakın gideyim," der genç ölüler korosu, sürekli ve hep bunu der, başka birşey söylemez. Daha fazla dayanamaz, kafanı sert taşlara vurursun, yüreğinin kapısını çalarcasına yeryüzünün... Gene de insaflıdır taşlar, seni kendi suretinden esirger. İçinden çıkıp gittiğin, ikiye yarılmış bir kabuk gibi geride bırakmışsındır yarı çıplak bedenini, sanki bir zamanlar sahip olduğun bir bedeni. Sözcük sözcük dışarı akmışsındır kendi öykünden, külrengi bir rahim gibi uzayıp giden taştan gecede pıhtı pıhtı dağılmışsındır. Bundan öteye gidecek yerin yoktur. Bu taşlar, kuytularda esen, çığlıkları, iniltileri, yakarışları taşıyıp getiren bu rüzgâr, fırtınalı karanlığın uğultusu, korkuyla birbirine sarılmış sahipsiz gölgeler, yatışmak bilmeyen, sürekli, tekdüze bir ezgi... Sözcüklere bile geçit vermeyen gecede seslendiğin şafak, bu dünyanın henüz görmediği bir şafaktır.

Ben ne arıyordum orada? Ben diye bir şey kalmamıştı ki... İçimdekilerden hiçbiri bu sözcüğü üstlenemez, bir diğeriyle yüz yüze gelip bütünleşemez, bir yazgının sürekliliğini, bir hikâyeyi sonuna dek taşıyamazdı. Gözlerimi açmış, kendimi taştan bir dünyada bulmuştum. Kül rengi, duman rengi, yürek rengi... Gözlerimi kapadım, açtım, hâlâ aynı yerde, aynı gerçeğin, dünyadışı gerçeğin içindeydim. Bir karabasanın derinliklerine doğru yuvarlanıyor, yuvarlanıyor, bir şeylere tutunup durmaya çalışıyor, bazen yara bere içinde doğrulmayı başarıyor, ama sonra düşmeye devam ediyordum. Beni ayakta tutan, bugüne değin dünya üzerinde, bedenimin içinde

tutan her ne idiyse, ansızın kollarından bırakıvermişti. Bu ıssız, bütünüyle yabancı uçurumda, sarılabileceğim, tırnaklarımla, dişlerimle olsun tutunup tırmanabileceğim tek bir sözcük bulamıyordum. Bulsam bile, bu çıplak, alçı rengi ellerle, kırılmış dişlerle mi tutacaktım kendimi? Üst dişlerimden aralıksız boşalan kan, ılık ılık, sinsi ve sevecen, dilimde, damaklarımda dolanıyor, dudaklarımın kenarından sızıyor, genzime doluyordu. Titrek, yitik bir gövdede daha fazla kalamazmışçasına can havliyle damarlardan fırlıyor, ama sanki giderayak beni terk etmeye kıyamıyordu. Ne kadar uzun sürüyordu kanın kuruması... Canım acımıyordu, dedikleri gibi tuzlu da değildi tadı, ama çenelerimin durmamacasına birbirine çarpmasını engelleyemiyordum. Hiçbir şey korktuğun kadar kötü değildir, derlerdi, insan soyunu tanımayanlar, acının bir başlangıcı bir de sonu olduğuna inananlar... Hep aşina uçurumların tepesinde dolandıklarından, Korkunç'un sonsuz çemberlerine yakalanmayanlar... 'Eninde sonunda şafak söker,' derlerdi. Hem geceden başka nerde bekleyebilirdik şafağı? *Gün doğmadan üç kez ele vereceksin beni.*

SON ÖZGÜR ÜLKEN

Karnının üzerinde sürünürsün insan rengi taşlarda, bir dost eli arayarak, tutunup yukarılara tırmanabileceğin bir sözcük, seni taşıyıp götürecek bir ırmak. Korkunç susuzluğunu dindirecek bir ırmak, bir sözcük, bir el arayarak... inleyerek, titreyerek, dişlerin birbirine çarpa çarpa... Duvar boyu izler bırakırsın, kızıllıkları, kıvrımları, kokularıyla doğar doğmaz kuruyan güller... Ölmüş olmayı, kanatlı bir varlığa dönüşmeyi, hiç doğmamış olmayı dilersin. Keşke bir tanrın olsaydı, beni niye terk ettin, diye seslenebileceğin! Dizlerinin, dirseklerinin üzerinde sürünür, kurumuş bir ırmak yatağıymışçasına çıkıp gidersin bedeninden.

Başka bir dünyada açmak için kaparsın gözlerini. Henüz sönmemiş, henüz yaratılmamış bir dünya... Ağır ağır, acıyla ilerlersin gecede, hep aynı gecede, duvarın bitimindeki pencereye, bulanık camda yakalanmış, uzak ve tuhaf insan yüzüne doğru... Lekeli, darmadağınık, zamandışı. Kendi imgenin ardında, bulanık bir görüntü biçiminde beliren dış dünyaya doğru ilerlersin. Ufukta bekleyen kılavuz yıldızının -senin yıldızındır artık- obuz mavisi çağrısına doğru... Pervaza tutunur, ağır ağır doğrulursun, yıkıntıların üzerinde yükselen yeniay gibi. Gökyüzünün basamaklarını tırmanmak, soluk altın rengi bir ışığa dönüşüp geceye yağmak istersin, karanlık sulara, insanların uzun, tedirgin uykusuna, yanmış ormanlarına düşlerin. Ayırt edemezsin artık taşın karanlığını geceninkinden, taşın gecesini insanınkinden. (Medusa'nın kesilmiş kafasından yaratılmıştı Pegasus, en eski kandan, taşın damarlarından doğup bir yıldıza dönüşmüştü. İşte bu yüzden, yalnızca ölülere aittir yıldızlar, onların yüzüdür Samanyolu'nun çizdiği...) Sessizce aşağılara bakarsın, ıslanmış, parlayan çatılara, ne senden ne de yokluğundan bir iz taşıyan sokaklara, meydanlara, köprülere, kentin karmaşık, kaygısız, kararsız ışıklarına... Yepyeni bir kayboluştan başka bir şey vaat etmeyen ufuklara. Bir başına, acıyla, dimdik doğrulursun, umudun ve umutsuzluğun, iyinin ve kötünün ötesine, güçten kesilen kolların iki yanından kırık kanatlar gibi sarkar. Soğuk bir hava akımı biçiminde yüzüne çarpar son özgür ülken, sonsuzlukla dolu bir rüzgâr saçlarını dağıtır, ama sanki seni yeniden bir araya getirir, parçalarını toparlar, yüzünü sana geri verir. Uykuya susamış gözlerinde usulcacık dolaşır ay ışığının parmakları, bir mucizeymiş gibi gösterir hayatı, gözkapaklarını örter canını hiç yakmadan. Artık yaralanamaz gövden, gerili bir yay gibi titrer, son sürgününü bekler yeryüzünün kapılarında. Yalnızca bir çift yürek vuruşudur bir ufuktan ötekine yolculuğun, sabah yıldızı, senin yıldızın, yanına kadar tırmanabileceğin ipi uzatır, ilk kez böylesine bilincine vararak suçsuzluğunun, başını yaslarsın

dikenli geceye. Tek başına, yenik ve mağrur, burada kesişmiş bütün yazgıları sahiplenir, rüzgârda sessizce sallanarak, kendi kayboluşunun içinde dimdik durup yaşamın ve ölümün yalanlarını üstlenirsin. Bir kez daha, son defa duyulur görkemli ezgisi koronun, hafifçe başlar, giderek yayılır, dalga dalga yükselir, dünyanın bütün seslerinin ve sessizliklerinin, göklerinin ve gecelerinin ötesine yükselir. "Durma! Atla! Atla aşağıya!" Seni çağıran, en gerçek sesinle seni ve yalnızlığını çağıran o uzak, inanılmaz, muhteşem koro, zafer ya da bozgun davulları, o rüzgâr... Rüzgâr.

Sen, yıldızlara teşekkür ederek, yapayalnız, kıyasıya yalnız öldüğünde, yıldızsız bir sabahta, tek bir hamlesiyle öne düşen başının, durdurdun geceyi. Hepimiz için durdurdun. Çok erken açtın kanatlarını, daha ilk taştan basamaklarında göklere tırmanan merdivenin, birini ışığa, birini karanlığa açtın. Son mumunu yakıp direncinin, belki bir gülümsemeyle, şafağa uzattın. İşte o an yeniden doğdu bir yıldız. Bir mucize gibi bakabileyim diye hayata, gözlerini bende bıraktın.

DÜŞLER

MELEK

Hepimiz gördük meleği. Değişik zamanlarda, yerlerde, rüzgârlı damlarda, soğuk bomboş odalarda, kimsenin yürümediği koridorlarda... Bir çatı katı penceresinde, geçip giden yıldızlara seslenirken... Taşların arasında, ismini, yazgısını, gökyüzünün yollarını reddetmiş, sıradan, çıplak, çaresiz beklerken... Uçurumlarda, bir başına, buruk gülümsemesiyle sonsuzluğun eşiğini adımlarken... Şafak kırmızısı, kan kırmızısı, alev kırmızısı saatlerde gördük onu, som altın rengi bir ışıkta, gözleri acıtan floresan, çiğ ampul ışığında, birbirinden ayırt edilemeyen karanlıklarda... Olanla olmayanın, görünürle görünmezin sınırlarında uçuşuyor, bir belirip bir kaybolu-

yordu. Kimi yalnızca aslan yelesini andıran taranmamış saçlarını fark etti, kimiyse çökmüş yüzünde bir çift ıslak, yalnız yıldız gibi parıldayan gözlerini. Hiçbirimiz uzun uzun bakamadık ona. Belki dans eden bir ışık okuydu gördüğümüz ya da yalnızca esintisini hissetmiştik, baharla, erguvanlarla yüklü, dipdiri esintisini. Bu kadarı bile yetmişti bize. Çırpınan bir kanat sesi, küçücük bir şarkı, kendiliğinden çiçeklenen bir anı, birkaç damla yağmur. Bizleri işitmiş, bir çırpıda inmişti gökler katından, elleri kolları, cepleri dopdolu, ay ışığına, yıldız tozuna bulanmış mektuplarla, müjdelerle, vaatlerle, ezgilerle... Yağmur damlalarını taşıyıp getirmişti, coşup taşan başıboş ırmakları, kabaran dev dalgalarını açık denizlerin, uzakları... Kimine çocukluğunu geri vermişti, kimine sonsuzluğa çekip götüren bir çağrıyı... Kimine çamların kokusunu, kimineyse hışırtısını... Vahşi bir hayvan gibi koktuğunu söyleyenler oldu, yabani güller, balta girmemiş ormanlar, fırtına sonrası deniz gibi, ama aynı zamanda insan insan kokuyordu. Hepimizi kucakladı, kıvrak kanatlarının usulcacık bir dokunuşuyla, bir fısıltıyla, birkaç damla gözyaşıyla hepimizi yatıştırdı. Düş kurmuş olamazdık, çünkü çoktan tüketmiştik düşlerimizi. Bir araya gelebilseydik -ki hiç gelemedik- onun darmadağın imgelerini toparlayabilir, şu senden, bu benden diyerek ete kemiğe büründürebilirdik. Yarıda kesilen öyküsünü kendimizinkinden birer cümleyle tamamlayabilir, onu kurtarabilirdik. Belki de yapamazdık. Yitirdiğimiz, sonsuza dek yitirdiğimizdi o, çoktan yitirdiğimiz, yitireceğimiz her şeydi.

Yorgundu, çok yorgundu, tükenmişti, açlığın, susuzluğun, yalnızlığın kül rengine bürünmüştü. Başını dizlerine dayamış, saçlarını önüne salmıştı. Gene de sanki bir anlığına gördüm kimseninkine benzemeyen, gizine erişilmez gözlerini... Bizlerden farklı bir özden yaratılmıştı o, göçebe ay ışığından ve düşlerden, Samanyolu'nun çizdiği gümüş parıltılı

bir çift kanattan, dillendirilmemiş dizelerden, yürek rengi bir cennetten... En derin, en gerçek cehennemden. Boşlukta bir noktaya dikilmişti bakışları ama o baktığı yerden boşluğu koparıp alıyor, onun yerine bambaşka, yepyeni bir evren koyuyordu. Henüz görülmemiş, henüz sönmemiş bir evren. Varlığından emin olduğum, canlı, sahici, her şeyin ona seslenip onda tamamlandığı bir evren.

Canı yanıyormuşçasına büzülmüş, dertop olmuştu, sanki artık ona bol gelen bedeninin içinde küçülüp kalmıştı. Giysileri yırtılmış, ise, kuruma, toprağa bulanmıştı. Sırılsıklam kanatlarından süzülen yağmur damlaları, çevresinde çamurlu gölcükler oluşturmuştu. Gökler katından, yüreğe çok yakın bir yerden, temelli çıkıp gelmiş, bu dünyanın gecesini, bir ucundan ötekine alelacele kat etmişti. Çok gecikmişçesine... Karanlıklar boyunca dolanmıştı insanların dünyasını, yaşayanları mı ölüleri mi işittiğinin farkına bile varmadan. Aramızda yaşamaya gelmiş, bizde gecelemiş, bizde tükenmişti. Pek çok sırrı görmüştü, sırrı, suçu, mucizeyi, cinayeti, pek çok yol ayrımını insan oluşumuzun. Her şeyi görmüş, her şeyde kendini görmüştü. Giderek daha az anlam veriyordu, seslerden, anlamlardan oluşturulmuş dünyamıza, bu yüzden susuyordu.

Birden başını kaldırıp hızla, neredeyse boynunu kıracak şiddetle geriye attı, bir kuklanın başıymış gibi. Saçları savruldu, yırtıcı bir kahkaha duyuldu. Derinlerden, en derinlerden gelen, duvarların arasında yankılanan, çınlayan, taşlara çarpa çarpa parçalanan korkunç bir gece gülüşü. Yabanıl, vahşi, görkemli, sahipsiz. Böylece gösterdi ölümcül yaralarını. Kıpkırmızı çiçeklenen gövdemizdeki kesikleri, çürükleri, yanıkları, geçit vermeyen bir ormana dönüşmüş darbe izlerini, yabani güller gibi kuruyan, coşup taşan, başıboş ırmaklar gibi kabaran uçsuz bucaksız kanı... Artık kıpırdatamadığı kanatları-

nı... Derin bir yara iziyle ikiye ayrılmış yüzünün buram buram terlediğini gördüm o kısacık, zamanın ölçüleriyle ölçülemeyecek anda, içi boşalan bir maskeye dönüştüğünü... Sonra başı gene öne düştü, ölümlerle ağırlaşmışçasına -senin ölümünle, benimkiyle- dizlerine kapandı. Kurumuş bir çift dal gibi kırıldı bakışları. Sanki boydan boya çatlayan bir evrenin iki yanından gelen dev perdeler örttü bize bıraktığı gözlerini. Orada, bir başına, yenilmiş, yitik ve mağrur, son bir çabayla, son, insanüstü, muazzam bir çabayla düşlere daldı.

A.

Demek bana burayı verdiler, kendi yerimi, kök salabileceğim son yerimi buldum. Kör duvarlar, sessizce, gergin bekleyen, kilitli kapı, içi oyuk bu taştan dünya... bu bol bol boşluk benim göçebe yurdum. Derler ki, yeterince uzun bakarsan tavana, gözlerini kırpmadan, bütün geçmişin orada belirir. Tek koltuklu bir sinemada, esas oğlan olduğun filmi izlersin. Kutusundan çıkarır, tozlarını silkeler, başa sarar, bir daha, bir daha izlersin. Çok sevdiğinden değil, küçüle küçüle buraya sığmış, üstüne basılınca da dışarı taşmış hayatını... Yapacak başka şey bulamadığından. Kolay mı sevmek içi oyulmuş bir hayatı, üstelik o da beni sevmez, pek beğenmez benim gibi birini. Tek tük silah sesleri, boş ve yavandır, ölen hep başkasıdır, ölen rolünü başkalarına verirler, küfürler, tokatlar, alaylar biter, yeniden başlar, uzar gider böylece. Ne arar bende geçmiş! Usulcacık bir fiske vururum, gölgelerin örtüsünden kurtarırım insan kokusu alınca rotasını şaşırmış böceği, kekremsi, tuhaf insan kokusu... Benim bakışlarım taşları deler geçer, kat kat taşları, çatıları, damları, alçalan göğün tavanını deler geçer, karanlığın derinliklerinde yükselir. Çalıp getirir bu dünyanın gecesini. Yeni doğmuş bir ay, el

yordamıyla döne döne tırmanır ufuktaki merdivenlerden, seslenebileceği birini arar ücra köşelerde, dertleşebileceği, teselli edebileceği, hayatın sonsuzluğunu anlatabileceği... Ama bizlere değil, bu dünyaya seslenir. Fırlatıp atarım kendimi yükseklere, ellerim bir sarmaşık gibi dolanır yıldızlara, oklar, yaylar, pelerinli aslanlar, ejderhalar, kanatlarını açmış atlar arasında yürür giderim, bu ışık, ışıltılı yol, sonsuzluk bolluğunda başım döner, bir o, bir öteki düşün peşinde, bazen bir kuyrukluyıldız, bazen bir süvari ya da yelkenli olurum, iki kefesine birden tutunup sallanının terazinin, sıçraya sıçraya dolanırım galaksiden galaksiye, çözülüp dağılarak, kollara ayrışarak... Ölümün yüzüdür Samanyolu'nun çizdiği, sürekli değişen, derinleşen, çiçeklenen, dallarla örtülen... Öyle uzun bakarım ki, görünmeyen, göçebe bir ışığa dönüşür sanki gözlerim, yolunu yitirir, gökyüzünün kendisine dönüşür. Yağmur bulutlarıyla dolar. Rüzgâr sertleşir, fırtına başlar, bir yıldız kayıp düşer. Sanki aramızda yaşamaya gelmiş, o da dönüş yolunu yitirmiştir. Sanki Tanrı'nın bir lütfu – aklımın erdiği pek çok şey var, ama Tanrı bunların arasında değil. Avucuma alının benim gecemden düşmüş yıldızı, çamurlarını temizler, usulca, okşaya okşaya yaralarına pansuman yaparım. Ama sönmesini, korkudan titreye titreye ölmesini durduramam. İncecik bir dal gibi kırılır ellerimde, tırnakları düşmüş, yaradan kabuktan başka şey tanımayan, bir iple bağlanmış ellerimde... Benim gibi adamların ellerini bağlarlar, ölüme değil de birbirlerine yarenlik etsinler diye. Keşke karanlıklardan çıkıp gelmeseydin böcek, yalnızca bir kereliğine bana doğru yönelmeseydin! Kıpırtısız kalakaldı, belki ölmüş gibi yaptı. İnsan eline düşen ne sağ kalmış ki! Bizler tamamlarız yerle göğün yarıda bıraktığını... Cop acıtır, ateş gibi yakar değdiği yeri, ama ertesi gün iz kalmaz, bir izden bile esirgerler seni bazen. Palaska daha kötüdür, içten gelen bir yıldırımla ikiye

yarılırsın sanki. Sopaya gelince, balta vurulmuş bir ağaç gibi devrilir, kısa sürede uyuşur, hiçbir şey hissetmezsin. Ama ertesi gün, bütün ertesi günlerde acı geri döner, en başından beri oradaymış gibi. Güneyden esen rüzgârlarla, deniz kokusuyla, karlar erirken geri döner, ama kemik dayanır, bembeyaz sırdaşıdır zamanın o. Ucuza mal etmezler, bir karış alın yazısını bile ucuza mal etmezler adama. Sanıldığı kadar korkunç değildir can acısı, ondan daha hızlı koşup önüne geçmek neredeyse bir aritmetik meselesi, kimseye anlatamaz, paylaşamazsın, kendinle bile, ama biter bitmez unutursun. Eninde sonunda biraz suya, çorbaya, bir döşeğe, sobaya hatta ısrarla hikâye anlatan televizyona kavuşursun. Keşke bir ot, bir yaprak olsaydı dişlerimin arasında emebileceğim, bir su sesi, şırıl şırıl akan bir ırmak, denize düşen yağmur damlaları... Dünya neyse odur, ama hep azalır, rüzgârlarla içten içe oyulur, yitip gider, zamanla bir uğultuya dönüşür. Kimse onu olduğu gibi göremez, çok şükür. Asfalt vardır, toprağı görmeni engelleyen, toprağı ve ölülerini. Duvarlar, çatılar, tavanlar, kör kapılar perde gibi gerilir gecenin karanlığıyla seninki arasında, sokak lambaları yollar boyunca ışıklandırır umudun yalanlarını, koca koca bakımlı binalar, köprüler, anıtlar dikilir taşın sürgüsüyle insanınki arasında. Şafaktan az önce, gecenin tükendiği ama aydınlığın henüz geri gelmediği bir saat var, şehrin bütünüyle boşaldığı tek saat. Işıklar söner, her şey susar, kapalı kapaklarının altında kıpırdanan gözbebekleri bile durur. İşte o benim saatimdir. Bir başıma, başıboş yürürüm metruk sokaklarda, kaldırımlarda, taş döşenmiş sessizlik yollarında yürürüm, yürürüm. Sokaklar bende yürür. Bir çağrı beni kendimden dışarı, uzaklara doğru fırlatır, sevinçle bağırırım, şarkılar söyler, kollarımı açıp yağmurun altında döner dururum. Saçlarımdan, yanaklarımdan, gözlerimden akar damlalar, sırtımdan aşağı yuvarlanır, oluk

oluk çamuru akıp gider yüreğimin. Bir kahkahayla vedalaşırım her şeyle. Hele bir de, sırılsıklam, üşümüş, küçümencik bir kuş omuzuma konar da, anlatmaya koyulursa... yaramazlıklarını, korsanlıklarını, karşı kıyıları, pırıl pırıl gündoğumlarını çocukluğunun... İşte bu Tanrı'nın bir lütfudur. Şimdi çok susadım, ama sonunda, yarına tek çıkışım olan şu kapı açılacak, saatlerin ve renklerin, göklerin geçit töreni başlayacak. İşte o zaman, beni yukarıya, beşinci kata alacaklar.

LABİRENTİN YÜREĞİ

Tenha, tekinsiz kıvrımlarından geçerek taş binanın, mavimsi bir loşluğa bürünmüş, gizli koridorlarından, turnikeler gibi hızla açılıp kapanan geri-dönüşsüz kapılarından, labirentin yüreğine varırsın. Büyük, gerçek, yumruk sertliğindeki yüreğine... Mezartaşı gibi beyaz, soğuk, boş bir odadır burası, belleğin kilitli onca odasından hiçbir farkı olmayan... Derinden derine duyduğun, seninle konuşan, umutsuzca seni çağıran o sesin geldiği yer... Rüzgârın uğultusunun deniz kabuklarınınkine karıştığı, suya çarpan damlaların gemici ıslıklarıyla, kanat çırpışların veda şarkılarıyla iç içe geçtiği o ezginin, yalnızlığına eşlik etmiş o uzak ezginin seni taşıyıp getirdiği yer... Nice geceyi, nice şafağı, nice hayatı geride bırakmışsındır yeryüzünün yollarında, kimi zaman coşup taşarak, önüne çıkan her şeyi kendi yazgına katmış, kimi zaman güçten kesilip dağılarak, önüne çıkan her şeyin yazgısına karışmış, işte buraya varmışsındır. Sütunsuz, yontusuz, yankısız, çepeçevre susan sonuncu odaya... İnsanın uçurumlarından kendini salan Sfenks'in, senin sesini ödünç alacağı, oyulup çıkarılmış yüreğine labirentin... Yok olmuş ya da henüz doğmamış, yitirilmiş ya da yitirilecek her şeyde atan yüreğine... Bu odanın suskunluğunda sen de sonsuzca susabilir, ölüleri-

nin başucunda bekleyebilirsin. En gerçek duanı, itirafını edebilir, biriktirdiğin gözyaşlarını sakınmasızca dökebilirsin. Senin yansımana dönüşmüş bir odada, öylece durur, geriye döner ve beklersin. Yalnızca kanının sözcükleriyle konuşursun burada, bağırır, isyan eder, umutsuzca çağırırsın. Kimse çıkıp gelmez. Sadece cellat-senle kurban-sen, yüz yüze durur, belki de sırf soğuktan korunmak için birbirlerine sarılır, uzaklara bakarcasına kendi gözlerine bakarlar. Gözyaşları iç içe geçerek akar, suyun yollarını izleyip toprağa varır ve orada, yeryüzünün bağrında kendi yatağını bulur. Dokuz kez çevreler yaşayanların dünyasını, sonra o da görünmeze karışır.

***

Onu son gördüğümde, ağırlaşmışçasına öne düşmüştü başı. Saçları alnını, gözlerini örtüyordu. En korktuğum, o an bakışlarını yerden kaldırıp bana bakmasıydı. En korktuğum... En çok istediğim de buydu, bakması, görmesi, bir sözcük mırıldanmasıydı. Bir işaret, bir sitem, bir veda... Hiçbirini yapmadı. İşte böyle bıraktı gözlerini bende. Bırakacak başka kimsesi olmadığı için.

BEN Mİ

Ben ne arıyordum orada? Ben diye bir şey kalmamıştı ki... İçimdekilerden hiçbiri bu sözcüğü üstlenemez, bir diğeriyle yüz yüze gelip bütünleşemez, bir yazgının sürekliliğini, bir hikâyeyi sonuna dek taşıyamazdı. Gözlerimi açmış, kendimi taştan bir dünyada bulmuştum. Kül rengi, duman rengi, yürek rengi... Gözlerimi kapadım, açtım, hâlâ aynı yerde, aynı gerçeğin, dünyadışı gerçeğin içindeydim. Bir karabasanın derinliklerine doğru yuvarlanıyor, yuvarlanıyor, bir şeylere tutunup durmaya çalışıyor, bazen yara bere içinde doğrulmayı

başarıyor, ama sonra düşmeye devam ediyordum. Beni ayakta tutan, bugüne değin dünya üzerinde, bedenimin içinde tutan her ne idiyse, ansızın kollarından bırakıvermişti. Bu ıssız, bütünüyle yabancı uçurumda, sarılabileceğim, tırnaklarımla, dişlerimle olsun tutunup tırmanabileceğim tek bir sözcük bulamıyordum. Bulsam bile, bu çıplak, alçı rengi ellerle, kırılmış dişlerle mi tutacaktım kendimi? Üst dişlerimden aralıksız boşalan kan, ılık ılık, sinsi ve sevecen, dilimde, damaklarımda dolanıyor, dudaklarımın kenarından sızıyor, genzime doluyordu. Titrek, yitik bir gövdede daha fazla kalamazmışçasına can havliyle damarlardan fırlıyor, ama sanki giderayak beni terk etmeye kıyamıyordu. Ne kadar uzun sürüyordu kanın kuruması... Canım acımıyordu, dedikleri gibi tuzlu da değildi tadı, ama çenelerimin durmamacasına birbirine çarpmasını engelleyemiyordum. Hiçbir şey korktuğun kadar kötü değildir, derlerdi, insan soyunu tanımayanlar, acının bir başlangıcı bir de sonu olduğuna inananlar... Hep aşina uçurumların tepesinde dolandıklarından, Korkunç'un sonsuz çemberlerine yakalanmayanlar... 'Eninde sonunda şafak söker,' derlerdi. Hem geceden başka nerde bekleyebilirdik şafağı? *Gün doğmadan üç kez ele vereceksin beni.* Akrebi düşmüş, yelkovanınsa sürekli aynı çemberde dönüp durduğu yekpare, bitimsiz bir Şimdi'de kıstırılmıştım. Kırbaçlana kırbaçlana kan içinde kalmış saatler, bağlandıkları ağır yükü artık çekemiyor, ileri ya da geri tek adım atamıyor, zamanı yerinden kıpırdatamıyordu. Dünyanın haksızlıkla, zorbalıkla tıka basa dolu olduğunun sanki önceden farkında değil miydim? Bu taşlar, bu rezil, pis hücreler, nereye açılacağını bilmediğim bu kapılar olmadan da dünya yeterince berbat, yeterince korkunçtu, ama işte bir tek burada avluyu çevreleyen teller insan boyunu aşıyordu. *Gün doğmadan üç kez ele vereceksin beni. İlk ikisinde farkında bile olmadan....* Duvarlar ya-

kınlaştıkça yakınlaşıyor, kararıyor, canlanıyor, dört yandan üstüme gelip beni bir gövdeye sıkıştırıyordu. Kendimle aramdaki sınır, sesimin geçemeyeceği kadar kalınlaşıyordu. Başımı dizlerime dayamış, geceden ayırt edilemeyen bir karanlığa dönüşmeyi bekliyordum, ya da saf ışıktan dokunmuş bir düşe... Kanatlanmayı, taşlaşmayı. Saçlarımın kokusu tokat gibi çarptı yüzüme, sanki bir zamanlar yaşamışım gibi hissettirdi beni. Bilincimin orta yerinde upuzun, sivri bir kemik gibi duran yabanıl, vahşi korkuyla parçalanmadan, birbirini işitemeyen ben'lere dağılmadan önce... Yerin uykusuz, bitkin, avurtları çökmüş yüzüne devrilmeden önce, yaşamışım gibi. İkiye iki boyutlarında, yirmi küsur yıl derinliğinde granit evrenimde, kıvrılabileceğim, soluk alıp verebileceğim bir benlik köşesi bile kalmamıştı ki! Yakınlaşan, cisimlenen, bir varlık kazanan karanlık. Hücre hücre uzuvlarımı donduran soğuk. Sahipleri çoktan çekip gitmiş, rutubet kadar ağır ve yoğun gölgeler. Kıymık kıymık yastığı kimsenin eşlik etmediği gecemin. Sesler, sesler, sesler... Sözcüklere sızan tuz tadı, kül tadı, kireç tadı. Saçlarımı örmeye koyuldum, incecik incecik örgüler halinde, bir türlü üç eşit parçaya ayıramadığım başıboş saçlarımı çekiştiriyor, doluyor, birbirine geçiriyordum, ucuna varmadan çözülen dayanıksız halatlarla bağlanıyordum sanki içimdeki gizli bir limana, bir daha, baştan alarak, bir ikinci ben daha, üçüncüsü, sabırla bir sepet örercesine, içine çiçekler koyabileceğim, başımı yaslayıp uyuyabileceğim...

İlk başta, ne olduğunu anlamadım, boğuk, zapt edilmiş bir haykırış işittim. Çabucak kesildi. Yeniden başladığında, sözcüklerin az çok ayırt edilebildiği bir feryada dönüşmüştü. Sonra keskin, aralıksız bir çığlığa... Yükseldikçe yükselen, uğuldayan, çınlayan, her yerde her şeyde yankılanan... Beni duvarlara dek, karanlığın en diplerine dek gerileten bir çığlık. Her an daha yakın, daha yabancı, daha benzer, daha içim-

de... Sanki taşlar çepeçevre sarsılıyor, bağırıyor, çırpınıyor, can çekişiyordu. Bir canlıdan mı geldiği belli değildi bu sesin, bir insandan mı, yoksa çok daha masum bir yaratıktan mı? Boğazlanan bir bedenden mi, yoksa ruhun kendisinden mi, en insanca uçurumdan kendini salan Sfenks'ten mi? Bir neşterle yüreğimi deşip çıkarıyor, beni dehşetin gecemsi kıyılarına, boyumu aşan dev dalgalara sürüklüyordu. En derinlerden gelip yoluna çıkan her şeyi yıkan, boğan, en derinlere sürükleyen dev, durdurulamaz dalgalar...

Sonra senin sesini tanıdım, sende cisimlenen kendi sesimi. Tuhaf, en korktuğum, ağlaman, yalvarman, çökmendi. Hiçbirini yapmadın. Sanki ölüm, kendim için alıkoyduğum fazlasıyla dramatik bir son, edebi bir noktaydı. Ama sen, şafağın sökmediği bir cümlenin orta yerinde kalakaldın. Kül rengi pırıltılarla gözlerinde, sönen bir yıldızın, kemiklerde kırılan bir değneğin, göğüs kafesine çevrilen bir silahın ardında bıraktığı donuk parıltılarla... Direncinin son mumunu yakıp şafağa doğru uzattın.

Belki bu taştan dünya bile daha fazla dayanamazdı, içinde herkesin, her şeyin yolunu yitirdiği çığlığına. İncecik bir zar gibi parçalanır, sıra bana gelmeden, aslında olduğu şeye, küle ve toza dönüşürdü. *Sıra bana gelmeden*... Yerle göğü birbirine katan, benden geriye kalmış ne varsa, paçavralar, bölük pörçük heceler, harfler halinde sağa sola savuran uğultulu fırtınada alelacele toparlanmalı, kurtarabileceklerimi kurtarmalıydım. *Kolay olmayacak*. Hayatıma sahip çıkmalı, ikişer üçer geriye alarak yılları, makaraya sararcasına sarmalı, saklayabileceğim bir yürek kuytusu bulmalıydım. Koşar adım geriye doğru, bir başlangıçtan ötekine, bir gün doğumundan batımına, anıdan anıya, taştan taşa... *Sıra bana geldiğinde*. Tek bir kişi olsaydı yanımda, orakla biçercesine geçmişin başaklarını, bir çırpıda biçer ve ona sunardım. Ellerimi tutması,

başımı göğsüne yaslaması, hiçbir şey söylemeden tutması için yalvarırdım. *Kolay olmayacak.* Yalvarır, ağlar çökerdim. Beni öldürmesi, ama ölmeme izin vermemesi için yalvarır, ağlar, çökerdim. Bir çift gözle bakışabilseydim eğer, her şeyi gören, herkesi esirgeyen göğün alçalmış tavanında, bir kanat çırpması duyabilseydim, rüzgâr esseydi keşke kuytuluklarda, beni hayatın sonsuzluğuna inandıracak bir yaprak, bir ot belirseydi taşların arasında...

Sonra senin sesini tanıdım, sende cisimlenen hiçkimsenin sesini. İlmik ilmik yalnızlıktan ördüm seni, ilmik ilmik söktükleri ruhumdan, sana kendi ismimi verdim. Al onu, lütfen. Al onu BENDEN! *Gün doğmadan üç kez ele vereceksin beni. İlk ikisinde farkında bile olmadan.* O âna dek burada, haykırışların, küfürlerin, boğuk iniltilerin, feryatların arasında, başını dizlerine dayamış bekleyeceksin. Saçlarındaki örgüler teker teker çözülürken. *Zor olacak.* Taşların, delik deşik, kanayan taşların gördüğü bir düş gibi. *Hazır mısın uçmaya?* Bilmiyorum. SOYUN! Soyun artık bu bedenden, utançla, hüzünle, gururla, umutla, acıyla yoğrulmuş insanlık halinden, hayatım dediğin bu boşuna bekleyişten, bütün görkemli sözcüklerden...

Sen, yıldızlara teşekkür ederek, yapayalnız, kıyasıya yalnız öldüğünde, yıldızsız bir sabahta, tek bir hamlesiyle öne düşen başının, durdurdun geceyi. Hepimiz için durdurdun. Çok erken açtın kanatlarını, daha ilk taştan basamaklarında göklere tırmanan merdivenin, birini ışığa, birini karanlığa açtın. Son mumunu yakıp direncinin, belki bir gülümsemeyle, şafağa uzattın. İşte o an yeniden doğdu bir yıldız. Bir mucize gibi bakabileyim diye hayata, gözlerini bende bıraktın.

Eninde sonunda gece bitecek, dünyanın henüz görmediği bir şafak sökecekti. Eninde sonunda kapı açılacak, saatle-

rin, göklerin, göklerdeki çöllerin geçit töreni başlayacaktı. O âna dek burada, tekme izleriyle kararmış, çöküк, uykusuz yüzünde gecenin, başımı dizlerime dayayıp sıranın bana gelmesini bekleyecektim. Beni çoktan unutmuş bir hikâyenin sonlanmasını... Bir kozaya sığınırcasına senin yazgına bürünecek, senden geriye kalan çığlığı üstleneceğim zamanı bekleyecektim. Son sessiz çığlığınla bana bıraktığın suskunluğu. *Hazır mısın uçmaya?* Hayır, değilim.

Kimdi peki benimle, benim gecemde konuşan o ses? Kimdi o zaman hepimizin adına konuşan? Hiçkimsenin adına ölen?

Başın öne düşmüştü. Yaralarına yapıştırdıkları kâğıt rulolarının ortasında tuhaf bir çiçeklenmeyi başarıyordun sanki. Dalların gizlediği iki ıslak, yalnız yıldız gibiydi gözlerin. Bende unuttun onları. Teker teker dalları araladım. Günler, geceler boyu, yıllarca araladım. Bitirdiğimde, sen çoktan gitmiştin.

ÖLEN

— Meleği öldürmüşler. Beşinci kata alıp orada...

— Darp izleri görülmüş bedeninde, yanık izleri, parmak izleri, ayak izleri...

— Kendi istemiş. Yalvarmış hatta. Öldürün beni, diye yalvarmış. Bırakın öleyim.

— İstese uçup giderdi. Kendi seçimiydi. O geldi aramızda yaşamaya.

— Kanatları kırılmış. Askıda kanatları kırılmış, tekrar askıya almışlar, kırık mırık, öylece... Elektrik verip ayıltmışlar.

— İçlerinden birinin silahını çekmiş. Ama namluyu kendi kafasına dayamış. Zaten ateş etmeyi bilmiyormuş!

— İstese uçup giderdi, o seçti bizimle kalmayı...

— Kalmadı ki!

KAHKAHA

A. öyküsünü hiçbir zaman bitiremedi, insan hayatından daha dolambaçlıdır cehennemin halkaları. Günler geçti, mevsimler yenilendi ama o, bir genişleyip bir daralan çemberler çizedurdu taş binanın yörüngesinde. Yürüdü, yürüdü, yorgunluktan kaldırımlara çöküp kalana dek habire yürüdü. Aşındırdığı yollarında hayatın, gecemsi kıyılarında... Hep dışında bırakıldığı kapıların önüne bir rulo gibi kıvrılıp kaldı, çamur ve idrar birikintilerinde, soğuktan titreyerek... Anlattıkça anlattı. Zaman, mekân, canlı-cansız göz etmeden, yerli yersiz gülerek, giderek daha sık gülerek... Bazen gülmekten devrilir, tekrar doğrulur, gülmeye devam eder, katılana kadar kahkahalar atardı. Onu dinleyecek kimse bulamadı. Belki o,

hikâyesini duyacak, anlamlandıracak, tamamlayacak tek kişi, taş binadan çıkamamıştı. Bu yüzden ölülerle konuşmayı öğrendi A., kuşlarla, rüzgârla... Bazen gözlerini dikmiş, uzun uzun çöpleri seyrederken rastlardım ona, çoktan yitirdiği, yitirdiğini bildiği bir şeyi, dünyanın döküp saçtıkları arasında bile izi kalmamış bir şeyi ararken.. Bazen, anacaddelerden birinde, sabahın geç saatlerinde, insanların gününün başladığından habersiz, bir muhallebicinin ya da dondurmacının önüne serilmiş, kaidesinde devrilen bir heykel gibi, kaskatı uyurken... Sanki soluk bile almadığı, ölüme çok yakın uykusunda yumrukları hep sıkılı olurdu, son ekmeğini ya da düşünü avuçlarının arasında saklayıp ısıtıyormuşçasına... Kalkıp gitsin diye üzerine kovayla su dökerlerdi. Akşamları aynı anacaddeye döner, ışıltılı bir vitrinin önüne oturur, mutlak özgürlüğün boşluğundaki bakışlarını insan yüzleri arasına salardı. Limandan ayrılan, ışıkları söndürülmüş bir gemi gibi... Ağzının kenarından bir ezgi mırıldanırdı, kıpır kıpır parmaklarıyla ritim tutarak, omuzlarını hafifçe sallayarak oturduğu yerde dans ederdi. Başlayan, yarıda kesilen, bir başka perdeden başlayan bu boğuk ses, bir korkuluğun rüzgârda salınımını andıran bu dans, akları büyüdükçe büyümüş, ay ışığında bir çöl gibi parıldayan gözlerinin berrak karanlığı öyle ürkütücüydü ki! Sanki hayatın derisi boydan boya yırtılmış, altından kaslar, iç organları, kemikler belirmiş gibi. Yoldan geçenler, derin bir yay çizerek uzaklaşır, çevresindeki yalnızlık halesi daha da koyulaşıp yoğunlaşırdı. O da bu halenin içinde giderek görünmezleşirdi. Bazen, saati geldiğinde, camları bir tekmede indirir, vitrine tırmanır, Noel Baba'nın, padişah ya da general kılığında bir sünnet çocuğunun, gözüne kestirdiği herhangi bir mankenin yerine geçerdi. Üzerlerinden çıkardığı giysileri başına, boynuna dolar, pelerin gibi sırtına atar, bir meddah gibi temsiline hazırlanırdı. Sürgünden dön-

müş bir prens kadar vakur, görkemli tahtına, darmadağınık ettiği vitrine kurulur, kalabalıklara seslenmeye başlardı. Sonunda bir sırrı ilan etmeye, ait olduğu yere, herkesin önüne atmaya karar vermiş gibi. Parıltılı, çığırtkan ışıklardan gözleri kamaşmış, o tuhaf, tanımsız, kederli anlatısına koyulurdu, çıplak hikâyesine... Hiçten doğan -açlık sancılarından, taşın sırlarından, sessizce kabuk bağlayışından yaraların- daha doğarken silinen hikâyesine... Anlatmak istediği için değil, hikâyesi artık bir sese, sözcüklere, bir bedene kavuşmak zorunda kaldığı için. O an, orada, uçuşan renklerin, yumuşacık kumaşların, yanıp sönen kocaman harflerin, kadife perdelerin, etiketlerin arasında... "Sonunda yerimi buldum, bana burayı verdiler. İçi oyuk bu dünyanın, pırıl pırıl, yıldızlar serpiştirilmiş. Evcil yıldızlar..." derdi sabırsızca, ümitsiz, vaktinin daraldığının bilincinde. Duvar gibi örülü yüzleri dikkat kesilmiş, kıpırtısız, çıplak mankenlerden aldığı yüce, apansız esinle devam ederdi: "Tam bir insan yetmez bu dünyayı doldurmaya. Herkese yer var. Gelin bakın! Cam açık. Ama esas oğlan benim. Herkes miyim ben? Orta malı bir adamım. Çiğ süt emmişim. İşte bu da benim dış sesim." Şimdi herkes fark ederdi, görünürle görünmezin sınırlarını bir tekmede aşmış A.'yı. Kısacık bir duraksamadan, bir şaşkınlık nidası ya da kahkasından sonra, tiksinti ve acımayla yoluna devam ederdi. Sefaletin bu ilkel, zorbaca gösterisinin, trajediden çok farsı andıran insan yazgısının yol açtığı bıkkınlıkla... Bazen bir çocuk seyre dalar, taklide yeltenirdi, o zaman daha da coşardı A. Bir aşağı bir yukarı heybetle yürürdü cam kırıklarına, çamura bulanmış vitrinde. "En sevdiğiniz yer burası, değil mi? Kurtarılmış bölgeniz!" İşaretparmağı, gövdesinden başlayan, birdenbire hayatla doldurduğu vitrini, kalabalık sokakları, şehrin uzak kulelerini, gökyüzünü gösteren devasa bir çember çizip kalbinin tam önünde doğrultulmuş bir silah gibi

dururdu. "En sevdiğiniz yer burası biliyorum. Ama insanın yeri burası değil artık." "GÖZLERİNİ UNUTTU BENDE!" diye bağırırdı ansızın, var gücüyle. Kendi sesinde boğulur gibi olur, boğazına takılı kalmış bir taşı yutmaya çalışırcasına art arda soluk alırdı. Kalbini, onu bu ıssız yollara sürüklemiş kalbini avuçlayıp çıkarmaya, sesini en çok ona duyurmaya çalışıyormuş gibi göğsünü sıkardı: "Korkma, demeliydim kendime. Korkma, gebermezsin. Sabredin biraz, gebereceğim." Birdenbire anlardı çok geç kaldığını, herhangi bir teselli için çok geç kaldığını. Sesi giderek kısılır, zihni bulanır, omuzları çökerdi, içten gelen bir sis halesinde sanki hızla silinirdi. Ama dimdik durur, hepsi aynı insanımsı renge boyanmış mankenlerin gözbebekleri olmayan sonsuz bakışlarında, zamanı bile çıplak bırakan bakışlarında, kimsenin nüfuz edemediği hikâyesine devam etmeyi başarırdı. En gece dolu sözcüklerle seslenirdi onlara. "Kim vardı orada? Gölgelerden çıktı, kıpırtısız kaldı. Kaçıp gitti tek kanadıyla... kıpkırmızı çiçekler açmıştı, rulo rulo tuvalet kâğıdından, dallarla kaplanmıştı. Kökleri toprakta sanırsınız, ama göktedir. İşte biz hepimiz ondan çıkıp geliyoruz." Avuçlarının arasında sakladığı yorgun, kan dolu bir yüreği -belki bir sözcüğü, bir soluğu ya da kanadı- bit kırar gibi kırardı. "Dolunayı da ikiye keserler, ama o her seferinde yeniden birleşir."

Ödünç alınmış tahtında, pelerinlerle, apoletlerle, etiketlerle donanmış, bir ucundan ötekine hızla gidip gelirdi, kendisine daha az yabancı olmayan hayatının. Belleğin taştan merdivenlerinden düşe kalka iner, çoktandır kimsenin geçmediği tünellere dalar, terk edilmiş odalarda aranırdı. Arada hikâyesini düşürüp yitirir, böylece son özgür ülkesine varırdı. Bundan sonra söyledikleri bütünüyle anlaşılmaz olurdu. Kovulduğu evrenine geri dönmüş, kendi gecesinin yıldızlarıyla taçlanan bir tanrı gibi varoluşun suç ortaklığını üstlenir-

di. Yeryüzünün ve gökyüzünün bütün yalanlarını, cinayetlerini, sırdaşı olduğu bütün çığlıkları üstlenir, gerçeğe – gerçekten arta kalan ne varsa sahip çıkardı. Ama gerçek bile ona sahip çıkmayı göze alamazdı. Ansızın tecelli etmiş, kimsenin istemediği, kimsenin düşlemediği bu abartılı düş çabucak sonlanır, polis gelir, yaka paça götürürdü A.'yı, ama o artık korku nedir bilmezdi. Direnir, bağırır çağırır, 'burada nöbet tuttuğunda' ısrar eder, sitemlerde bulunur, hırsızlardan, ona ait bir şeyi, paltosunu, sesini, kalbini çalıp kaçmış hırsızlardan şikâyetçi olurdu. Geride, altüst olmuş vitrinde, sadece çamurlu izler, kesif bir koku ve onun vahşi, karanlık kahkahası kalırdı.

Ertesi günlerin saydam şafaklarında taş binanın önünde görürdüm A.'yı, ayakkabılarının bağcıkları alınmış, yüzü mosmor, geçit vermeyen bir ormana dönüşmüş... Kuşlara seslenir, ezgisini rüzgâra ve ölülere mırıldanırken... Kendi ellerinde ararken ne olduğunu hatırlamadığı bir şeyi. Derin bir yara iziyle, eşit olmayan iki parçaya ayrılmış, her seferinde yeniden parçalanmış hayatını toparlayıp tuttuğu bomboş ellerine... İnsan üzerine uzun, upuzun bir şiirdir A. Uzun, anlaşılmaz, duraksız bir şiir. Belki tek bir dize, vaktinden önce konmuş bir virgülle yarıda kesilen... Hiçkimsenin, çok şükür, kendisinin bile anlamadığı, işitmediği bir şiir.

ÖYKÜLER

Adam kuşkusuz doğruyu söylüyordu. Haksızlığa uğramış, ona ait bir şey elinden çekilip alınmış, durduk yerde şiddete maruz kalmıştı. Dalgınlığı, iyi niyeti sömürülmüş, kendini onca yakın hissetiği sokaklara, sokak insanlarına, hatta masumiyetin ta kendisi demek olan çocukluğa güveni zedelenmişti.

"Cüzdan ötekinde... Eminim. Kendi gözlerimle gördüm. Zıt yönlere kaçtılar."

Telaşını gizlemeye, öfkesini denetlemeye çalışan gür, tok sesi, madenimsi tınısıyla boydan boya kapladı kalabalık sokağı: "Biraz acele edin. Uzaklaşmasın. Vahim bir durum!"

Uzunca boylu, yapılı, orta yaşa gelmiş, biraz da kilolanmış

olmasına karşın gösterişli bir adamdı. Güvenli tavırları, abartısız, şık giyimi, kaşkolundan botlarına dek oturmuş tarzıyla arka sokağa ait olmadığı aşikârdı, ama orada da evindeymiş gibi rahattı.

Arka sokaklıktan en az on yıl önce çıkmış, bir anacaddeden diğerine açılan, kirli, gürültülü, aşırı ışıklandırılmış sokaklardan birindeydiler. Döner büfeleri, tekel bayileri, türkü barlar, gözleri ya televizyona ya da sokağa sabitlenmiş, ayakta, sessizce içen müşterilerin doldurduğu birahanelerle baştan aşağı kaplanmış sokakta, vitrinlerinde yemenili kadınların hamur yoğurduğu lokantalar da belirmişti. Aceleci bir cuma gecesi kalabalığı, yağmura aldırmadan sağa sola seyrediyor, birbirine çarpa sürtüne, bir koridordaymışçasına yolunu açmaya çalışıyordu. Geceyi paldır küldür dışarıya, birkaç metre yukarıya fırlatan parıltılı aydınlığa, adım başı şeffaf, çığırtkan dükkânlara, gözleri acıtan ışık bolluğuna karşın, sokağın kendine özgü bir loşluğu vardı sanki. Pusuda bekleyen bir karanlığı, taze pide kokularının bile bastıramadığı, çürümeyi andıran bir kokusu... Mazgallardan, çukurlardan, çatlaklardan sızan, arka sokaklara özgü bir yok oluş ruhu...

Bir kez daha çınladı madenimsi tınısıyla, kendine hâkim ses: "Arkadaşının yerini mutlaka biliyordur. Acele etmeniz lazım."

Kelimelerini tane tane, her birine işitilmesi için yeterince zaman tanıyarak söylüyordu adam, sanki hep büyük harflerle konuşuyordu. Sıradan da olsa, tatsız da olsa rolünü hakkıyla oynayan bir baş oyuncu edasıyla... Yalnızca iki-üç adım önündeki polise değil, bütün sokağa, sokaklara, insan kalabalıklarına duyurucasına... Üşenmeden bir kez daha sıraladı kayıplarını, kim bilir daha kaç kez tekrarlamak zorunda kalacağı teferruatı: Pasaport, nüfus kâğıdı, ehliyet, kredi kartları... Bir de elbet, söyleyemeyeceği denli kişisel, gerçek

kayıpları vardı. Cep telefonuna kaydetmediği, hep yanında cüzdanının derinlerinde taşımak istediği bir numara sözgelimi, ya da üç yaşındayken çekilmiş siyah-beyaz bir fotoğrafı, onu hayatın bilinmeyenlerinden koruyan uğuru, gümüş zincirli bir terazi burcu kolyesi. Boynundan aşağı ağır, soğuk bir damla yuvarlandı -ceketinin önü kim bilir ne zamandır açık kalmıştı-, üşüdüğünü fark etti. İlk kez o an soyulduğunu algılamıştı, kendini çaresiz, kullanılmış, çırılçıplak hissetti. Cüzdanıyla birlikte, ellerini koyabileceği cepleri bile kendisinden koparılıp götürülmüştü sanki. İri iri, azametli sözcükler, Gerçek ve Doğru, hatta bu kez Yasa dahi onun tarafındaydı. Adalet'inde bir an önce duruma sahip çıkması gerekirdi.

Polisin, kollarını arkaya kıvırıp dirseklerinin üzerinden sımsıkı kavradığı yankesici, on iki-on üç yaşlarında gösteriyordu. Ne kısa boylu, ne de cılız olmalarına karşın, hep gerçek yaşından ufak gösteren, aslında herhangi bir yaşı ya da çocukluğu kalmamış çocuklardandı. Ondan beklenenin, yüzeyde belirenin ötesinde kendine dair bir ipucu vermeyen... Soğuktan, şişmiş gibi duran yüzünde gözleri iyice kısılmış, alabildiğine geri çekilip gizlenmişlerdi. Birdenbire avazı çıktığı kadar ağlamaya başladı. Ağlamadan çok, kalın, hantal, beceriksiz bir feryadı, zorlama bir ulumayı andırıyordu sesi, en fazla beş yaşındaki bir çocuğun canhıraş çığlığının, sanki adamı daha da sinirlendirmek için yapılmış kötü bir taklidi... Kendisinin bile hatırlamadığı, inanmadığı çocukluğunu sahnelemek, gözler önüne sermek istercesine... Arkasından, sağ omuzunun üzerinden bir tokat indi yüzüne: "Kes lan artistliği!" Yalnızca bir uyarı, sonradan gelebilecek daha şiddetli darbelere bir işaret olsun diye atılmıştı, gene de, şaklaması sokağın gürültüsünü bastırmış, şiş şiş, morarmış şakağında polisin parmak izleri belirmişti. Derhal sustu çocuk, gözleri-

ni yere, bulanık çamur birikintilerine doğru indirdi, bir daha da kaldırmadı. Birdenbire anlamıştı büyüdüğünü. O yaşta birinden beklenmeyecek kadar hüzünlü bir ifade yerleşmişti yüzüne. Yetişkinlere özgü, ağırbaşlı, umutsuz, tortulanması için yıllar gerektiğinden, bir çocukta çok daha sahici duran bir keder Kendi başına gelenlerden öte, hepimiz adına duyulan...

"Demedim mi?" Yeniden yükseldi haklılığından emin, soğukkanlı ses, ilk kez bir duyguyu, saf, katıksız nefreti ortaya sererek: "Arkadaşının yerini biliyor elbet. Ama acele etmelisiniz. Uzaklaşmasın." Herhalde kendi de farkında değildi dünyaya karşı biriktirdiği bunca kinin... Ne zamandır yalandan ve yazgıdan öcünü alabilmek için fırsat kollamışçasına, ansızın benliğini ele geçiren bunca nefretin...

Polis hiçbir şey söylemedi, yankesici çocuğun kollarını, gereğinden çok daha fazla arkaya kıvrılmış kollarını biraz daha kıvırıp iki eliyle sıktı. Gerçi bu tıklım tıkış sokakta, köşelerde, kaldırımlarda toplanan meraklı, alaycı, aşağılayıcı seyircilerin arasında kaçmaya yeltenemezdi. Hatta refakatçilerinin hızında yürüyebilmek için adımlarını daha da açtı. Yorulmuş gibiydi, her yönden üzerine yağan nefretten, bedenine birkaç boy büyük gelen kederden... Silinmeyi, hiçkimse olmamayı başarmak için harcadığı kuvvetten. Bir zaman koridorunu kat etmişçesine, daha sokağın sonuna varmadan ihtiyarlamıştı.

"Tarlabaşı'na ulaşırsa asla bulamazsınız!" Sabırsızca üsteliyordu adam, polise yetişmiş, kararlı, yankılanan adımlarla, neredeyse bir ekip ruhuyla yanı başında yürüyordu. Sulu kara çeviren yağmurun, üç yol ağzına yaklaştıkça hissedilen poyrazın altında, rastlantıların bir araya getirdiği üçlü, omuz omuza vermişçesine, hızla ilerliyor, sağa sola bakmadan, duraksamadan gecenin içinden geçip gidiyordu.

"Merak etme! Hallederiz," diye yanıtladı sonunda polis, yol ayrımına vardıklarında... Çocuğu hafifçe çekiştirip başıyla sağdaki çıkmazı işaret etti. Son büfe geride kalmıştı, daha akşam yemeği yememişti ve nöbetinin bitimine üç saat vardı.

"Hep böyle çalışırlar. Öğreniriz!"

'Kadın konuştu,' dedi taşlar birbirine.

'Çocuk konuştu.' Çocuk ağlamadı.

'Kadın ağlıyor,' dedi taşlar birbirine.

'Melek öldü,' dediler. 'Hayır, ölmüş gibi yaptı.'

— Burada mısın?

— Merak etme. Çok kalmayacağız.

— Kolay olmayacak.

— Bak ona. Tanıdın mı?

— Onu son gördüğümde, başı ağırlaşmışçasına öne eğilmişti. En korktuğum...

— Gözlerini bende bıraktı, bir mucize gibi bakabileyim diye hayata.

— Kimdi benimle, benim gecemde konuşan o ses?

— Sonra senin sesini tanıdım, sende cisimlenen kendi sesimi.

— Eninde sonunda şafak söker.

— Al onu, lütfen. Al onu BENDEN.

— Bu gerçek adın mı?

— En korktuğum, o an bakışlarını yerden kaldırıp bana bakmasıydı.

— Gün doğmadan üç kez ele vereceksin beni.

— Hazır mısın?

— Bilmiyorum.

— Sen daha önce de gelmiştin buraya!

— Biz hepimiz, aynı uçurumdan çıkıp gelmedik mi!

— Gene de... Keşke yan yana gelebilseydik.

— Ağlama!

— Bak ona! Bir daha bak! Şimdi tanıdın mı onu?

— Gözlerini bende bıraktı. Bırakacak başka kimsesi olmadığı için.

— Sıra bana gelmeden...
— Hazır mısın uçmaya?
— Korkma!
— Durma! Atla! Atla aşağıya!
— O rüzgâr... Rüzgâr.
— Sözcüklere bile geçit vermeyen gecede seslendiğin şafak, bu dünyanın henüz görmediği bir şafaktır.
— Alın bunu beşinci kata.
— Karnının üzerinde sürünürsün yürek grisi taşlarda...
— İşte o zaman, yarına tek çıkışım olan şu kapı açılacak, renklerin ve saatlerin, göklerin, göklerdeki çöllerin geçit töreni başlayacak.
— Susadım.
— Senin ne işin vardı onların arasında!
— Ben diye bir şey kalmamıştı ki...
— Gene de... Keşke yan yana gelebilseydik.
— Aynı kanda, aynı gecede, aynı çığlıkta.
— Bu gerçek adı mı?
— Gün doğmadan üç kez ele vereceksin beni. İlk ikisinde farkında bile olmadan.
— Eninde sonunda gece bitecek.
— Yapacağını çabuk yap.
— Bana çok fazla bir şey yapmadılar aslında.
— Sen dayanamazsın!
— Dayan! Boş ver!
— Karnının üzerinde sürünürsün insan grisi taşlarda...
— Eninde sonunda gece bitecek, bu dünyanın henüz görmediği bir şafak sökecekti.
— Kimse çıkıp gelmez.
— Kimdi peki benimle, benim gecemde konuşan o ses?
— Yürek grisi taşlar.
— Karanlığın derinlerine, duvarlara dek gerileten bir çığlık.

— Sonra senin sesini tanıdım, sende cisimlenen hiçkimsenin sesini.

— Durdurdun geceyi. Hepimiz için durdurdun.

— İnsan grisi taşlarda...

— Kıpırtısız kalakaldı, belki ölmüş gibi yaptı.

— Ne yaptıklarını bilmiyorlar.

— İnsan eline düşen ne sağ kalmış ki!

— Bizler tamamlarız yerle göğün yarım bıraktığını.

— O inkâr etti, bu durumda senin üzerine kalmış oluyor.

— Bırakacak başka kimsesi olmadığı için.

— Atla! Atla lan aşağıya!

— O rüzgâr...

— İlk kez böylesine bilincine vararak suçsuzluğunun...

— Çok erken açtın kanatlarını, birini ışığa, birini karanlığa açtın.

— Bu gerçek adı mı?

— Ağlama!

— Soyun!

— Altına yattığın adamı tanımadın mı!

— İki ıslak, yalnız yıldız gibiydi gözlerin.

— Kimdi peki benimle, benim gecemde konuşan o ses? Hepimizin adına konuşan?

— Sıra bana geldiğinde...

— Zor olacak.

— Sürtük!

— Niye kendini kasıyorsun! Bağırsana!

— Bırakın gideyim.

— Korkma, demeliydim kendime. Korkma, gebermezsin.

— Kadın ağlıyor.

— HAYAT O görkemli harf şöleni adına çırpınır, anlatır, dönüşür, atlatırsın.

— Anlatmak istiyor muyduk?

— Yoksa, insan dediğin nedir ki!

— Hiçkimsenin, çok şükür, kendisinin bile işitmediği...

— Sen şafağın sökmediği bir cümlenin orta yerinde kalakaldın.

— Bizi böyle eksik, yarım, olduğumuz gibi bırakıp gitmiş...

— Kendi istemiş. Yalvarmış hatta. Öldürün beni, diye yalvarmış.

— Bırakın öleyim.

— Gözlerini bende unuttun.

— Al onu, lütfen. Al onu BENDEN.

— Kimdi o zaman hepimizin adına konuşan?

— Taşlar...

— Rüzgâr.

— Korkuyor musun?

— Ağlama!

— Merak etme.

— Çok kalmayacağız.

— Hiçkimsenin adına ölen?

— Ağlama.

— Bitirdiğimde, sen çoktan gitmiştin.

— Hazır mısın uçmaya?

— Hayır, değilim.

SONLAR

FİNAL

Düşler gibi belirdik saydam şafakta, gecenin geride bıraktığı ince, tedirgin gölgeler gibi. Teker teker çıktık taş binadan... Fırtına durulunca topraktan çıkan solucanlar kadar şaşkın, aç, parçalanmış. Tıka basa doluyduk acıyla, utançla, aşağılanmayla... Konuşmadan, vedalaşmadan, bir kez olsun göz göze gelmeden dağıldık. Kimse dayanamazdı kendi gözlerini görmeye... Hâlâ sonlanmayan, sonlanmayacak uçurumunu ötekinin gözlerinde izlemeye... Yazgımızın yeniden kesişmemesinden, bir sokakta, bir taş binada, bir avluda, ölümlerle dolu bomboş bir odada bir daha karşılaşsak bile, birbirimizi tanımamaktan başka dileğimiz yoktu.

Şafaktan az sonra, sabahın soluk aydınlığı henüz bir renge dönüşmemiş, kalabalıkların günü başlamamışken, bizler dışarıdaydık. Azalmış, eksilmiş, bitkin. Uğultulu fırtına gecesinin kıyıya savurduğu enkaza benzeyen... Gergin, yamyassı duran kış göğünün altında, bellektekinden çok daha sert, donuk dış dünyadaydık. Kuşlar kadar özgürdük işte, rüzgâr kadar, ölüler kadar... Kimi sırtını dönüp çabucak uzaklaştı, uyurgezer adımlarıyla, sendeleyerek, üç yol ağızlarına doğru yürüdü gitti kentin. Kimi eğilip bir sigara izmariti arandı, tutuşturup kaldığı yerden devam edercesine, topukların altında ezilmiş hayatına... Kimi, bıçak darbeleriyle ikiye yarılan bir kum torbası gibi oracığa dağılıp kaldı. Islak kaldırımlara başını, köselemsi dudaklarını dayadı. Çıplak taşlarla konuşmak, mırıldanmak, bağırmak için, taşın altında gizlenen toprağa, derinlere seslenmek, suskunluğunu iade etmek için... Tırmalayarak, eşeleyerek, kazıyarak, dişleyerek yeryüzünün kapısını aralamak ve duyabilmek için hâlâ atıp atmadığını dev yüreğinin...

Yeni günün eşiğindeydik işte, bir duvarın önünde dizilmişçesine. Azalmış, eksilmiş, davetsiz. Gün doğmadan yıldızlara göçmüş kanatlı bir varlığın elinden düşüp kırılan karanlık halelere benzeyen... Ne ileri, ne geri bakabilen gözlerimizle tanıdık hiçbir şeyin kalmadığı dünyaya doğru yürüdük. Ufukta balta gibi parıldayan kış güneşine, bütün yeni günlerin keskin sınırına doğru. Bin yıllar sonra uyandırılan, katılaşmak, yeniden insanlaşmak zorunda kalan mumyalar gibi. Üzerimizden lime lime sarkan Zaman, yeraltının balçığına, soğuğuna, kâbuslarına bulanmış. Yıkımla, çürümeyle sonsuza dek tekvücut, dünyanın gizini oluşturan ilk, bitimsiz cinayetle sonsuza dek suç ortağı. Hâlâ akan, hep akan uçsuz bucaksız kanla. Hayatın ta kendisi olan sonsuz parçalanmayla. Birbirine daha uzak, daha sağır, daha yitik ben'lere ayrılmış, bir kereliğine daha sürgün edilmiştik insanların dünyasına. Uçuru-

mun bir bu, bir öteki yakasından seslenecek, bazen ölenlerin, bazen öldürenlerin arasında susacaktık. Her seferinde daha insan, yeniden, yeniden adımlayacaktık aynı dar çemberi.

Oysa ne bir başlangıç bekliyordu bizi, ne de baştan başlamakta bulunabilecek bir teselli. Hiçbir sihirli değnek alnımıza dokunmak istemeyecekti, bıçaklar vazgeçemezdi yaralarda bilenmekten, hiçbir kapı yarına doğru açılmayacaktı gelecekte, kimse hazır olmayacaktı işitmeye... İhanet ederek, ihanetine uğramıştık yazgının, sağ kalarak, yaşar kalarak, biricik, korkunç zaferimizi kazanmış, sonuna dek yenilmiştik. Ne yeryüzünde, ne gökyüzünde bir karşılığı vardı yaşadığımızın. Onu anlatabilecek, anlamdırabilecek bir dilimiz bile yoktu ki! Anlatmak istiyor muyduk? Suçla masumiyetin çoktan aynı küle karıştığı bu yangın yerinde hangi çığlığın bir karşılığı, yanıtı, sonu olabilirdi? Fark edilmeksizin iyileşen bir sıyrık gibi, daha şimdiden silinmişti zamanın kabuk bağlamış ellerinden. Nedenlerle, çünkülerle, açıklamalarla baştan sona kaplı bu dünyada, bizi de içine alabilecek bir cümle, bir denklem, bir eşitlik henüz kurulmamıştı. İnsana yenilen bir sözcükten aşağılara düşmüş, yan yana gelse de hiçbir şey ifade etmeyen "A" harfleriydik sanki her birimiz. Tellere tırmanıp kendini taşlarda parçalayan H-A-Y-A-T'tan geriye kalan... Belki bir başka sözcükten... Geceden çıkıp gelen, kahkahalar atarak, şarkı söyleyerek, kendi yolunu aça aça gelen, üzerinde şafağın söktüğü bir başka sözcük.

Gene de... Keşke yan yana gelebilseydik. Aynı gecede, aynı kanda, aynı çığlıkta... Belki harfleri birleştirebilir, olup biteni dile getirebilirdik. Labirenti, labirentin bomboş, deşilmiş yüreğini ve orada, bulanık bir aynada beliren meleği... Anlatabilir ve anlatarak gerçek kılabilirdik. Gerçek ve ölümsüz. Darmadağınık imgelerini bir araya toparlayabilir, şu senden bu benden diyerek ete kemiğe büründürebilirdik. Yarıda

kesilen öyküsünü, kendimizinkinden birer cümleyle tamamlayabilir, onu kurtarabilirdik. Birer tutam saç, kocaman bir gece gülüşü, kolayca yaralanan birer gövdeydi her birimizden. Ağırlaşmışçasına öne devrilen bir baş. Mırıldanan bir şarkı, çiçeklenen bir anı, birkaç damla yağmur, hep uzak gökyüzü... Bir avuç dolusu yıldızlı boşluk, susulmuş hikâye. Ona yeni bir sözcük, bir isim, kendiliğinden kanatlanan bir yazgı bulabilirdik. Bambaşka bir son, yepyeni başlangıçlar... Onda en sesssiz çığlığımızla yankılanabilir, en görkemli ezgimize bürünebilirdik. İnsanların kurulu dünyasını kayalıklara doğru çağıran Sirenlerin ezgisine... Belki de yapamazdık. Çoktan yitirdiğimiz her şeydi o belki de, ta kendisi olduğumuz uçurumda, belki en baştan her şeyi yitirmiştik.

Yapamadık. Bir başına notalar olarak kalakaldık. Başka bir dünyada, daha gerçek ya da daha düşsel, henüz doğmamış ya da çoktan sönmüş başka bir dünyada bir ezgiye dönüşebilecek... Susmuş gecenin ardı sıra bıraktığı mezartaşlarını sırtlanarak görünüre dağıldık. Tıpkı belirdiğimiz gibi, bir anda kaybolduk kentin çatallanan yollarında, insan ruhunun yol ayrımlarında, labirentimsi çemberlerinde... Teker teker silindik gün ışığında, kimsenin görmediği, hatırlamadığı, istemediği bir düş gibi.

Dünyanın başka yerlerinde, başka kıtalarında gece yeni başlıyor, kapılar kilitleniyor, kepenkler iniyor, alarmlar, düdükler, sirenler insanları karanlığın tehditlerine karşı uyarıyordu.

A.'NIN FİNALİ

Onu son gördüğümde, ağırlaşmışçasına öne düşmüştü başı. Saçları alnını, gözlerini örtüyordu. En korktuğum, o an bakışlarını yerden kaldırıp bana bakmasıydı. En korktuğum...

En çok istediğim de buydu, bakması, görmesi, bir sözcük mırıldanmasıydı. Bir işaret, bir sitem, bir veda... Hiçbirini yapmadı. İşte böyle bıraktı gözlerini bende. Bırakacak başka kimsesi olmadığı için.

Çok yaşlı, çok kirli görünüyorum, değil mi, dünyayla yaşıt? Otuzumu geçtim. Bir başıma, başıboş dolanarak, yıkıntılarda, çamurlu kaldırımlarda, kimsenin yürümediği tünellerinde, taş döşenmiş yollarında hayatın... Metruk binalara girerim, yukarılara tırmanırım, ortasından yırtılıp yapıştırılmış bir suret gibi beliririm ıssız pencerelerde, yangın merdivenlerine, damlara, çatılara çıkarım. Basamak basamak tırmanının göğün boşluğuna, her gece daha yükseğe, sarp yamaçlarına insan yalnızlığının... Yaşamaya devam edebilmek için birisi olmak gerekiyor, rüzgârlı çatılarda bu çok daha kolay taşların arasından. Gönlümce bakabilirim engin yeryüzüne, bir döşekmiş gibi. Başımı bulutlara uzatır, en üst katların, bütün gerçekliğin üzerine, rüzgârın boynuna sarılırım. Sessizce ilişirim bizden çok yükseklerde fısıldaşan ölülerin yanına. Göçebe ay ışığının parmakları capcanlı dolaşır dudaklarımda. Çığlık gibi parıldar yıldızlar, köpekler ulur şehrin surlarında, binlerce martı havalanır, çemberler çizer. Göğün altında ne varsa, iç içe geçmiş onca ezgiyi çalan bomboş bir kavaldır, burada olan, artık olmayan, yaşayan, henüz yaşamayan her şeyden yeniden doğan ezgiyi... Bir kez işittim onu, gerçekten, ilk kez ORADA işittim, gece boyu yıldızlara, hep başka başka dünyalara sesleniyordu, kendi kendine konuşuyordu. Sanırım kıskandım onu. Yaralarını göstermişti bana melek, bir kahkaha atmış, kocaman gece gülüşüyle ölümcül yaralarını göstermişti. Belki o da beni görmüştü. Aramızda yaşamaya gelmiş, sonra çekip gitmişti. Bizi böyle yarım, eksilmiş, olduğumuz gibi bırakıp gitmiş herkesin düşürdüğü ezgi de orada, bütün seslere, gerçeklere, öfkelere çözülüp dağılmış,

bir kenara itilmiş, uçuşan kuşların geride bıraktıkları tüyler misali... Onu sonsuza dek yitirmemek için tamamlamak gerekiyor. İnsanların işidir bu, yerle göğün yarıda bıraktığını tamamlamak. Önce teker teker, sonra hep beraber, bir uğultu biçiminde başlar, topraktan kabarır kalabalıklar, giderek yükselir, dalga dalga yükselir. ATLA, ATLA AŞAĞIYA! Korkma! Fırlatıp atar beni kendimden dışarı o çağrı, bir ufuktan ötekine gider gelirim bir ibre gibi, sokak köpeklerini bağladıkları zincirlerle zincirlenmiş, asılı kalırım yerle gök arasında... Ama her şey, en ağır bile, vakti gelince kanatlıymışçasına uçar gider.

Bazen buğulu camlardan içeriye, duvarların, kara kara kapanan kapıların berisine bakarım. Pörsümüş derisinin altında damarları görünen dünyaya – kim koyduysa bu adı! Külrengi bir siste hemen yolunu yitirir bakışlarım. İnsanlar, insanlar, başkaları, toplanan, konuşan, susan insanlar, her biri kendi sisinde. Elleri, yüzleri, dudakları kıpır kıpır, hikâyelerle, kararlarla, hükümlerle dopdolu. Sağlam, alçak çatılarının altında derebeyliklerinin, levhalarla, tabelalarla, aynalarla, ampullerle çevrelenmiş, bu aydınlık bolluğunda, her gün yeseler de aynı açlıkla oturdukları masalarında anlatırlar. Hep haksızlığa uğramış, ama hiç devrilmemiş, teslim olmamış, ölmemiş gibi. Coşkuyla sahip çıkarlar yüreklerinin şişkin boşluğuna. Elbet yaşamak en çok onların hakkıdır, ölen hep başkasıdır. Hep 'o' olur, sessizce, ölü ölü yürür gider akşamın içinden. Bir-iki el silah sesi gelir televizyondan, usturuplu bir çığlık öldürmenin ne kolay olduğunu söyler, bunca hayat bolluğunda, her şey sıradan bir hikâye, ardı boş bir resim – ama hikâye mikâye yok ki bende! Televizyona bakan insanları seyrederim, bakışları sabitleşir, yüzleri dupduru ışıldar, ışıl ışıl bir savaş alanı gibidir iyiyle kötünün çarpıştığı, sesler, öfkeler, yaygara, pazarlık. Bir aynaya bakarcasına bakarlar bana, yanıp tutuşurlar bütün

aynalarda kendi suretlerini görmek için. Ama çoğu kez, tam bir insan bile yetmez gözbebeklerini doldurmaya. Herkes evine gidince -garsonlar küllükleri boşaltır, çabucak vedalaşır, ışıkları kapatırlar- kahveci içeri girmeme izin verir. Çatırdayarak sönen sobanın yanına ilişir, demlikte kalan acılaşmış çayı bitiririm. Bir başıma, sessizce, saatlerce otururum, kimsenin girip çıkamadığı karanlığın bekçisi gibi. Burada unutulmuş, kendi içime kilitlenmiş. Daha ilk saatinden ihtiyarlamış gece, sanki gövdeme uzanır, soğuk, simsiyah kesik kesik sütüyle emzirir beni. Uykusuzluğun, uykusuz görülen düşlerin bir bekçisi gibi beklerim. Her şeyin başlamasını, sonlanmasını.

Bazen çöp dağlarında, insanların döküp saçtıkları, kullanıp attıkları, adlarından ayrılmış nesneler arasında dolanırım, ama bu bollukta bile payıma düşen sözcüğü bulamam. Bu çerden çöpten, yoktan doğma dünyada insan bir kol, bir bacak, bir ceset bile bulabilir, ama kendi gecesinden düşmüş sözcüğü bulamaz. Kolu kanadı kırılmış, ikiye yarılmış, kahkahalar atan bir sözcük. Bulsaydı bile, onu söylemek ne ağır olurdu! Aklımın erdiği pek çok şey var, ama hayat bunların arasında değil. Ellerim benden daha iyi anlar hayatı, belki bunun için hep susarlar, kabuk kabuk susarlar. Düş kurarlar kabuklarının altında, hayattan çok ölüme yoldaşlık ederler. Çoğu unutuldu zaten, neyse ki, yağmurlarla yıkanıp toprağa aktı, ölülerle diriler aynı sonrasız uykudalar şimdi. Birbirine sarılıp geçip gitti akşamın içinden kurbanlarla katiller.

Gene de, o kadar kötü değil. Yarısı yenmiş bir ekmek, bir simit bulurum başucumda, didiklenmiş bir tabak pilav sözgelimi, kuşlara seslenirim. Ne söylenirse söylensin, aslında daha iyidir insanlar. Bazen bir kuş omzuma dokunur, bana yarenlik ederse, bende gecelerse... Ayakları kopmuş bir martı göğsümde uyuyakalırsa, anlata anlata çocukluğunu... İşte o zaman, sanki benim de bir hikâyem varmış gibi hissederim.

Şafaktan az önce, gecenin tükendiği ama aydınlığın geri gelmediği bir saat var, şehrin bütünüyle boşaldığı tek saat, işte o Hiçkimse'nin saatidir. Gökyüzü böğürtlen rengi, nar rengi alevlerle kıpır kıpırdır, izlerle, işaretlerle, doğumlarla... Bir başıma, başıboş yürürüm sokaklarda, çamurlu kaldırımlarda, taş döşenmiş sessizlik yollarında, sokaklar bende yürür. Metruk binalara girerim, üst katlara çıkarım, ortasından yırtılıp yapıştırılmış bir suret gibi beliririm ıssız pencerelerde, yukarılara, rüzgârlı çatılara tırmanırım. Jiletle doğrarım kollarımı, göğsümü, dudaklarımı, acıması için değil, acımaz zaten, uykusundan uyanan, eski yaralardan akan kanı dinleyebilmek için. Yağmurlarla yıkanmış yürekten fırlayan yabani kanı... Sesi korkutucudur, bağırır, ulur, çığlıklar atar ama asla yalan söylemez. Söyleyemez. Teker teker belirirler yerkabuğunun çatlaklarından, önce birer ikişer, sonra hep beraber, bir uğultu yükselir topraktan, dalga dalga yayılır. *Atla! Atlasana lan aşağı! Korkma, gebermezsin!* Beni sonsuza çağıran, taşıyan, yolculuğuma eşlik eden, o muhteşem, o inanılmaz koro. Hep yalan söyleyen... Biz hepimiz, bütün insanlar aynı uçurumdan çıkıp gelmedik mi? Ertesi sabah, acı geri döndüğünde, artık başka bir şeye, hayatın mosmor parmak izlerine, bana ait bir geçmişe dönüşmüştür. Güzel bir şey insanın geçmişi olması, gerçekten güzel hikâyesini geçmiş zamanda anlatabilmesi.

Yoksa, insan dediğin nedir ki! Yersiz bir kahkaha işte.

EPİLOG

Nedense, en korktuğum, ağlaması, yalvarması, çökmesiydi. Hiçbirini yapmadı. Onu son gördüğümde, başı ölümlerle ağırlaşmışçasına öne eğilmiş, bir heykel kadar kıpırtısız oturuyordu. Aşınmış gözbebekleriyle bin yıllardır çölü izleyen bir heykel kadar kıpırtısız, kıyasıya yalnız, terk edilmiş. Canı yanıyormuşçasına dertop olmuş, giysilerinin içinde ufalmış gibiydi. Saçları alnına düşmüş, gizli gizli sevdiği tırpan biçimli eski yara izini örtmüştü. Beni görüp görmediğini bilmiyorum, başını kaldırıp bakmadı. (Gözlerimin derinlerine, asıl benliğimin kaçıp saklandığı en derinlere bakmasını nasıl da istedim, ama dehşetle korktum da bundan...) Belki saçlarını hafifçe dalgalandıran, alnını okşayan bir esinti halinde hissetmiştir beni, ürkek bir hayalet, kısacık bir düş, bir anı gi-

bi. O ânın buzdan kıskacında kavrayamayacağım gerçeğin çözülüp bilincime sızması için yıllar geçmesi gerekti. Bunun bir ömür boyu sürecek, son ve kesin, her şeye karşın beni esirgeyen bir veda olduğunu... Onun gördüğü öteki ben, daha canlı, daha sahici, daha düşsel, bakışının menziliyle, ömrüyle sınırlı o tek kerelik varlık, onunla birlikte sonsuza dek yitip gitti. Bense azalmış, eksilmiş, bir yanımla ölmüş yaşamaya devam ettim.

Katillerin, kurbanlarının gözbebeklerinde sonsuza dek yakalandığına inanırdı o. Amberin içinde milyonlarca yıl hiç değişmeden kalan sinekler gibi. Işığı hızla sönen bir evrende, iki boyutlu, kıpırtısız, donuk bir imge biçiminde, kendi cinayetinin içinde tutsak kalakaldığına... Gökyüzüne doğru yol alan, koskoca bir dünyayı yalnızca mekânda değil, zamandaki sonsuzluğu içinde sarıp sarmalayan o son bakışta, giderek küçülen, yok olan bir noktacık gibi... Belki böylece gözlerini bende bırakıyor, beni o mutlak, sonsuza dek bu kadar kalacak ışıksız dünyadan çekip çıkararak hayata geri veriyordu. H-A-Y-A-T. Hep bu görkemli harf şöleni adına sağ kalmadık mı!

O görkemli harf şöleni adına çırpınır, anlatır, dönüşür, atlatırsın. Sana ait olmayan, bir başkasından, bir başka sen'den aldığı güçle bu dünyanın gecesini atlatırsın. Gelecekten ödünç aldığın bir güçle sağ kalır, yoluna devam edersin, yeni güne, bütün yeni günlerin keskin sınırına doğru. Ama gecen, senden çok daha önce ulaşır ufkun ötesine. Bir aşağı, bir yukarı adımlarsın loş, bitimsiz koridorlarını belleğin, taştan basamaklarını iner çıkarsın, bomboş odalara girer, bekler, dinlersin. Bir genişleyip bir daralan çemberler çizersin bazen bir taşın, bazen bir insan yüzünün suskunluğunda, bir ormanın ya da darağacının halkalarında. Sesini bulamayan bir çığlık, hecelerine bürünemeyen bir sözcük, yarısı silinmiş bir satır gibi dolanırsın aşındırdığın yollarında hayatın, gecemsi kı-

yılarında. Asfalt vardır, toprağı ve ölülerini görmeni engelleyen, duvarlar, tavanlar, kör kapılar perde gibi gerilir gecenin karanlığıyla seninki arasına, sokak lambaları ışıldar umudun yalanları boyunca, koca koca bakımlı binalar, köprüler, anıtlar uzanır sarp yamaçlarında yalnızlığının. Birbirine daha uzak, daha sağır, daha yitik ben'lere ayrılmış, her seferinde daha insan, yeniden, yeniden başlarsın aynı sürgüne. Uçurumun bir bu, bir öteki yakasından seslenir, bazen ölenlerin, bazen yaşayanların arasında susarsın. İkiye kesilip ortasından yapıştırılmış bir suretten ibaret, kendi gecenin yıldızlarıyla taçlanmış, içinden çıkıp geldiğin, seni kendine geri götürecek yolu ararsın. Sırların, suçların, itirafların çok uzağında, kendi kanının yollarını, yüreğinin kapısını ararsın. İçinde giderek genişleyen mezarlığa, giderek seyrelen ziyaretler düzenler, her seferinde daha çabuk, daha yenik, arkanı dönüp gidersin. Kuruyup kalmış bir sözcüğü eline alır, silkeler, tozlarını üfler, kulağına dayarsın. Ona seslenir, onda bağırır, ölü bir kuşmuşçasına fırlatıp yukarılara atarsın. Çatılarına, damlarına tırmanırsın insanların uykulu, yuvarlak dünyasının, senden hiçbir iz taşımayan sokaklara, ufuklara, uzaklara bakarsın. Bu kadar işte senin son özgür ülken! Yüzüne soğuk soğuk çarpan bir rüzgâr, hep uzak gökyüzü, biraz yıldızlı boşluk, biraz uçurum. Bir kanat sesi. Hâlâ hayattasın. Öylece, orada, asılı kalmış, bekleyen, bir ibre gibi sallantılı, yerle gök, adeta var olmakla bütünüyle yok olmak arasında... Yaşayan-senle ölmüş-senin umutsuzca birbirine seslendiğini hissedersin, birbirinin uçurumuna yenik düşmüş, kimseye duyuramadan hâlâ seslendiğini, hep seslendiğini...

Bana gelince... Her seferinde eksik, yarım, yanlış anlattım kendimi. Yerli yersiz, zamansız. Ya çok kuru ya da trajedinin diliyle... İskelet korkunçluğunda, boş boş çınlayan üç-beş sözcük bir araya getirdim, üzerinden bir türlü geçilemeyen

suskunluklarla, söylenmekten çok susulmuş sözcüklerle konuştum. Ya da sanki hayat aniden hikâyelendirilmeyi, betimlenmeyi, gösterilmeyi talep etmişçesine, kansız metaforlar, yay gibi uzayan fiiller, gerçek biçimini arayan imgeler boşaltım geçmişin üzerine. Takatim kalmayıncaya dek. Yol yol yükselen sözcük duvarlarının arasında ağır ağır, acıyla dolandım, el yordamıyla, ay ışığında beliren bir hayalet gibi, çağrılmadan girdim kendi hikâyeme. Artık bana bile daha az yabancı olmayan, eğreti, çatısız hikâyeme... Rüzgârlarla içi oyulmuş, daha doğarken, kumlarla, yağmur suyuyla kaplanan.. Orada, kat kat dizili delik deşik taşların arasında, kimsenin yanıma gelmeyeceği bir yerde, bir başıma kalakaldım: Soyunuk, yitik, sonuna dek yenilmiş. Trajedilerin, suçun ve bağışlanmanın çok ötesinde, lime lime, harf harf çözüldüm yazgımdan, uğuldayan çamura karıştım. Beni kendimle buluşturacak ve ondan azat edecek sözcüğü bulamadım. Bin yılların darbeleriyle kolu kanadı kırılmamış, ikiye yarılmamış, karanlıklardan çıkıp gelen, üzerinde şafağın sökebileceği bir sözcük. Bazen gülen, bazen ağlayan maskelerin ardından anlattım, anlattıkça daha da anlatılmaz olanı, hantal bir gölge gibi izledim onların fısıltılarını, gözyaşlarını, çığlıklarını, kahkahalarını. Kimini sokaklara, kimini yıldızlara, kimini suskunluğa yolladım. Artık gerçeğin bile sahip çıkmadığı hikâyemi tamamlayacak, hem benim kılıp hem de aslında ait olduğu yere, HAYAT'a iade edecek sanki o tek kişi çoktan silinip gitmişti. Sadece hayat sahiplenebilir, üstlenebilir, taşıyabilirdi olup biteni. Geride tek bir sözcük kalmamıştı, kurumuş bir dal gibi ellerimde kırılmayan, benim gecemden konuşup benim suskunluğumda kan kaybetmeyen...

Ama bazen, çok ender, içimde bana benzemeyen bir sesi, sanki bir insandan gelmeyen ve insanlara seslenmeyen bir sesi işitiyorum. Kanımın uyanışını, eski yaralarda akışını, açılmış

damarlardan firlayışını... En eski, en gerçek korkuların uyandırdığı çığlıkları işitiyor, yaşamak için atıldıklarını hatırlıyorum. Çok ender konuşuyor yaraların ve asla yalan söylemiyorlar. Ama onların darmadağın, korkunç sesi bile aşılmaz surlarında parçalanıyor insan yüzünün ve sözünün, yalana dönüşüp toprağa yağıyor. Bir labirentin dolambaçlarında, kuytularında, kör noktalarında yolunu yitiriyor, tek bir yüreğe rastlamadan boşluğa dağılıp gidiyor.

Sanırım bazen ölülere sesleniyorum, bazen hayatın kendisine. Hangisinin beni yanıtladığını, yanıtlayacağını bilmiyorum. Ama bazen, içimde kuruyup kabuklaşmış ben'lerden birinin, nedensizce, kendiliğinden ırırıldanmaya başladığı bir ezgi, bütün berraklığıyla, tamlığıyla yüreğime dek ulaştığında, yeryüzünün ya da gökyüzünün derinlerinden gelen bu sesi tanıyor, bir zamanlar kendimin sandığını hatırlıyorum. Hiçlikten çıkıp gelen ve her şeyden yeniden doğan, giderek büyüyen, dalga dalga yayılan bu ezgiyi hâlâ işittiğimi, hep işittiğiini anlıyorum. Yoluna çıkan her insanla daha da yükselen, ufukların ötesine geçen, aslında seslendiği yere, sahipsiz bir yüreğe, Hiçkimse'nin yüreğine doğru giden bir ezgi. Derinlere, içinde herkesin kaybolduğu en derinlere doğru... Bitimsiz bir çığlıktan olduğu kadar, meleğimsi bir gece gülüşünden de, yaşanmış olan kadar yaşanmamıştan da doğan... Yitirilmiş ve yitirileceklerin, gün ışığının, yıldız tozunun, yürek rengi düşlerin, ilk ve son bakışların, uzakların, yakınlann, bir ömür boyu süren vedaların, darağaçlarının, rüzgânn, taşların, ağıtların, suya vuran, toprağa akan, gözlere dolan yağmurun, söylense de söylenememiş her şeyin ezgisi... Ama elbet, şarkıya hep yanlış yerden, yanlış perdeden katılıyorum.

Başın öne düşmüştü. Yaralarına yapıştırdıkları kâğıt rulolarının ortasında tuhaf bir çiçeklenmeyi başarıyordun sanki. Dalların gizlediği iki ıslak, yalnız yıldız gibiydi gözlerin. Bende unuttun onları. Teker teker dalları araladım. Günler, geceler boyu, yıllarca araladım. Bitirdiğimde, sen çoktan gitmiştin.

Çağdaş Türk edebiyatının yüz akı bir yazardan on yıl sonra bir öykü kitabı. Aşılması zor imgelem dünyası, sözcükleri boşluktan kurtaran anlatımıyla Aslı Erdoğan bir kez daha yaratıcı gücünü sergiliyor.

ISBN: 978-975-289-593-5
9 789752 895935
www.everestyayinlari.com